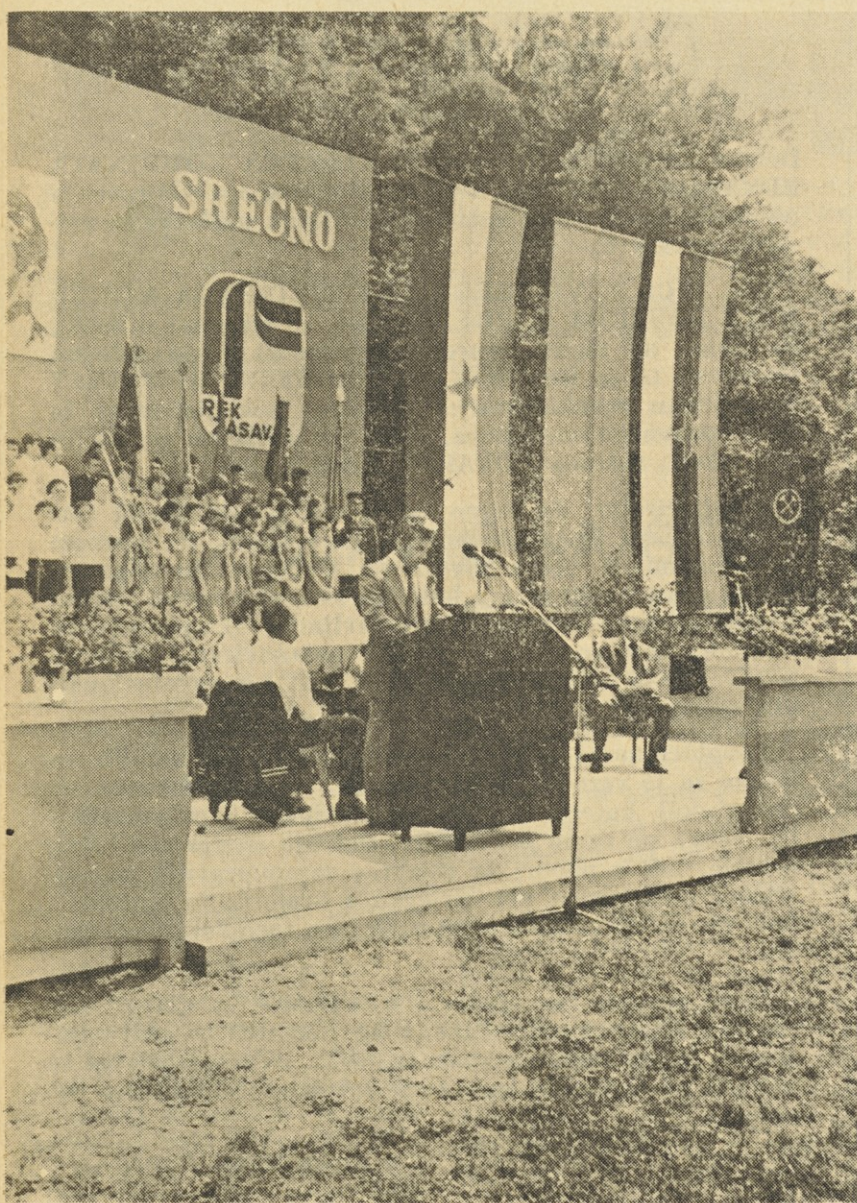

**glasilo delavcev
sozd
revirski
energetski kombinat
edvarda kardelja**

srečno

Jože Žitnik, predsednik delavskega sveta SOZD REK Zasavje, je v imenu tega najvišjega samoupravnega organa slavnostno razglasil poimenovanje SOZD REK Zasavje, v SOZD REK Edvarda Kardelja. (Foto J. Kirič)

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda

Od 22. julija 1941 so minila desetletja, vendar se zgodovinski pomen tega datuma ni spremenil. Odločitev Slovencev, da pod vodstvom Komunistične partije in združeni v Osobodilni fronti gredo v oborožen boj proti fašističnim osvajalcem in v družbeno revolucijo, se je zasedrila v času.

Prvi strelji iz pušk mokriške, rašiške in drugih slovenskih partizanskih čet so naznanili konec tisoletnega obdobja, v katerem slovenski narod ni našel moči, da se upre za tiranjem v sužnjeposestniški, fevdalni in kapitalistični ureditvi, kakor tudi, da se postavi po robu vdorom tujih napadalcev, ki so ga izkoristujoc gospodarsko in politično stoletja prisiljevali v narodno odvisnost in podjarmljenje. Vojaško dejanje 22. julija 1941 bo ostalo zapisano kot prelomnica v zgodovini, ki se je edinele v času Gubca in kmečkih uporov dvignila nad neuresničljiva hrepenenja slovenskega človeka in naroda po svobodi.

22. julij 1941 predstavlja tudi enega izmed dogodkov, ki obeležujejo rojstvo novega zgodovinskega obdobja. Ta dan je prišel kot posledica dolgotrajnega delavskega gibanja in revolucionarnega dela Komuni-

stične partije, prihod tovariša Tita na čelo Komunistične partije Jugoslavije, ustanovitev Komunistične partije Slovenije na Čebinah aprila 1937, ustanovitev Osvobodilne fronte Slovenije aprila 1941, kakor še mnogih drugih revolucionarnih dogodkov, kot so bile razne demonstracije, štrajki in podobno. Toda dan vstaje ohranja v njih posebno mesto. Pomeni posebljanje osvobodilnih idej, plebiscitno odločitev slovenskega naroda, da preide od ideoloških priprav, h konkretnim akcijam, zvestno prevzemajoč boj, trpljenje in žrtve nastajajoče neenake obrambne vojne.

Zaupanje ljudstva v partijo in tovariša Tita je raslo iz leta v leto boja in obnove pa tudi skozi tri desetletja graditve nove svobodne Jugoslavije. Vsi ideali, za katere je planila vstaja, predstavljajo dosledno vsebino našega današnjega in prihodnjega življenja. Bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti, osvoboditev človeka in njegovega dela, kot socialistične demokracije, pomoč Jugoslavije boju delavskega razreda in osvobodilnim gibanjem vseh narodov sveta, težnja po ustvarjalnem miru in prepričanje, da je ta mir dosegljiv z miroljubnim sožitjem in neuvrščenostjo v bloke, boj za resnični humanizem, ki si ga je resnično mogoče zamisliti edinole z rastjo človekovih svoboščin in odločanjem delovnih ljudi o usodi in napredku — to so ideali. Oblikovanje slovenske narodne države, ki ji je dan vstaje odprl pot, je imelo in še vedno ima svoj smisel samo v uresničevanju teh idealov.

Letošnjemu 22. juliju daje poseben pečat okoliščina širokih jubilejev ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije, naprednih sindikatov in komunistične mladine. Revolucionarna kontinuiteta v teh razmerah pa je že močnejše naglašena. Ogromni gospodarski uspehi, ki se kljub nekaterim problemom iz dneva v dan krepijo in širijo, potrjuje, kako uspešna je bila življenjska pot SR Slovenije v skupnosti bratskih narodov in narodnosti Jugoslavije, ki so jo z bojem in delom ustvarili naši narodi sami, njihov delavski razred, Zveza komunistov Jugoslavije in tovariš Tito. Vsega tega ne bi bilo, če se ne bi poleg drugih naših narodov tudi Slovenci opredelili za

revolucijo in to potrdili z vojaškim dejanjem 22. julija 1941.

Ker pa vemo, da dan vstaje ni samo praznik spominov ampak tudi praznik kontinuitete, ki povezuje včeraj, danes in jutri v nedeljivo celoto, nam naša narodna in socia-

listična zavest nalagata, da brani-mo vse, kar smo dosegli. Dan vstaje je torej tudi praznik naše pripravljenosti, odločnosti, obljube, da bomo nadaljevali revolucionarno akcijo in vztrajati na Titovi poti.

Janez Oberžan

Dragi tovariš Tito

Delavci REVIRSKEGA ENERGETSKEGA KOMBINATA EDVARDA KARDELJA vam iz slavnostnega zborovanja ob dnevu slovenskih rudarjev pošiljamo najlepše in pri-srčne pozdrave.

DELAVCI REVIRSKEGA ENERGETSKEGA KOMBI-NATA EDVARDA KARDELJA smo se zavestno odločili, da bomo od danes naprej poimenovali svojo delovno skupnost, to je REVIRSKI ENERGETSKI KOMBINAT po velikem revolucionarju, teoretiku socialističnega in samoupravnega socializma, zlasti po velikemu prijatelju delavskega razreda EDVARDU KARDELJU.

Z odločitvijo, da bomo od danes naprej nosili ime tako velikega revolucionarja, se zavedamo, da obenem prevzemamo še večje obveznosti, dolžnosti in odgovor-nosti, zlasti pa še v tem letu, ko skupaj z vsemi narodi in narodnostmi Jugoslavije proslavljamo tako pomembne obletnice kot so 60-letni jubilej ustanovitve KOMUNI-STIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE, SKOJ in revolucionar-nih sindikatov.

Revolucionarni polet Zasavskih rudarjev in ostalih de-lavcev se je razvijal in utrjeval prav pod vodstvom teh organizacij, katerih jubileje proslavljamo s prizadevanji in napor, ne samo pri blažitvi sedanje energetske krize, temveč tudi z napor, za utrditev samoupravnih sociali-stičnih odnosov in pri utrjevanju bratstva in enotnosti med narodi in narodnostmi naše lepe socialistične domo-vine.

Dragi tovariš Tito! Delavci REVIRSKEGA ENERGET-SKEGA KOMBINATA EDVARDA KARDELJA obljublja-mo, da bomo tudi v bodoče zastavili vse svoje sile za še hitrejši razvoj naše lepe samoupravne socialistične do-movine.

SREČNO!

Delavci
revirskega energetskega kombinata
EDVARDA KARDELJA, Trbovlje

V kulturnem delu programa na proslavi dneva rudarjev so sodelovali Rudarska godba Hrastnik, pod vodstvom Franca Grebenška, Mešani pevski zbor Slavček Svobode Center, pod vodstvom Jožeta Skrinjarja iz Trbovelj, Mladinski pevski zbor iz Hrastnika, pod vodstvom Milene Slokan, dramska skupina Svobode I iz Hrastnika, v režiji Janka Komlanca in basist Ladko Korošec iz Ljubljane. (Foto J. Kirič)

SLAVJE NA ŠTIRCU je bilo popolno

Letos smo praznovali dan slovenskih rudarjev pri REK Zasavje, v soboto 30. junija v Hrastniku, na prostem, na ravnini na »Štircu«, nad staro stanovanjsko kolonijo, »Kolonija«.

Udeleženci proslave so se zbrali navedenega dne ob približno 10. uri pred upravnim poslopjem premogovnika v Hrastniku; ves Hrastnik je bil slavnostno okrašen, saj so tega dne praznovali svoj občinski praznik tudi občani Hrastnika. Že zgodaj je namreč potekala slavnostna seja vseh treh zborov skupščine občine Hrastnik v Delavskem domu, nato pa so odprli drugi del novega zdravstvenega doma.

Ob lepem vremenu, kar je dajalo celotnemu slavlju ob dnevu rudarjev še poseben pe-

čat, je Rudarska godba Hrastnik, pod vodstvom Franca Grebenška od 9,45 pa do 10,15 ignala razne skladbe v okviru promenadnega koncerta. Ob napovedani uri, to je ob 10,15 se je razvila povorka vseh udeležencev proslave, ki je šla od ploščadi pred upravno zgradbo, preko Kolonije, na mesto proslave na »Štircu«. Po prihodu udeležencev na mesto proslave so se tako gostje, kakor tudi člani kolektiva in drugi občani razporedili pred slavnostno okrašeno tribuno. Ob napovedani uri, to je ob 10,30 se je pričela osrednja proslava z uvodnimi fanfarami Rudarske godbe. Za uvod je recitiral Jože Bernot, pesem Jožeta Skrinjarja — Pozdrav prazniku. Napisana je bila nalašč za to prilož-

nost. Zatem je Rudarska godba zaigrala, pevski zbori pa zapeli Internacionalo. Niko Oberčkal, predsednik delavskega sveta DO ZPT, je v imenu delavcev vseh 23 naših TOZD in 9 delovnih skupnosti; pozdravil vse navzoče, posebno pa še predstavnike družbenopolitičnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, združenega dela iz revirjev in ostale. Poseben pozdrav in dobrodošlica pa je veljala Pepci Kardelj, Lidiji Šentjunc, Mihi Marinku, Dragu Petroviču, Milošu Prorencu Marjanu Orožnu, Martinu Mlinarju, predstavnikom V TOZD Montanistika Univerze Edvarda Kardelja iz Ljubljane, delegatom REIK Kolubara, predstavnikom italijanskih in čeških sindikatov, delegatom pobratenih občin Raška, Montini Enauel iz Francije in druge navzoče. S pozdravom je pričel osrednjo slovesnost. Vse navzoče je povabil k enominutnemu molku v počastitvijo spomina smrtno ponesrečenih in padlih rudarjev v NOB. Trije uniformirani rudarji so nato prevzeli lovorjev venec in ga odnesli na bližnje spominsko obeležje.

Slavnostni govornik na tej proslavi pa je bil Drago Petrovič, dipl. ek., predsednik Republiškega komiteja za energitiko in član Republiškega izvršnega sveta. Njegov govor objavljamo v celoti v tej številki, na drugem mestu.

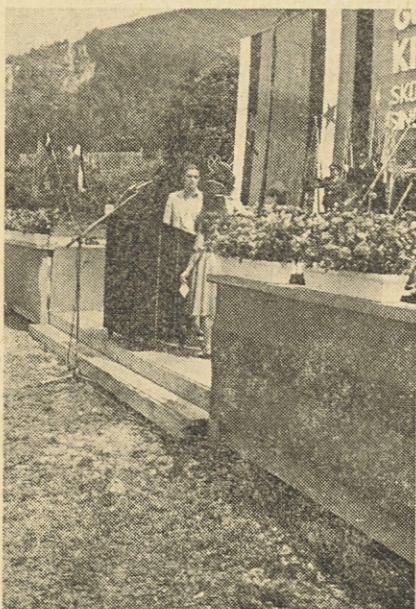
Mešani pevski zbor Slavček Svobode Center iz Trbovelj, je pod vodstvom Jožeta Skrinjarja zapel Antona Jobsta: Mi kopljemo. Za tem je Jani Artnak, dipl. inž., objavil imena 29 novatorjev, katerih predlogi so bili letos osvojeni in podeljene diplome in nagrade.

Emil Kohne, dipl. inž., je objavil imena članov jamskih reševalnih čet iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, ki so prejeli plakete oziroma grafike na rudarsko temo, za 5, 10 in 15-letno aktivno delo v teh enotah. Posebno priznanje pa je dal udeležencem lanskoletne reševalne akcije v jami Bilpa pri Kočevju — reševalcem iz reševalne postaje Trbovlje, po-

sebej pa še članom kolektiva TOZD Premogovnik Ojstro, za njihovo izredno prizadevanje pri reševanju družbenega premoženja v polju Terezija II. Tudi ti so sprejeli umetniško grafiko na rudarsko temo.

Slavček je nato zapel Skrinarjevo — Zajokala je dolina. Člani dramske sekcije Svoboda II iz Hrastnika, so v režiji Janka Komlanca zelo učinkovito zaigrali na odru odlomek iz knjige Vinka Trinkausa: Velika stavka. Alojz Hafner je seznanil navzoče z letošnjo podelitvijo jubilejnih nagrad članom kolektiva. MPZ Slavček je zapel, godba pa zaigrala Slavka Miheliča — Pesem mladinskih delovnih brigad.

Stane Lipovšek, član komisije za šport in rekreacijo KO OOS SOZD REKZ je prebral rezultate, ki so jih dosegle posamezne ekipe iz TOZD in DS v športnih srečanjih v počastitev letošnjega dneva rudarjev in podelil pokale zmagovalnim ekipam.

Niko Oberčkal, predsednik delavskega sveta DO ZPT, je proslavo pričel s krajšim uvodnim nagovorom in pozdravom vseh navzočih. Ob tej priliki je sprejel pozdrave hrastniške mladine, ki je čestitala delavcem kombinata ob letošnjem dnevu rudarjev. (Foto J. Kirič)

Alojz Verdaj, predsednik industrijske gasilske čete REKZ v Hrastniku je prebral in podelil priznanja 11 sodelujočim ekipam iz slovenskih rudnikov, ki so tekmovala v raznih gasilskih veščinah na stadionu v Hrastniku, istega dne v dopoldanskih urah.

Janez Oberžan, je prebral imena učencev, ki so prejeli nagrade po 500,00 dinarjev za najboljše spise za letošnji dan rudarjev.

Nagrajencem je čestital in jim izročil nagrade. Na to so pionirji iz Hrastnika pozdravili rudarsko slavje in vse udeležence ter izročili šopek lepega cvetja Niku Oberčkalu. Predstavnika ZRVS Rudi Matko in Peter Schneider, sta v krajšem nagovoru obrazložila sklep Zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije, da se podeli glasilo Srečno srebrna plaketa ZRVS Jugoslavije ob njegovi 15-letnici izhajanja. Priznanje je prevzel odgovorni urednik našega glasila Emil Kohne. MPZ Slavček in Rudarska godba sta zapela oziroma zaigrala skladbo Kolo druga Tita. Viharo priznaje je požel za svoj nastop basist Ladko Korošec, ko je ob spremljavi Rudarske godbe zapel pesem Mi smo vojška Titova. Predsednik komisije za priznanja in odlikovanja SOZD REKZ je prebral obrazložitev komisije in sklep delavskega sveta SOZD REKZ, s katerim so bila letos prvič podeljena posebna priznanja sestavljene organizacije, in sicer dve zlati plaketi in pet srebrnih plaket TOZD REKZ vključno z umetniško oblikovanimi listinami. Predsednik delavskega sveta SOZD REKZ Jože Žitnik je na to izročil zlati plaketi Pepci Kardelj za njenega pokojnega moža Edvarda Kardelja in Mihu Marinku, članu sveta federacije ter častnemu članu REK Zasavje. Srebrno plaketo pa so prejeli Ivan Strmšek, Adolf Jermol, Franc Šipek, Ivan Kobav in Jani Semer. Slavček in mladinski pevski zbor iz Hrastnika ter Rudarska godba Hrastnik, so zapeli in zaigrali skladbo Tovariš

Tito. Na to je Jože Žitnik, predsednik delavskega sveta SOZD REKZ, na temelju rezultatov referenduma in ugotovitvenega sklepa tega najvišjega samoupravnega organa, objavil odločitev kolektiva, da se s takojšnjo veljavnostjo preimenuje v Revirski energetske kombinat Edvarda Kardelja.

Na koncu svoje obrazložitve je dejal:

»Pri odločitvi o poimenovanju dosedanega kombinata po velikem revolucionarju, narodnem heroju in velikem borcu za delavske pravice, Edvardu Kardelju, smo upoštevali vse njegovo delovanje v korist delavskega razreda in delavcev v revirjih nasploh, od njegovih prvih stikov s nami v letu 1934, pa do njegove prerane smrti v februarju t.l.

Prepričani smo, da bomo z vsem spoštovanjem in z veliko odgovornostjo nosili ime po enem največjih duhov našega naroda in borca za nov družbenoekonomski in politični sistem, v katerem bo človek, njegova svoboda in sreča ter njegove pravice kot proizvajalca in samoupravljalca, temelj njegovih neposrednih in dolgoročnih interesov.«

Rudar Roman Pust je prebral brzojavno čestitko predsedniku Titu v imenu vseh udeležencev rudarskega slavja. Rudarska godba in vsi pevci so zaigrali in zapeli skladbo Jugoslavija. Na to pa je Niko Oberčkal s krajšim nagovorom sklenil letošnjo osrednjo proslavo in se vsem zahvalil za sodelovanje in njihovo navzočnost na proslavi. Rudarska godba in pevci so nato zapeli in zaigrali še skladbo Naša zemlja.

Proslava je trajala 1 uro 15 minut. Takoj po končani proslavi so se delavci iz posameznih TOZD in DS zbrali na posebej označenih mestih, na katerih so jim vodje TOZD oziroma od njih pooblaščenih sodelavci, izročili jubilejne nagrade, nagrade za osvojene tehnične izboljšave in priznanja za aktivno delo v jamskih reševalnih moštvih.

Vsak član kolektiva, ki se je udeležil proslave, je prejel nakaznico za malico v vrednosti 97,00 din. Vsak je dobil klobaso s kruhom in ustrezno količino alkoholne ali brezalkoholne pijače. Razvilo se je prijetno tovariško srečanje, na katerem je igral zabavni ansambel Obzorje iz Hrastnika. Žal pa je deževno vreme ravno sredi tovariškega srečanja povzročalo predčasen konec tega srečanja in marsikoga je pred odhodom domov pošteno namočilo.

Program so izvedli Rudarska godba Hrastnik, z dirigentom Francem Grebenškom, Mladinski pevski zbor Hrastnik, pod vodstvom zborovodkinje Milene Slokan, Mešani pevski zbor Slavček, Svobode Center Trbovlje, pod vodstvom Jožeta Skrinarja, Dramska sekcija Svobode I Hrastnik, režija Janko Komlanc, basist Ladko Korošec iz Ljubljane, recitator Jože Bernot iz Trbovelj, ansambel Obzorje iz Hrastnika. Povezovalca tokrat ni bilo. Scenarij in režijo kulturnega dela proslave je imel na skrbi Jože Skrinar. Ureditev odra, scene, klopi, mize, zastave, smerne napise, prodajne paviljone, WC in ostalo

pa so pripravile vse tri TOZD in pomožna dejavnost v Hrastniku, dela pa je vodil Dušan Ostojič. Ozvočenje je oskrbel Radio Trbovlje, ocvetličenje pa DS Pomožna dejavnost Trbovlje, vrtnarski mojster Milan Kovač s sodelavko.

Prehrano in pijačo je imela na skrbi DS Pomožna dejavnost Hrastnik - menza.

Celotno letošnjo proslavo je pripravil poseben odbor, ki ga je imenoval delavski svet SOZD REKZ, tvorili pa so ga Ivan Berger, predsednik in člani: Franc Selan, Jože Vidmar, Miro Florjanc, Boris Dolanc, Vili Brodar, Branko Kušar, Jani Seme, Boris Jesenšek, Jože Žitnik, Janez Oberžan in Tine Lenarčič. Administrativno tehnično izvedbo organizacijskih priprav je imel na skrbi Tine Lenarčič, s sodelavci v splošnem sektorju DS ASO ter s sodelovanjem vseh TOZD, DS in družbenopolitičnih organizacij.

Menimo, da je tudi letošnja proslava dneva slovenskih rudarjev potekala v skladu s pričakovanjem, brez kakih večjih spodrseljajev. Prihodnje leto pa bo proslava organizirana na področju Zagorja, kakor to določa naš ustaljeni vrstni red.

Letošnje proslave dneva rudarjev, dne 30. 6. v Hrastniku, se je udeležilo od 3.500 do 4.000 ljudi, predvsem članov kolektiva. Proslave so se udeležili tudi številni javni in polit. delavci iz republike in revirjev. (Foto J. Kirič)

Praznik občanov občine Zagorje

Vsako leto 9. avgusta praznujejo občani občine Zagorje ob Savi svoj občinski praznik. Praznujejo ga v spomin na deveti avgust 1941, ko je komaj dobro ustanovljena Revirska četa izvedla napad na Zagorje ob Savi.

V spomin na to prvo večjo organizirano akcijo Revirske čete, bodo občani občine Zagorje skupno s svojimi družbenopolitičnimi organizacijami, kulturnimi in športnimi društvi ter krajevnimi skupnostmi, pripravili v počastitev tega praznika vrsto raznih kulturnih in športnih prireditev. Vabimo vse občane in člane našega kolektiva, da se programiranih prireditev udeležijo v čimvečjem številu.

DRAGO PETROVIČ:

Cenimo vaše delovne uspehe

Slavnostni govornik na letošnji proslavi dneva rudarjev v Hrastniku je bil Drago Petrovič, dipl. ek., predsednik republiškega komiteja za energetiko in član izvršnega sveta skupščine SR Slovenije.

Pred okoli 3.500-glavo množico naših sodelavcev in gostov je dejal naslednje:

Tovarišice in tovariši, dragi rudarji!

Dovolite mi, da v imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega komiteja za energetiko in v svojem imenu res pristrčno čestitam k vašemu prazniku z željo, da bi ga praznovali v čim bolj prijetnem in veselem razpoloženju. Tradicionalnost te prireditve, vaša množična prisotnost in udeležba gostov kažejo na to, da je vaš rudarski stan tudi s strani širše skupnosti še vedno spoštovan in cenjen. Kaže pa tudi, da je rudarska solidarnost živa in visoka in da je v vaših srcih upravičeno prisoten ponos, ko gre za proslavo ob vašem prazniku.

Vsi spremljamo in cenimo vaše delovne uspehe in pripravljenost za reševanje problemov našega družbenoekonomskega razvoja, v katerem je ravno energetska gospodarstvo eden njegovih najvitalnejših delov. Vaši naporji tvorijo bistveni del naših prizadevanj, da odvisnost od uvoza primarne energije znižamo na raven, ki za naš razvoj ne bo ne gospodarsko, ne politično škodljiva. Zato je nadaljnji razvoj revirjev še kako pomemben in potreben. Zagotovitev dolgoročne perspektive premogovnikom je ne samo trenutna nuja in potreba našega razvoja, temveč tudi del naše dolgoročne energetske politike. Naporji zad.

Izpolnjevanje delovnega načrta v času od 1. I. do 15. VII. 1979

DO ZASAVSKI PREMGOVNIKI

Proizvodnja premoga (rebalans plana)

Del. organ.	načrt ton	dosež. ton	± ton	%	ob dela prostih sobotah
TOZD					
P. Hrastnik	139.760	139.565	— 195	99,9	5.582
P. Ojstro	100.030	105.885	+ 5.855	105,9	4.939
P. Trbovlje	302.130	295.123	— 7.007	97,7	11.065
P. Kisovec	52.330	52.396	+ 66	100,1	2.380
P. Kotredež	91.904	91.004	— 900	99,0	3.070
RŠC, jama Trb.	23.688	24.667	+ 979	104,1	1.264
Skupaj	709.842	708.640	— 1.202	99,8	28.300
sep. prem. Trb.	565.608	565.240	— 368	99,9	22.850
Zag.	144.234	143.400	— 834	99,4	5.450

Proizvodnja gradbenega materiala

	letni načrt	doseženo	%
Hrastnik			
— betonarna (kos)	97.200	34.171	35,2
— kamnolom (m ³)	14.900	3.427,5	23,0
Zagorje			
— kamnolom (m ³)	120.000	88.446	73,7

Storitve delavnic

			%
RESD Hrastnik (din) do 30. VI.	41,567.900	27,887,382,10	67,1
RESD Trbovlje (din) do 30. VI.	30,251.400	15,398.369,30	50,9
RESD Zagorje (din) do 30. VI.	32,854.700	18,028.873,10	54,9
Pred. jam. lesa (din)	10,930.200	10,991.353,30	100,6
Toplot. energija (Gcal)	15.680	8.379	53,4

DO TERMOELEKTRARNA

Proizvodnja el. energije	načrt MWh	doseženo MWh	%
PE 1	24.774	23.872	132,6
PE 2	295.000	241.768	82,0
Kombi el.	10.968	1.563	14,3
Skupaj	330.742	267.203	80,8

Ostalo — storitve

	letni načrt	doseženo	%
Vzdrževanje naprav (din) do 30. VI.	77,696.000	29,946.965,80	38,5
Transport goriva (din) do 30. VI.	39,325.000	28,146.625,75	71,6

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

TOZD	letni načrt	doseženo	%
RIG (din) do 30. VI.	147,595.800	91,333.894,95	61,9
ESMD (din) do 30. VI.	32,433.000	18,809.053,25	58,0
Avtoprevoz			
Zasavje (t/km)	11,000.000	4,741.312	43,1
GRAMAT (kos) opeka	9,500.000	5,211.872	54,9
kamnolom (m ³)	35.000	17.416	49,8

DO INDUSTRIJSKE MONTAŽNE DELAVNICE

SIMD (din)	39,169.800	14,701.379,10	37,5
EIMD (din)	20,060.000	8,638.927,60	43,1
KET (Gcal)	24.100	14.200	58,9

Eriška Kavčič

njih let že kažejo rezultate, ki so, čeprav morda skromni, dokaz, da smo na tem področju ne samo preprečili nadaljevanje stagnacije in upadanja, temveč odprli nove možnosti za razvoj, ki vsem našim kopačem črnega zlata zagotavljajo trajno perspektivo in socialno varnost.

Letošnji praznik rudarjev praznujemo ob pomembnih jubilejih t.j. 60. obletnici ustanovitve KP Jugoslavije, SKOJ in združenih delavskih sindikatov, kot pomembnih mejnikov revolucionarnega boja našega delavskega razreda za nacionalno in družbenoekonomsko osvoboditev. Lahko smo ponosni na dosežene uspehe, saj je naš delovni človek in občan, kot nosilec socialističnega samoupravnega sistema v vsem dosedanjem družbeno ekonomskem razvoju pokazal visoko stopnjo zrelosti ter izredno sposobnost in pripravljenost v razreševanju vseh problemov in težav. Povojni razvoj nas uvršča po stopnji gospodarske rasti v sam svetovni vrh, kar nedvomno kaže na vitalnost, organiziranost in akcijsko sposobnost našega družbenopolitičnega in samoupravnega sistema.

Doseženi uspehi nas zavezujejo, da nadaljnemu razvoju

samoupravnih odnosov posvetimo še več pozornosti, saj so le-ti osnova našega stabilnega in dolgoročnega razvoja. Tudi vaš prispevek k razvoju samoupravnih odnosov v REK, in z ostalimi TOZD elektrogospodarstva v okviru SOZD elektrogospodarstva kaže, da ste pristopili k uveljavitvi osnovnega načela samoupravnega socializma, ki temelji na krepitvi položaja delavca v formiranju in delitvi dohodka, kot osnovi za učinkovitejšo gospodarjenje. Samo večja vključitev delavca v neposredno odločanje o razvoju in poslovanju TOZD in o njeni vključitvi v višje oblike povezovanja daje garancijo, da o dohodku ne bodo odločali oddaljeni subjekti, temveč tisti, ki ga ustvarjajo. S tem bomo realizirali dejansko vsebino zakona o združenem delu. Sedanji odnosi pri ustvarjanju in delitvi skupnega prihodka elektrogospodarstva in z njim povezanega premogovništva, še vedno niso v celoti opredelili dejanskega deleža živega in minulega dela posamezne TOZD v skupnem proizvodstvu električne energije. V samem formiranju še vedno prevladujejo stroškovni elementi in neusklajena merila, ki občasno v proces sporazumevanja vnašajo nezadovoljstvo in nepotreben ne-

mir. Kljub naporom interesne skupnosti elektrogospodarstva, ki je prevzela obveznost pravočasnega nadomeščanja izpadlega dohodka na osnovi dogovorjene elektroenergetske bilance, se še vedno občasno srečujemo s problemi v delitvi skupnega prihodka in dohodka znotraj SOZD, kar vsekakor ob tej stopnji samoupravne organiziranosti in možnosti usklajevanja interesov TOZD ni potrebno. Zato podpiramo vse procese samoupravnega sporazumevanja, ki vodijo k usklajenejši politiki pridobivanja in delitve dohodka, ne samo zaradi delavcev tega dela energetskega gospodarstva, temveč tudi zaradi vloge in nalog, ki jih imate pri preskrbi porabnikov, tako električne energije kot premoga.

Tovarišice in tovariši, dovolite mi, da spregovorim nekaj besed o izvajanju srednjeročnega programa energetskega gospodarstva v naši republiki.

Slovensko energetske gospodarstvo si je v obdobju 1976-1980 zastavilo uresničiti zahtevan program, ki je nastal predvsem kot posledica zaostajanja v razvoju v prejšnjih obdobjih, ki že grozijo, da bo zavrglo možnosti nadaljnje gospodarske rasti.

Sprejeti samoupravni sporazumi o temeljih planov energetskega gospodarstva se realizirajo v obsegu predvidevanj. Od konca 1978. leta je v obratovanju preko 750 MW novih elektroenergetskih kapacitet, kapacitete premogovnikov so dosegle 6,7 mio ton izkopa letno, zgrajeno je 610 km daljnovoda, 3409 MVA transformacije in potrebno distribucijsko omrežje. Za ilustracijo naj navedem, da je za obratovanje skupno usposobljenih 52 novih elektroenergetskih objektov. Dograjeno je 400 km magistralnega plinovoda, ki že obratuje s končno kapaciteto 2,5 mlrd m³ zemeljskega plina. Do konca l. 1980 bomo dokončali NE Krško, pričeli z objekti kontinuitete, končali plinovod in pričeli z izgradnjo nove rafinerije v Lendavi. Zamude pri izgradnji nekaterih energetskega ob-

jektov ne bodo bistveno vplivale na realizacijo srednjeročne energetske bilance. Rast porabe korišćene energije ocenjujemo do l. 1980 4-5% letno in se bo gibala v okviru rasti realnega družbenega proizvoda. Obseg vlaganj v energetiko bo v tem planskem obdobju znašal preko 33 mlrd din oziroma okrog 18-19% vseh gospodarskih naložb.

V obdobju 1976-1978 je oskrba z vsemi vrstami energije potekala normalno, razen nekaterih težav pri oskrbi s tekoćimi gorivi, ki smo jih morali reševati z intervencijskim uvozom. V preskrbi z elektrićno energijo je stanje v primerjavi z obdobjem 1973-1975 bistveno izboljšano, saj praktićno v zadnjih treh letih nismo imeli nobenih večjih redukcij, tudi koncem 1978. leta ne, temveć smo del potrebe elektrićne energije oddali tudi drugim republikam. Nemoteno je potekala tudi preskrba TE s premogom.

Letos smo že ob sprejemu energetske bilance napovedali težave pri oskrbi s tekoćimi gorivi. Podražitev nafte iz uvoza in s tem povećana obremenitev

naše plaćilne bilance terja spremem in uveljavitev ukrepov za varćevanje. Sprejeti in napovedani ukrepi na podroćju tekoćih goriv so nujni, saj bomo samo na ta naćin obdržali potrebno ravnotežje. Zato je potrebno poleg varćevanja realizirati, kjerkoli je to možno, ukrepe za racionalnejšo uporabo energije.

Oskrba z elektrićno energijo nemoteno poteka, zaloge premoga v termoelektrarnah so na raćun ugodne hidrologije visoke. Srećujemo pa se s problemom pomanjkanja premoga za široko potrošnjo. Pomanjkanje premoga za kurjavo bi se odrazilo jeseni predvsem v povećani porabi elektrićne energije in tekoćih goriv. To pa bi pomenilo neustrezno in neracionalno trošenje dragocene energije. Zato smo zelo zadovoljni, ko smo ob prenikih dobavah premoga iz drugih republik uspeli razrešiti problem oskrbe po dogovoru z vami rudarji. Vaša pripravljenost za zagotovitev preskrbe široke potrošnje s premogom tudi z delom ob delu prostih dnevih predstavlja primer za ravnanje delavcev v OZD, ki opravljajo

dejavnosti posebnega družbenega pomena. Se enkrat ste dokazali, da ste sposobni reševati odgovorno in z vso zavestjo naloge, ki nam jih danes zastavlja teško stanje oskrbe z energijo.

Iz navedenih razlogov se nam letos bolj kot kdajkoli doslej kaže potreba po realizaciji ukrepov premoga in družbenega dogovora o racionalni uporabi energije. Ne glede na dosežene rezultate, ki so otipljivi, imamo še vrsto neizkorišćenih moznosti, tako na podroćju proizvodnje kot porabe energije. Široko uvajanje ukrepov racionalnejšega ravnanja z energijo postaja v bodoće ena temeljnih nalog naše energetske politike.

Kaj nameravamo storiti, da bi bila tudi v bodoćem planskem obdobju oskrba z vsemi vrstami korišćene energije še bolj stabilna in zanesljiva?

V republici bomo s programom kontinuitete in novim planom izgradnje elektroenergetskih objektov intenzivirali izgradnjo hidroelektrarn in ćrpalnih elektrarn na Savi, Soći in Dravi. Zgradili bomo še zadnji TE-TO na lastnem premogu v Ljubljani in Trbovljah. Prićeli bomo z izgradnjo TE-TO v Mariboru in Dolskem. S tem seveda vseh potreb po elektrićni energiji ne bomo mogli pokriti.

V teku je dogovarjanje s SR BiH in SAP Kosovo, glede skupnih naložb oziroma združevanja sredstev v izgradnjo termoelektrarn in premogovnikov. Do leta 1986 si bomo, poleg 100 MW moći iz TE Tuzla zagotovili nadaljnjih 700 MW elektroenergetskih kapacitet, kar bo v porabi leta 1986 znašalo že 25% naše porabe elektrićne energije. Dogovori potekajo tudi za dolgoroćne dobave večjih kolićin premoga, saj bomo s tem pokrili potrebe bodoćih TE-TO in večji del termićnih potreb v industriji in široki potrošnji. Tako bomo pokrili del narašćajoćih potreb s premogom, namesto z uvoženimi kurilnimi olji in zemeljskim plinom.

Zborno mesto udeleženecv dneva rudarjev je bilo pri upravnem posloplju premogovnikov v Hrastniku. Iz zbornega mesta se razvila povorka skozi rudarsko naselje - Kolonija na mesto proslave na »Štirću«. (Foto J. Kirić)

Na področju nafte in plina programiramo intenziven razvoj, predvsem na področju raziskav, saj je njihovo izvajanje v preteklih letih močno zastalo. Dogradili bomo nove kapacitete v Lendavi in ustrezne terminale zmogljivosti v Kopru in Dolskem. Vsi ti načrti so del modernizacije in zaokrožitve usmeritev na tem področju, predvsem z namenom, da se uvožena nafta in zemeljski plin čim bolj racionalno predela in porabi. Uvoz bo seveda terjal tudi intenzivnejše povezovanje z deželami v razvoju.

Na področju premogovništva bomo pospešili modernizacijo v obeh REK ter stabilizirali proizvodnjo na optimalni ravni. Namen je, ob istočasni modernizaciji malih premogovnikov dolgoročno zagotoviti letno proizvodnjo 7 mio ton. Seveda se ob tem kaže potreba po izvajanju večjega obsega raziskav, saj so bila vlaganja v ta dela v zadnjih letih izrazito premajhna.

Predvsem vlaganja v REK Zasavje v naslednjih letih predstavljajo dolgoročno garancijo za nadaljnjo proizvodnjo premoga in električne energije v Zasavju. Pričakujemo, da bo do konca naslednjega plana v vašem REK vzpostavljeno polno ravnotežje med izkopom in porabo premoga. Zaokrožitev izkopa premoga s potrebami elektrogospodarstva in ostale, predvsem toplarniške porabe, ob hkratni rešitvi vprašanja deponije, predstavlja zaokrožitev vaše dejavnosti REK in trden temelj naše energetske proizvodnje. Tako vlaganje v izkop premoga kot v proizvodnjo električne energije bodo omogočila delavcem REK stabilno in dolgoročno perspektivo. Cilji so jasni, potrebna je le volja in želja, da zastavljene cilje dosežemo. Prepričan sem, da nam je vsem, ki se ukvarjamo s problemi razvoja energetskega gospodarstva jasno, da je naša perspektiva predvsem v razvijanju lastne energetske osnove in šele zatem v uvozu. Zato se stagnacije v proizvodnji premoga ni bati, bolj nas skrbi,

kako pridobiti še več energije iz lastne energetske osnove. Zato bomo poleg razvoja energetske osnove v Sloveniji, morali razviti v še večji meri sodelovanje z drugimi republikami, saj lahko na tak način dolgoročno zadržimo naraščanje energetske odvisnosti. Tu so naše usmeritve in cilji enaki ciljem energetske politike Jugoslavije, tako kratkoročno kot dolgoročno.

Ko govorimo o prehojeni poti zadnjih nekaj let, ne moremo in ne smemo mimo delovanja naših samoupravnih interesnih skupnosti energetike. Na področju samoupravne organiziranosti proizvajalcev in porabnikov smo dosegli pomembne uspehe, saj je precejšen del objektov energetskega gospodarstva zgrajenih na podlagi združevanja sredstev v okviru sprejetih samoupravnih sporazumov, dogovorjenih med proizvajalci in porabniki v okviru amoupravnih skupnosti energetike. Samoupravno planiranje in usklajevanje proizvodnje s potrebami porabnikov v okviru samoupravnih interesnih skupnosti omogoča neposredno povezovanje interesov porabnikov z obveznostmi proizvajalcev po kvalitetni in stalni oskrbi z vsemi vrstami primarne in koriščene energije. Kljub nespornim uspehom je potrebno še marsikaj storiti za boljše delovanje delegatskega sistema, informiranje in kvaliteto predlaganih rešitev, kar ne bi smelo biti nepremostljivo, saj gre za skupen interes nas vseh, da se usklajeno izpolnjuje dogovorjene letne in srednjeročne energetske bilance.

Tovarišice in tovariši,

sedanji trenutek še posebej terja od vseh nas večjo mobilnost in odločnost pri uresničevanju ciljev ekonomske stabilizacije. Boriti se moramo predvsem za višjo storilnost, za zmanjšanje stroškov poslovanja in vsestransko varčevanje, povečanje delovne discipline in izkoriščenosti delovnega časa. Za usklajevanje gibanja osebnih dohodkov s storilnostjo in delovnimi

rezultati in nenazadnje za preprečevanje prakse, ko se le s povečanjem cen rešujejo problemi tekočega gospodarjenja.

V ta namen je potrebno aktivirati notranje rezerve in mobilizirati notranje ustvarjalne sile. To je naloga vseh nas, vseh delavcev v združenem delu in če bomo zastavljene naloge tudi dosegli.

Tovarišice in tovariši,

vse kar smo na področju razvoja energetskega gospodarstva dosegli, je plod skupnega spoznanja, da brez energije ni dinamičnega gospodarskega in družbenega razvoja. To spoznanje ostaja vodilo tudi za bodočnost, zato je naša skrb in naloga, da vložimo vse napore, do dosedanjih usmeritev ne prekinemo, temveč jih realiziramo in tako dosežemo osnovne zastavljene cilje: to je večje izkoriščanje lastne energetske osnove, znižanje energetske odvisnosti in racionalnost v uporabi energije.

Vse to lahko storimo in dosežemo le, če bo osnovno izhodišče našega socialnega in družbenega napredka delovni človek in občan, kot samoupravljalec, kot subjekt odločanja v vseh sferah družbenoekonomskega življenja. S tem povezano poimenovanje vašega REK v SOZD REK Edvarda Kardelja, je dostojna oddolžitev trajnemu spominu velikana naše revolucije, za kar vam res pri srčno čestitam.

Ob koncu mi še enkrat dovolite, da vam zaželim novih delovnih uspehov, še posebej pa, da bi proizvajali ob kar najbolj varnih pogojih dela in se tako po delovnih naporih zadovoljni vračali v krog svojih domačih.

Ob koncu vsem skupaj rudarski
SREČNO!

Dejali so...

FRANCE POPIT, predsednik CK ZK Slovenije

Letos smo posvetili veliko pozornost obravnavi in sprejemanju zaključnih računov v temeljnih organizacijah združenega dela za leto 1978 in se s sindikati dogovorili za skupno akcijo. Rekli smo: delavec mora vedeti, koliko dohodka lahko ustvari in na kakšen način, pa tudi koliko in za kaj ga lahko porabi. Do letos je bilo potrjevanje teh računov bolj ali manj formalno. Delovni ljudje pa se niso vedno zavedali, da je prav v tem ključ odločanja o nadaljnjih načrtih, razvojnih programih, investicijah, osebnih dohodkih, skupni in splošni porabi, za dohodkovno povezovanje, integracije itd. Podoben vsebinski in ne le formalni obračun gospodarjenja in upravljanja bi morali delavci v temeljnih organizacijah združenega dela opraviti najmanj vsak tretji mesec.

DUŠAN DRAGOSAVAC, sekretar predsedstva CK ZKJ

»Razlike v osebnih dohodkih so včasih krivično velike tudi med posameznimi panogami in grupacijami. V letu 1978 se je razmerje med izplačanim mesečnim osebnim dohodkom na delavca v gospodarskih dejavnostih sukalo 1 : 2,24. Razlike bodo seveda vselej obstajale, saj so odvisne tudi od različne sestave sredstev, tehnične opremljenosti, kadrovske sestave in drugega. Če pa so take razlike rezultat naporov posameznih delovnih kolektivov, dosežene ravni individualne samoupravne organizacije dela, večje prilagojenosti tržnim razmeram, boljše izkoriščenosti kadrovske in materialne zmogljivosti ter rezerv in drugega, potem niso takšna gibanja v dohodkih in osebnih dohodkih le upravičena, temveč se ujema z našimi zdajšnjimi idejnopoličnimi opredelitvami.

Pogosto pa se zgodi, da razlike v dohodkovni uspešnosti — zaradi razlik v organski sestavi sredstev in naravnih, konjunktornih ter drugih podobnih ugodnosti, ugodnih možnosti gospodarjenja — izkoristijo kot možnost za družbeno nesprejemljivo zviševanje osebnih dohodkov. Zviševanje osebnih dohodkov, ki ni rezultat večje individualne in družbene produktivnosti dela, v bistvu ogroža družbeno naravo dohodka«.

ki od 31. 12. 1976. leta o rezervah premoga v jami Loke so jasno pokazali, da je v tej jami brez nadaljnjih raziskovanj od takrat dalje možno odkopavati le še 356.000 eksploatacijskih ton A kategorije, medtem ko so vse ostale rezerve nižjih kategorij zaenkrat izvenbilančne.

Ustavitev proizvodnje premoga zaradi zaključevanja odkopavanja v posameznih poljih ni sočasna, ampak se odkopna fronta krajša postopno, s tem pa se zmanjšuje tudi dnevna oz. mesečna proizvodnja. To lahko sledimo v letošnjem letu iz podatkov o doseženi proizvodnji, ki je znašala v prvem trimesečju 414 ton/dan, v drugem pa le še 353 ton/dan, da je plan v drugem polletju še manjši, in sicer povprečno 300 ton/dan. S tem nastopa tudi izrazito neugodno razmerje med proizvodnimi stroški in pričakovano realizacijo.

Marsikdo od nepoznavalcev si postavlja vprašanje, zakaj niso bili stroški ustavljanja proizvodnje premoga ob tem, da se je to že pred leti pričakovalo, vkalkulirani v prodajne cene na daljši rok. Vendar je odgovor jasen: vsa leta nazaj cene premoga ne dohajajo proizvodnih stroškov, pa najsi bodo to odobrene cene za komercialni ali pa dogovorjene cene za energetske premog.

To neugodno razmerje je podkrepjeno v letu 1979 še s precejšnjimi stroški dejavnosti, ki so ob ustavljeni proizvodnji neobhodni, kot npr. večja poraba lesa in ostalega materiala za zadelke, demontažo, nalaganje in prevoz ter skladiščenje demontirane opreme, generalna popravila postrojev za črpanje vode, odpis neamortiziranih osnovnih sredstev, kakor tudi delavniki za vsa ta dodatna dela. Ker pa vsa ta dela še niso bila izvedena, vgrajena pa že v planirano poprečno lastno ceno premoga preko vsega leta, prihaja do nekaterih nejasnosti pri obravnavi sedanjega finančnega položaja v TOZD Premogovnik Kisovec. Dejstvo je namreč, da je program ustavitve proizvodnje v

Ustavitev proizvodnje premoga v jami Loke

Že pred leti je vsem, ki so se zanimali za pridobivanje premoga v Zagorju jasno, da za-

loge na področju Kisovca le niso tako velike in da bodo kaj kmalu izčrpane. Zadnji podat-

jami Kisovec v fazi revizije. Na prvem sestanku revizijske komisije v Trbovljah, dne 9. 7. 1979 so bile dane pripombe zlasti v zvezi z nedefiniranostjo programa v naslednjih letih, to je po letu 1982, ko naj se pokaže ali so zaloge na področju med Kisovcem in Kotredežem take, da opravičujejo nadaljnje odkopavanje ali pa je potrebno jamo Loke dokončno zapreti. Vse te zaloge so namreč samo domnevne, C kategorije, ki jih je potrebno dokazati saj v toliki meri, da bo možno zagovarjati zadostno ekonomsko upravičenost za odpiranje tega predela med obema sedaj odprtima jamama. Kisovec in Kotredež. V idejnih zasnovah in študijah odkopavanja tega dela slojišča so sedaj odprti objekti jame Kisovec neposredno vključeni v novo jamo Kotredež — zahod, zato njihovo zapiranje in s tem potopitev jame Loke ne pride v poštev. Zato bo na predlog revizijske komisije do 15. 8. 1979 pripravljen modificiran investicijski program ustavitve proizvodnje in izčrpavanje vode do leta 1980, ki bo časovno in vsebinsko definiran in na podlagi katerega bo potem možno tak program dokončno potrditi na poslovnem odboru ISE v začetku meseca septembra, investicijo prijaviti pri SDK in še pred koncem septembra koristiti ustrezen del za pokritje stroškov v obdobju I.—IX. 1979.

Glede same ustavitve proizvodnje so bili poročevalci, kakor tudi revizijska komisija, ki je sicer sestavljena iz uglednih rudarskih in finančnih strokovnjakov, povsem enotni.

Stanje zalog ob sedANJI raziskanosti ne opravičuje nadaljnega odkopavanja, ki bi povsod tam, kjer sicer premog še je, povzročilo preveliko rudarsko škodo v primerjavi z vrednostjo odkopanega premoga (npr. sloj 4).

Nenazadnje je potrebno poudariti, da se vsi strinjajo z nujnostjo nadaljnega izčrpavanja vode kot zaščitnega ukrepa

za varovanje sosednje jame Kotredež, v kateri bi v nasprotnem primeru brez njene krivde lahko prišlo do vdora vode.

Ker je na drugih področjih oz. premogovnikih ogroženost zavoljo voda tudi precejšnja, se moramo zavedati, da bi vsak neplaniran izpad proizvodnje imel za Slovenijo v tem času, ko je že itak kritično stanje preskrbe s premogom, hude posledice.

Takoj po sprejetju modificiranega investicijskega programa ustavitve proizvodnje in izčrpavanja vode v jami Loke do leta 1980, pa mora investitor izdelati še en investicijski program za izvajanje raziskovalnih del. Vsi se strinjajo, da so ta dela izredno pomembna, saj tudi Kotredež nima več

mного zalog in bi s tem, ko bodo le te odkopane, rudarska dejavnost v zagorski dolini usahnila. Ker pa kljub temu, da je program raziskav za SRS do leta 2000 že nekaj časa izdelan, še sedaj ni znano, kdo bo financiral ta dela (ki naj se na 5. obzoru jame Loke začnejo izvajati že letos!), bomo morali pač sami v svojem investicijskem programu poiskati vire financiranja teh raziskav. Vsa raziskovalna dela iz C v C kategorijo, bodo dodatno bremenili tudi stroški izčrpavanja vode po letu 1980. Te fundamentalne raziskave, morajo bremeniti predvsem tiste, ki so zainteresirani za porabo tega premoga in le v manjši meri tistega, ki bo premog kopal.

Matjaž Hočevar

Podeljene so bile prvokrat plakete sestavljene organizacije

Ludvik Zalokar, predsednik odbora za priznanja in odlikovanja pri SOZD REK Zasavje, je na proslavi dneva rudarjev, dne 30. junija v Hrastniku, objavil sklep delavskega sveta SOZD REK Zasavje o tem, da se prvokrat letos podeli posebna priznanja — zlate in srebrne plakete vključno s častno listino, najzaslužnejšim članom kolektiva in drugim občanom.

Obrazložitev, ki jo je podal na tem slavlju je naslednja:

Delavski svet SOZD REK Zasavje je pred nedavnim sprejel pravilnik o priznanjih SOZD REK Zasavje in imenoval posebno komisijo, ki je imela nalogo zbrati predloge samoupravnih in poslovnih organov ter družbeopolitičnih organizacij za podelitev posebnega priznanja, ki ga letos prvič uvajamo — plakete z zlatim znakom in plakete s srebrnim znakom SOZD REK Zasavje. Komisija je v odprtem roku prejela večje število

predlogov, odločila pa se je za podelitev priznanja tovarišem, ki imajo za razvoj našega kombinata (tako v produkcijskem, kakor tudi gospodarskem in samoupravnem ter družbenopolitičnem pogledu največ zaslug. Predloge komisije so potrdili še delavski sveti vseh štirih delovnih organizacij, podelitev samo oziroma dokončni sklep o tem pa je sprejel delavski svet SOZD REK Zasavje na svojem zasedanju 26. junija t.l.

Po tem sklepu sta prejela plakete z zlatim znakom SOZD REK Zasavje tovariša Edvard Kardelj — posmrtno in Miha Marinko, član sveta federacije in častni član našega kombinata. Oba nagrajenca dobro poznamo, saj smo se z njima pogosto srečevali ob različnih prilikah in na najrazličnejših mestih, tako da njun ogromen prispevek k razvoju naše družbe, naše socialistične ureditve, samoupravljanja in nevrščee

nosti dobro poznamo, s tem pa tudi k razvoju premogovništva in elektrogospodarstva, skratka energetike v revirjih. Njun delež pri tem je tako velik in tako značilen v vseh razsežnostih in tako dalekosežen, da v celoti vsega ne moremo dojeti.

Takoj za tem je predsednik delavskega sveta SOZD REKZ Jože Žitnik izročil zlati plaketi z listinama Pepci Kardelj in Mihi Marinku.

Ludvik Zalokar je nato utemeljil podelitev srebrnih plaket SOZD REK Zasavje vključno z umetniško oblikovano listino. Srebrne plakete z listinami so prejeli:

— Ivan Strmšek iz TOZD Premogovnik Hrastnik;

— Adolf Jermol, dipl. inž., iz DS tehnična strokovna opravila REKZ;

— Franc Šipek, iz TOZD RESD Trbovlje;

— Ivan Kobav, iz TOZD Separacija premoga Trbovlje;

— Jani Seme, iz DO Termo-elektrarna.

Prispevek teh tovarišev je za oblikovanje našega kombinata, kakor tudi za njegovo rast in uspešno delovanje v vseh pogledih tako pomemben, da so se organi upravljanja odločili

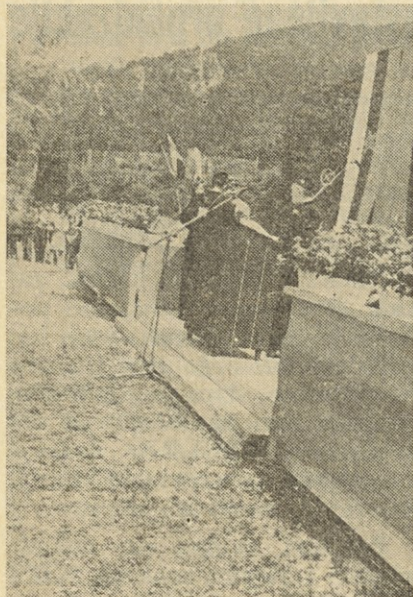
te tovariše počastiti s posebnim priznanjem sestavljene organizacije.

Predsednik delavskega sveta Jože Žitnik je vsem tem tovarišem izročil plakete in listino na slavnostnem odru. Vsem nagnajencem toplo čestitamo!

Na proslavi so bila letos prvič podeljena posebna priznanja SOZD REK Zasavje. Podeljeni sta bili dve zlati in pet srebrnih plaket. Prvi zlati plaketi sta prejela Edvard Kardelj (posmrtno) priznanje je sprejela njegova žena Pepca Kardelj, in Miha Marinko, član sveta federacije in častni član našega kombinata.

(Foto J. Kirič)

Ludvik Zalokar je kot predsednik komisije za priznanja SOZD REK Zasavje, utemeljil letošnje prvo podelitev priznanj zlatih in srebrnih plaket, najzaslužnejšim članom kolektiva in drugim tovarišem. Predsednik delavskega sveta SOZD REK Zasavje Jože Žitnik pa je podelil priznanja.

(Foto J. Kirič)

Jama Kotredež prehaja na zasipavanje

Po programu odkopavanja v letu 1979 za jama Kotredež je prdvideno, da se prične z eksploatacijo premoga v skrajnem zapadnem predelu južnega krila t.j. v odkopnem polju 3. Raziskave so pokazale, da je v območju navedenega odkopnega polja zelo tanka plast morske glin, ki bi varovala oziroma prprečevala vdore večje količine vode in mivke v odkopne prostore iz vodonosnega dolomita. To je tudi potrdilo prvotno odpiranje odkopnih polj pod VI. obzorom.

Iz navedenega razloga so se odločili, da bodo premog odkopavali v odkopnem polju 3 s polnim splavnim zasipom, ki je dražje, toda varnejše. Z navedeno odkopno mesto odkopavajo še preostali premog v jami Loke, ker je treba varovati objekte na površini (potok Medija, republiška cesta IV. reda Zagorje-Trojane, plaz na desnem bregu Medije).

Ker že odkopavajo v sosednem odkopnem polju 4 jama Kotredež z rušenjem in prehitavajo odkopavanje premoga v

polju 3 in ker dosedanji način podpiranja s kompletnim jeklenim podporjem (trenjske stojke in jeklene stopnice) omejuje dnevni napredek, je izdelal razvojni oddelek projekt v katerem je predvideno več variant podpiranja s kombiniranim hidravličnim podporjem Salzgitter.

Drzne stropnice Salzgitter so bile izbrane iz razloga, ker zagotavljajo hitrejše, podpiranje, nimajo nobenega cilindra za delo s podporjem v tleh in ne zahtevajo tolikšne obložitve kot klasično podporje.

Način podpiranja s tako kombiniranim podporjem bo-

do preiskusili v jami Loke, kjer trenutno odkopavajo s polnim splavnim zasipom.

Poskusno odkopavanje bo pokazalo, če bo možno uporabiti predvideni način podpiranja, pri katerem je predviden večji dnevni napredek čela, manjša obložitve, večja proizvodnja in večja varnost zaradi enakomerne obremenitve in nosilnosti hidravličnega podporja, ker so vse stojke vpete z enako silo. Že prvi pozizkus z drsnimi stropnicami Salzgitter leta 1973 v jami Hrastnik je pokazal, da je možno doseči ciklus v izmeni (s korakom podporja 0,9 m) pri čistem čelnem odkopava-

nju brez pridobivanja premoga iz stropa.

Odkopavanje s polnim splavnim zasipom v polju 3 jame Kotredež je planirano za mesec september t.l. Pentlja za obračanje avtomobilov in zračališče za stresanje gramoza je locirana v podaljšku H — splavnega nadkopa t.j. na desni strani ceste Zagorje-Trbovlje čez Slačnik. Površinske objekte bo izdelalo KOP-Hrastnik, jamske pa DO RGD Trbovlje.

Jože Herman

Izgradnja jaška in predora za vročevod pod tiri železniške postaje Ljubljana

Trasa vročevodnega cevovoda poteka od priključka na že zgrajeni vročevod NO-700, ki se razteza med Linhartovo in Vilharjevo cesto do Robbove ulice, prečka Vilharjevo cesto ter področje železniških tirov, nato pa gre preko trga OF in parka do Resljeve ceste. Od tam dalje poteka po zemljišču med objekti Resljeve ter Slomškove ceste do Čufarjeve ulice, kjer se tudi zaključuje.

Vročevodni cevovod je magistralnega pomena, saj bo služil za ogrevanje številnih pomembnih objektov, med drugimi tudi bodočega Cankarjevega doma. Cevovodi vročevoda so izvedeni dvojno, z profili 600 oz. 700 mm. V odseku od Vilharjeve ceste do črpalne postaje center v parku nasproti železniške postaje, poteka vročevod v predorski gradnji z namenom, da se izogne železniškimi tirnim napravam ter prometu na trgu OF.

Investitor navedenega objekta je IPK Ljubljana, TOZD Komunalna energetika Ljubljana. Na osnovi idejnega rudarskega

projekta, predora pod tiri železniške postaje, katerega je izdelal Rudarski inštitut iz Ljubljane, je bil izdelan projekt za gradbeno dovoljenje, katerega je izdelal IBT Trbovlje, TOZD Projektiva Trbovlje. Poleg navedenega je bilo potrebno izdelati tudi projekt zavarovanja objektov in naprav ŽG Ljubljana nad traso predora, kakor tudi projekt spremljave posedanja površine, zaradi izgradnje jaška in predora. Ta je izdelal projektivni oddelek pri ŽG Ljubljana.

Za izvajalca rudarsko gradbenih del je bil izbran DO RGD TOZD RIG.

Poleg do sedaj navedenega je moral investitor pred pričetkom gradnje pridobiti tudi številna soglasja in odločbe, kar je vplivalo na to, da se je začetek gradnje premaknil od januarja na april 1979.

Ugotovimo lahko, da je bila dana projektantu, posebno pa izvajalcu predorskega dela gradnje, še posebno zahtevna naloga, da zgradita takšen objekt, ki bo kljuboval vsem ne-

gativnim vplivom. V skladu s tem mora izvajalec izbrati primerno tehnologijo izgradnje. Le-ta ne sme v nobenem primeru povzročati nepredvidenih posestev terena ali celo zruškov, katerih posledica bi bile prekinitev v železniškem prometu ali pa poškodbe na bližnjih zgradbah. Da temu ne bi bilo tako, so ustanovili posebno ekipo, ki bo poleg izvajalca vsak dan oz. periodično opravljala kontrolo nad potekajočimi deli, kontrolo posestev zemeljske površine in seizmičnih učinkov ter hidrološke raziskave.

V nadaljnjem tekstu navajam nekaj bistvenih podatkov za jašek in predor.

GEOLOŠKA ZGRADBA

Na osnovi raziskovalnega vrtnja (napravljenega so bile štiri vrtine), je ZRMK iz Ljubljane ugotovil, da bo trasa objekta potekala pretežno po konglomeratu s spremenljivo trdnostjo, delno pa tudi po samem produ z vložki glin in mulja.

OSNOVNI PODATKI ZA JAŠEK

globina	17,50 m
izkopni premer	6,60 m
svetli premer	5,50 m

Jašek bomo podpirali v kombinaciji z jeklenim podporjem in železnim opažem, ter betonskimi radialnimi zidaki, MB 300 z vmesno 10 cm debelo steno od zapolnilnega betona MB 300. Na vrhu jaška bo zgrajen obroč, ki bo prekrit z armiranim pokrovom. Predhodni oddelek med jaškom in predorom bo zgrajen v železobetonu.

OSNOVNI PODATKI ZA PREDOR:

dolžina	238,15 m ²
svetli profil	7,7 m ²
izkopni profil	10,4 m ²
širina izkopa	3,550 m
višina izkopa	2,820 m

Predor bomo podgrajevali s 3- oz. 5-delnim podporjem, vrste JU-21 Zenica, z, oz. brez spodnjega loka, z medsebojnim razmakom 0,5 oz. 0,25 m. Izja jeklenega podporja bomo nameščali posebne Gradisove armirane plošče, dimenzij 65×15×5 cm, vse, skupaj pa bo nato prekrila obloga 15 cm debelega in z žično mrežo armiranega brizganega betona MB 300. Pri izgradnji predora bo potrebno izkopati okoli 2527 m³ izkopsnine, vgraditi 500 kompletov podporja z razporami, ca. 1200 kosov jeklenega opaža, 20434 kosov armiranega betonskega opaža, 1875 m² žičnih mrež ter okoli 400 m³ brizganega betona ter drugih materialov.

Pri izgradnji jaška in venca pa bo potrebno izkopati okoli 645 m³ izkopsnine ter vgraditi 26 remenatov z razporami, okoli 100 m³ litega betona, preko 6200 betonskih zidakov ter drugega materiala. Poleg navedenega bomo v jašek in predor vgrajevali tudi jeklene nosilce toplovodnih cevi, cevi za električno napeljavo, prehodne lestve ter drugo. Te elemente kakor tudi jaškovne remanate bo izdelal naš TOZD ESMD.

TEHNOLOGIJA IZDELAVE

Napredovanje bo potekalo v skladu z trdnostjo kamenine tj. ročno oz. z odkopnimi kladivi, pa tudi z odstreljevanjem z eksplozivom vrste vodni amonal. Zaradi nevarnosti pojava blodečih tokov, bomo odstreljevali z detonacijo in počasi gorečo vrstico ter rudarsko kapico št. 8. Odstreljevali bomo le tam, kjer bo po predhodnem predvrtavanju ugotovljeno, da zaradi odstreljevanja ne bo škodljivih posledic v okolici. Pretežno bomo odstreljevali le del profila, saj je maksimalna dovoljena količina razstreljiva pri enkratnem odstrele le 1,6 kg na odstrel.

Podpirali bomo po varianti avstrijske metode, katere glavna značilnost je togo jekleno podporje, katero se sestoji iz brizganega betona, armaturnih žičnih mrež ter jeklenega lonnega podporja. Jekleno podporje predstavlja primarno podgradnjo, ki pravočasno vgrajeno preprečuje škodljivo rahljanje in premike v hribini, dočim se brizgani beton s svojo elastičnostjo, prilagaja zunanjim obremenitvam. V drobljivi oz. sipki hribini je predvideno napredovanje s pomočjo gnanega jeklenega noža.

TRANSPORT

Transport izkopsnine ter gradbenih materialov, bo po jašku potekal s pomočjo jaškovnega dvigala »Derick Crane« z vsebnostjo posode 0,75 m³, in po gumijastem traku na deponijo, oz. direktno v kamione. V predoru bomo nakopnino transportirali z jamskimi vozički-prekucniki

do iztresalnega bunkerja oz. posode, nakladali pa jo bomo z nakladalцем vrste EIMCO B 12.

TOZD RIG je z gradnjo opisane objekta začel že 16. IV. 1979. Pred začetkom del je bilo potrebno v okviru priprave gradbišča izvesti raziskavo tržišča ter pridobiti številna soglasja in dovoljenja, kar predstavlja pri izgradnji tovrstnega objekta v urbanizirani sredini, kot je Ljubljana, poseben problem.

Pri izgradnji jaška kot tudi predora potekajo dela po predvidevanjih. V prid izvajalcu gre tudi dejstvo, da je hribina, za sedaj trdnejša kot pa je bilo to pričakovati glede na prognoziran geološki profil. Napredki pri izgradnji jaška so se gibali med 0,5 in 1,0 m na dan, na predoru pa okoli 1,5 do 2,0 m na dan. Čeprav bi ob uporabi primerne tehnologije lahko dosegali večje napredke od navedenih, pa zaradi upoštevanja geomehanskih značilnosti hribine ter vseh ostalih činiteljev, posebno glede varnosti, ostajajo le-ti v navedenih mejah. Vsekakor moramo dati prvo mesto varnosti prometa, ki poteka nad predorom, kakor tudi zgradb, ki se nahajajo v coni seizmičnega učinkovanja.

Do danes je bilo zgrajeno 17,5 m jaška ter nad 30 m predora. Dela so do sedaj potekala brez zastojev, raziskave na površju pa so tudi pokazale, da ni bilo nobenih škodljivih posedanž oz. kakršnihkoli drugih škodljivih vplivov na okolico.

Tako mora biti v bodoče, če želimo objekt dokončati v pogodbenem roku ter kvalitetno.

Matjaž CEROVAC

Prizadevanja za izboljšanje kakovosti opeke

Rekonstrukcija opekarne Trbovlje je bila izpeljana z namenom, da se v prvi vrsti izboljša kvaliteta opečnih izdel-

kov in povečajo zmogljivosti. Oboje je vezano na kvalitetno glino za izdelavo opeke, katere trenutno nimamo na zalogi.

Res je, da smo s tehnologijo pri izdelavi opeke napredovali in smo zaradi slabše kvalitete glin vgradili dodatno strojno opremo za njeno predelavo, ki pa kljub temu ni takšna kot si je želimo.

Glino, ki jo dovažamo na opekarno, pridobivamo strojno, zato je praktično nemogoče ločiti tanjše sloje peščenca, ki je pomešan z glino. Poleg tega so pomešane v glini zelo velike količine kamna, zaradi katerega pride pogosto do strojelomov, večje obrabe strojnih delov, zastojev v proizvodnji in v končni fazi vse to škoduje boljši kvaliteti gotovih izdelkov.

Na trakovih v strojnici večje kamenje ročno ločimo od glin ostanejo pa še vedno manjši kosi, ki so skriti v glini. Sama glina je kvalitetna, če ne bi vsebovala kamna in peščenca, ki jo naredijo nekvalitetno, predvsem za izdelavo kvalitetnih in zahtevnejših izdelkov.

Raziskave glin, ki so bile opravljene pred leti sicer dokazujejo zadostne zaloge glin za 80 in več let. Iz teh raziskav pa ni moč ugotoviti mesta kvalitetne glin, kar bo potrebno ugotoviti v najkrajšem času. Pri tem bo nujno sodelovanje strokovnih delavcev DO ZPT, in raziskovalne skupnosti SRS, ker se eksploatacijsko območje glinokopa nahaja v rušnem območju TOZD P. Trbovlje.

Pri pridobivanju glin smo vezani tudi na mesto eksploatacije glin, za katerega izda odločbo pristojni skupčinski organ-oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve občine Trbovlje. Zato tudi v času eksploatacije ni možno spreminjati lokacije, kljub temu, da se v času odkopavanja glin pokaže, da surovina ne ustreza zahtevani kvaliteti. Tako nam tudi administrativni ukrepi škodujejo pri delu in jih obenem moramo izvajati. Glino dovažamo enkrat za več let, in če je ta nekvalitetna imamo toliko časa težave, dokler je ne porabimo. Zato nam kljub vsestranskemu prizadevanju za-

poslenih z raznimi izboljšavami na opekarni, ne uspe izdelati željene kakovostne opeke zaradi neprimerne surovine.

Pri tehnologiji smo storili vse, kar smo lahko in nam preostane le še izvedba potrebnih priprav za dovoz kvalitetne glin leta 1981.

Sedanjo zalogo glin bomo porabili kljub temu, da je moramo za izdelavo fasadne opeke dvakrat predelati. Poleg tega dodajamo glini premogov prah, da bi s tem zmanjšali porabo mazuta pri žganju in dobili bolj kvalitetno žgano opeko.

Tako ima vsaka opekarna pri izdelavi opeke svoje specifičnosti in ni enotnega recepta po katerem bi lahko izdelovali opeko. Zato je nujno, da se vsaka opekarna ukvarja z dopolnjevanjem tehnologije ter z racionalizacijo opekarske proizvodnje.

Redki so industrijski izdelki, ki bi zahtevali toliko vložnega

dela kot opeka za tako nizko ceno. Mnogi strokovnjaki so mnenja, da se s tehničnimi izboljšavami ne da več poceniti opeke; cena je še vedno nižja od umetno proizvedenih gradbenih materialov. Cene energetske virov katere rabimo v opekarski industriji, naraščajo mnogo hitreje kot cena opeke. Zato se tudi opekarska industrija nahaja vedno v finančnih težavah.

Lahko trdimo, da smo že dosegli določen napredek pri izboljšanju kvalitete opečnih izdelkov, vendar pa še vedno ne moremo biti z njo zadovoljni.

Enako povečujemo proizvodnjo in storitve zaposlenih iz leta v leto, v kar bomo še naprej vlagali vse možne napore, da bomo dosegli proizvodnjo enako zmogljivostim obstoječe opreme. Ponovno poudarjamo, da bo to možno doseči, ko bomo za izdelavo opeke imeli kvalitetno in čisto glino.

Jurij Gotal

Plan potrebnih kadrov do leta 1985

Proizvodnja rjavega premoga v Zasavskih premogovnikih je v obdobju po osvoboditvi večkrat količinsko močno nihala, ker je bila odvisna od potreb energetike, industrije, prometa (JŽ) in široke porabe. Ker je prešla industrija na uporabo tekočih goriv in plina, promet (JŽ) je elektrificiral vleko, široka poraba, to so predvsem individualna kurišča pa na uporabo plina, tekočih goriv in električne energije, je ostalo kot glavni porabnik zasavskega premoga elektrogospodarstvo in vzporedno z njim komunalna energetika (toplarne).

Nadaljnji razvoj premogovništva v Zasavju je pogojen z vedno večjim vključevanjem rjavega premoga kot domačega primarnega energetskega vira v energetske bilanci SR Slovenije za obdobje od leta 1981 do leta 2000.

V dolgoročnem planu koriščenja rjavih premogov participirajo premogovniki Zasavja z naslednjo letno proizvodnjo:

1979	1,400.000 ton
1980	1,750.000 ton
1985	1,950.000 ton
1990	2,000.000 ton
1995	2,000.000 ton
2000	2,000.000 ton

pri kalorični vrednosti 2.450 kcal/kg.

Nagrade za 34 tehničnih izboljšav

Na letošnji proslavi dneva rudarjev, dne 30. junija v Hrastniku, je predstavnik delovne skupnosti tehniških strokovnih opravil SOZD REKZ inž. Jani Artnak seznanil udeležence proslave o sprejetih tehniških izboljšavah, ki so jih predlagali v posameznih TOZD in delovnih skupnosti člani kolektiva kombinata.

Diplome in denarne nagrade so po končanem slavnostnem delu proslave prejeli naslednji tovariši:

IZ DO ZASAVSKI PREMOGOVNIKI:

TOZD RESD Zagorje

— Jože Birusa je prejel 500,00 din za sprejeto izboljšavo pri čiščenju gumijastega traku in zaščitno torbico pred udarci v progo jamske žičnice;

— Alojz Ostrožnik III, je prejel 2.040,25 din za povečanje zmogljivosti črpalke s povečanjem vstopne in izstopne odprtine tekalnega kolesa;

— Ivan Ključevšek III. je prejel 1.674,50 din za izboljšano tehnologijo pri izdelavi priborov;

— Zvonko Ržišnik, je prejel 700,00 din za izboljšavo zapore pri jamski žičnici;

— Ludvik Bokal, je prejel 1.200,00 din za izdelavo lovilcev pri spodnji verigi za dvigovanje iztirjenih vozičkov.

TOZD RESD Hrastnik

— Vojko Flajs je prejel 800,00 din, za osvojeni pripomoček za avtomatsko vrtnanje na stružnici;

— Erno Kolar je prejel 1.800,00 din, za izdelan pripomoček za rezkanje vijakov, ki jih uporabljajo pri kolesih tračne gondole — žičnice;

— Jože Razpotnik je prejel 2.000,00 din, za izdelavo pripomočka za krivljenje žičnih varovalk, ki jih uporabljajo za varovanje valjčkov GT —800.

Za dosego te višine predvidenih potreb bo potrebno povečati sedanje proizvodne kapacitete, modernizirati tehnološki proces, predvsem pa odpreti nova obzorja in nove predele premoških slojišč v jamah Hrastnik, Ojstro, Trbovlje in Kotredež.

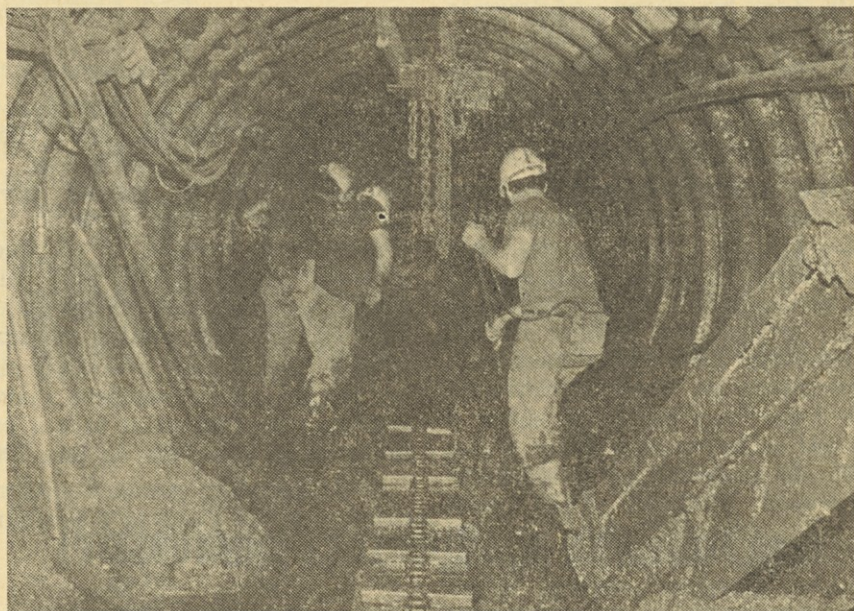
V ta namen so bili izdelani investicijski programi, ki naj do leta 1975 omogočijo pripravo programiranih kapacitet.

Realizacija tako močno povečanih planov proizvodnje pa ni možna samo z uvedbo modernizacije tehnološkega procesa brez priprave novih VK in KV ali VK in KV rudarskih kadrov, ki bodo sposobni ne samo nadomestiti sedanjo ampak tudi upravljati z novo mehanizacijo. Te kadre je možno pridobiti samo preko sistema usmerjenega izobraževanja v poklicnih rudarskih šolah in delno v prvem obdobju s tečajno obliko izobraževanja za pridobitev interne kvalifikacije.

Vzporedno z investicijskimi programi je bila izdelana analiza sedaj zaposlenih kadrov in analiza potrebnih kadrov v naslednjih letih, tako po številu, kakor tudi po kvalifikacijski strukturi za zagotovitev izvajanja investicijskih del predvidenih v investicijskih programih za zagotovitev proizvodnje predvidene po dolgoročnem planu.

Na dan 31. 12. 1978 je bila v rudarski dejavnosti v okviru kombinata naslednja kvalifikacijska struktura in število zaposlenih:

TOZD	VIS	VIŠ	SR	NS	VK	KV	PK	NK	Skup.
P. Hrastnik	1	—	18	—	—	241	52	90	402
P. Ojstro	2	—	12	—	—	129	31	55	229
P. Trbovlje	2	—	23	—	—	293	68	109	495
P. Kisovec	1	—	12	1	—	179	32	35	260
P. Kotredež	1	—	14	—	6	187	38	92	338
Sep. Trbovlje	1	—	22	2	4	65	48	200	342
Sep. Zagorje	—	—	8	—	1	18	10	40	77
Pred. jam. lesa	—	—	1	3	—	—	—	21	25
DS SS ZPT	8	3	83	85	—	19	1	2	201
RŠC - prak. pouk	—	1	14	7	—	49	—	—	71
RGD - RIG	2	—	40	—	40	250	79	242	653
RUDARSTVO	18	4	247	98	51	1430	359	886	3093

Dne 24. maja t.l. sta vdor vode in vdor blata povzročila v Terezija II polje, kota 170 v jami Ojstro, veliko škodo. O tem smo v prejšnji številki glasila že obsežneje pisali. Dela pri čiščenju proge oziroma kota dobro napredujejo. (Foto J. Kirič)

Iz navedene tabele je razvidno, da je visokovalificiranih in kvalificiranih rudarjev le 47,9%, kar je spričo uvajanja novih tehnologij ob uporabi sodobne mehanizacije znatno premalo.

Do leta 1985 bo potrebno zagotoviti po kvalifikacijski strukturi naslednje število kadrov:

TOZD	VIS	VIŠ	SR	NS	VK	KV	PK	NK	Skup.
P. Hrastnik	2	—	28	—	75	260	45	26	436
P. Ojstro	2	—	13	—	38	180	19	8	260
P. Trbovlje	2	—	25	—	42	360	66	36	531
P. Kotredež	2	—	16	—	68	355	64	41	546
Sep. Trbovlje	1	—	35	—	28	170	38	24	296
Sep. Zagorje	—	1	8	—	5	30	21	10	75
Pred. jam. lesa	—	1	3	—	—	21	—	—	25
DS SS ZPT	12	8	135	20	14	5	1	—	195
RŠC - prak. pouk	1	1	15	5	30	50	—	—	102
RGD - RIG	4	1	50	12	40	300	200	250	857
RUDARSTVO	26	12	328	37	340	1731	454	395	3323

Povečanje zaposlenih v DO — RGD, TOZD GIG je predvideno zaradi nujnega, večjega angažiranja na jamskih investicijskih odpiralnih delih, pri TOZD RŠC pa zaradi večjih potreb po učencih v rudarstvu in s tem tudi po večjem številu inštruktorjev.

Iz naslednje tabele je razvidna primerjava števila delavcev in kvalifikacijski sestav med sedanjim in predvidenim stanjem leta 1985.

št.	18	4	247	98	51	1430	359	886	3093
1978									
%	0.58	0.13	7.98	3.17	1.65	46.23	11.61	28.65	100.00
št.	26	12	328	37	340	1731	454	495	3323
1985									
%	0.78	0.36	9.87	1.11	10.23	52.09	13.66	11.90	100.00
Razlika	+8	+8	+81	—61	+289	+301	+95	—491	+320

Delovni organizaciji ZPT, kakor tudi RGD — RIG že dolgo vrsto let primanjkujejo kvalificirane delovne moči. Z uvajanjem sodobne mehanizacije ta potreba še raste, zato je v razvojnem programu dan poseben poudarek spremembi kadrovske strukture v prid VK in KV rudarjev.

Poleg povečanja staleža za 230 rudarjev bo v obdobju do leta 1985 potrebno nadomestiti tudi 844 starostnih in okoli 155 invalidskih upokojitvev. Nadomestiti bo potrebno tiste, ki bodo starostno upokojeni, ti pa so VK, KV in delno PK rudarji z bogatimi izkušnjami pri delu. Tisti, ki odhajajo invalidsko v pokoj so večinoma zaposleni pri lažjih rudarskih delih in jih ne bo potrebno nadomestiti s kvalificiranimi rudarji. Do leta 1985 so po posameznih TOZD in DS predvidene naslednje starostne upokojitve zaposlenih po stanju 31. 12. 1978.

TOZD	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	skup.	povpr. letno
P. Hrastnik	21	17	31	26	16	30	18	159	23
P. Ojstro	9	8	12	12	13	15	13	82	12
P. Trbovlje	30	23	14	23	17	16	3	126	18
P. Kisovec	13	10	25	24	17	23	7	119	17
P. Kotredež	24	19	20	22	17	11	13	126	18
Sep. p. Trbovlje	12	6	6	8	11	12	10	65	9
Sep. p. Zagorje	3	2	1	4	1	1	1	13	2
Pred. jam. lesa	1	—	—	—	1	—	2	4	1
DS SS ZPT	11	8	2	5	6	5	6	43	6
RŠC prak. pouk	6	2	5	3	1	3	4	24	3
RGD — RIG	11	11	16	7	12	13	13	83	12
Rudarstvo	141	106	132	134	112	129	90	844	121

TOZD Premogovnik Trbovlje

— Alojz Božič je prejel 20.820,00 din, za izboljšavo spoja svedrov za nadkopno vrtnje in predvrtavanje ter za izboljšavo priključka za svedre za vrtnalne stroje Turmag in Trudbenik.

TOZD Premogovnik Kisovec

— Gvido Razpotnik je prejel 500,00 din, za poenostavljeno izdelavo stropnikov.

TOZD RESD Trbovlje

— Vid Užmah je prejel 1.000,00 din, za poenostavitev izdelave kabelskih objemk iz ploščatega železa;

— Anton Hren je prejel 1.000,00 din, za preureditev hidravličnih vodov za pridobivalnega stroja F 6-A iz navojnih priključkov na »Steeko« sistem.

DS Pomožna dejavnost Trbovlje

— Ivan Zupanc je prejel 1.000,00 din, za izdelavo svinčenih vezi za naglavne svetilke — vezava celic.

TOZD Separacija premoga Trbovlje

— Janez Drnovšek je prejel 1.500,00 din, za izdelavo blokine naprave pred zvrčevalcem in popravilo podnožja jamskega vozička ter ojačitev čelne strani jamskega vozička;

— Lado Tomšič je dobil 500,00 din, za vgraditev dodatnega čistilca na vmesnem traku C — A rov;

— Anton Tomažin je prejel 500,00 din, za enako izboljšavo

— Ivan Bebar je dobil diplomu za napravo žerjavne poti v skladišču separacija;

— Anton Ulčar je dobil diplomu za odpravo drobnih vrst na lokalni oddaji za deputatni premog;

— Franc Martinčič je dobil 500,00 din, za izboljšavo pri pnevmatičnem cilindru odpiralca jalovine;

— Stane Kračan je dobil 1.500,00 din, za zaščito motorjev pri sitih;

— Ivan Žibent je prejel diplomu, za prihranek na stroških

električne energije na separaciji Trbovlje.

DO INDUSTRIJSKO MONTAŽNE DELAVNICE TOZD EIMD

— Martin Zupan je prejel 500,00 din, za pisanje na taho-
graf, popis signalov jaška I.

— Maks Rak je prejel 11.481,05 din, za napravo za prekinjevalec toka za signalizacijo jamske semaforizacije in signalne naprave vseh usmerniških postaj.

TOZD KET

— Slavko Slatinek je prejel 10.881,35 din, za vgraditev usmerjevalne lopute za usmerjanje dovoda zraka pod rešetke na celotno površino izgorevalne komore.

TOZD SIMD

— Ivan Močilar je prejel 1.656,00 din, za izdelavo naprave za predkrivljenje plaščev bobnov.

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST TOZD GRAMAT

— Jože Kreže je prejel 18.400,00 din, za izdelavo elektromagnetnega zbijalca letev, 1.680,00 din, za zamenjavo zaganjača BOSH z zaganjačem TAM na nakladalcu Alpine, 8.000,00 din, za izboljšavo za pomožnem transformatorju in uravnavalcu letev 5.903,00 din, je dobil za preureditev avtomatike za nakladanje 6 kom. opeke MB na letve, in 2.951,50 din za preureditev vozička za prevoz surove opeke. Za vse osvojene izboljšave je prejel skupno 36.937,50 din;

— Drago Cizej je prejel 2.951,50 din, za preureditev vozička za prevoz surove opeke in 2.950,00 din za zaščito in preureditev transporterja za transport suhe surove opeke;

— Karel Verdel je prejel 1.475,00 din, za izravnavo tal v paketirnici z višino transportnega traku;

Iz tabel potrebnih kadrov in potrebnega kvalifikacijskega sestava iz tabele predvidenih upokojitev je razvidno, da bo do leta 1985 potrebno vključiti 1.074 rudarjev, zaradi nadomestitve 844 upokojenih in povečanega staleža za 230 rudarjev.

Potrebno bo tudi močno kvalifikacijsko prestrukturiranje, saj je potrebno:

— povečati število visokokvalificiranih	za 280
— povečati število kvalificiranih	za 301
— povečati število polkvalificiranih	za 95
— hkrati pa znižati število nekvalificiranih	za 491

Od tistih, do leta 1985 na novo sprejetih 1.074 mladih rudarjev naj bi bila vsaj polovica kvalificiranih. To je možno doseči le z izobraževanjem kadrov v poklicni rudarski šoli, zato pa je potrebno že do pričetka šolskega leta 1981/82 povečati njene domače kapacitete na 240 ležišč. Če bodo nove domače kapacitete zgrajene do tega roka, bo možno izšolati v obdobju 1979—1985 424 kvalificiranih rudarjev in tako preko poklicnega izobraževanja pridobiti okoli 48 % kvalificiranega kadra.

Ostalih 554 novosprejetih si bo ob delu in iz dela v določenem času pridobilo kvalifikacijo z izobraževanjem v tečajih.

Plan potrebnih kadrov daje hkrati smernice za izdelavo plana usmerjenega izobraževanja za potrebe rudarstva do leta 1985 v okviru SOZD REK EK.

Adolf Jermol

— Jurij Gotal je prejel 1.475,00 din, za enako izboljšavo.

Vsi prejemniki denarne nagrade so hkrati prejeli tudi ustrezno diplomu.

Vseh inovatorjev je bilo skupno 29, ki so prejeli za 34 osvojenih tehničnih izboljšav skupno 109.842,15 din. Vsem inovatorjem čestitamo!

Kako je z nezgodami in boleznimi v TET?

Služba za varstvo pri delu in požarno varnost TET že nekaj let dosledneje zasleduje gibanje nezgod in bolezni. Vse podatke in ugotovitve tekočega leta potem strnemo v zaključno poročilo, ki naj bi nam bilo kot osnova za ukrepanje v naslednjem letu in kot informacija samoupravnim organom TET o višini izdatkov, katere plačuje DO za nezgode in bolezni.

Če primerjamo podatke po zaključnih poročilih za leto 1977 in 1978 smatramo, da smo lahko z letom 1978 kar zado-

voljni, saj so se v letu 1978 občutno zmanjšale poškodbe pri delu, dočim je bilo obolenj nekaj več.

V DO TET je bilo v letu 1978 33 nezgod. Če to število primerjamo s povprečnim številom zaposlenih 499, dobimo 6,6 %, kar je precej boljše od slovenskega povprečja. Število nezgod se je v odnosu na leto 1977 zmanjšalo za 11 poškodovanih.

Če pogledamo, kako so se te nezgode dogajale po TOZD dobimo:

TOZD Proizvodnja električne energije — I.	— 2 nezgodi
TOZD Proizvodnja električne energije — II.	— 10 nezgod
TOZD Transport goriva	— 4 nezgode
TOZD Vzdrževanje naprav	— 16 nezgod
Delovna skupnost	— 1 nezgoda

Od 33 nezgod v letu 1978, so te nezgode v 13 primerih povzročili nekvalificirani oziroma polkvalificirani delavci, v 18 primerih kvalificirani delavci, v 1 primeru visokokvalificirani delavec in v 1 primeru tehnik.

Iz zgoraj navedenega sledi, da je največ poškodovanih kvalificiranih delavcev kljub temu, da so glede na njihovo strokovno izobrazbo usposobljeni za samostojno delo in morajo skrbeti za svojo varnost in za varnost svojih sodelavcev ali v določenih primerih tudi podrejenih.

Od vseh 33 nezgod, ki so se zgodile v DO TET smo imeli 9 poškodb oči, 9 poškodb nog, 11 poškodb rok in 4 poškodbe glave. Pri tem so upoštevane tudi poškodbe, ki so nastale na poti na delo oziroma z dela ali v delovnem prostoru ter ena na vojaških vajah.

Glede na leto 1977 so se poškodbe na očeh zmanjšale za 4 poškodovance, nastale pa so v glavnem pri gibanju v obratnem prostoru in ne zaradi neuporabe osnovnih zaščitnih sredstev. Vse ostale poškodbe rok in nog ter glave pa so nastale zaradi neustrezne organizacije dela, delovnih postopkov ali nepazljivosti. Torej je treba poostriži nadzor nad organizacijo dela in delovnimi postopki, nošenju zaščitnih sredstev, posebno pa bi se morali posamezni vodje skupin oziroma mojstri zavedati odgovornosti, katero imajo iz varstva pri delu do svojih podrejenih še posebno, če podrejeni nimajo ustrezne strokovne izobrazbe za posamezna zaupana dela. Zaradi nezgod smo v letu 1978 izgubili 448 delovnih dni ali 266 delovnih dni manj kot v letu 1977. Temu ustrezna so manjša tudi sredstva.

Vse nezgode v letu 1978 so bile lažje, kar je veliko pripomoglo k izboljšanju stanja.

Glede bolnih pa je bilo stanje v letu 1978 naslednje:

Bolnih smo imeli v celem letu 874 delavcev oziroma delavk ali povprečno 72,8 zaposlenih na mesec. Zaradi tako visokega števila bolanih, ki se je glede na leto 1977 povečalo za 140, smo v letu 1978 izgubili 9391 delovnih dni.

Iz podatkov je razvidno, da je bilo najmanjše število bolnih v zimskih mesecih in ne tako kot je bilo leta 1977, v letnih mesecih. Delavci, ki so bili poslani na preventivno zdravljenje v naravna zdravilišča v letu 1978, skoraj niso koristili bolniškega staleža zaradi bolezni za katere so se zdravili, kar opravičuje pošiljanje delavcev na preventivno zdravljenje.

Že v letu 1977 smo poskušali z določenimi ukrepi zmanjšati število bolnih, vendar ni bilo posebnega uspeha. V letu 1978 pa se je stanje celo nekoliko poslabšalo napram letu 1977. Kljub pogovoru in posredovanju pri ambulantnem zdravniku, da bi zmanjšali stalež bolnih nismo dosegli ustreznega izboljšanja, ker je to pač stvar in odločitev zdravnika glede na bolezen posameznega pacienta, na kar pa ne moremo vplivati. Da je takšno stanje, je krivda tudi v neurejenih odnosih v zdravstvu in še posebno v ambulanti 4, kjer se zdravi večina pri nas zaposlenih, ravno zaradi pogoste menjave zdravnikov.

V letu 1978 so bili izvedeni periodični pregledi vseh članov DO TET v ambulanti medicine dela v Ljubljani z željo, da se ugotovi zdravstveno stanje zaposlenih ter posredno omogoči posameznikom, da hitreje pridejo do zdravnika specialista za posamezne bolezni.

Vsi bi se morali zavedati, da so ambulante namenjene predvsem bolnim, torej kurativnemu zdravljenju, sami pa bi mo-

rali mnogo bolj skrbeti za preventivno zdravljenje, ker bi na ta način zmanjšali stalež bolnih, privarčevali marsikateri dinar, manjše bi bile vrste v ambulantah ter izboljšali psihofizične in delovne sposobnosti nas vseh; pri tem ne mislimo samo na tisto preventivo (ki je v bistvu kurativa), katero nam omogoča delovna organizacija temveč predvsem tisto, katero si lahko ustvarimo sami.

Jože Lapajne

Jubilanti prejeli jubilejne nagrade

Alojz Hafner iz Hrastnika je na proslavi dneva rudarjev seznanil člane kolektiva in goste s številom tistih članov kolektiva kombinata, ki so prejeli letos jubilejne nagrade v skladu z določili samoupravnih splošnih aktov ter sklepi samoupravnih organov vseh TOZD in delovnih skupnosti. Jubilejne nagrade so prejeli za 10 in več letno delo, 20 in več letno delo ter 30 in več letno delo, s priznano pokojninsko dobo. Nagrade so prejeli v obliki nakazil.

Iz DO Zasavski premogovniki je bilo skupno 1.456 jubilarov, iz DO Rudarsko gradbena dejavnost jih je bilo 388, iz DO Industrijsko montažne delavnice jih je bilo 55 in iz delovnih skupnosti ASO in TSO SOZD REKZ, skupno 18. V tem številu pa jubilarji iz DO Termoelektrarna Trbovlje niso všteti.

Za 10 in več letno delo je prejel jubilejno nagrado 601 upravičenec po 3.335,00 din, za 20 in več letno delo je prejelo 652 upravičencev po 5.002,00 din in za 30 in več letno delo 646 upravičencev po 6.670,00 din. Vseh jubilarov je bilo 1.917 članov kolektiva. Vrednost vseh jubilejnih nagrad je znašala 9,694,519, din.

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

Priznanje jamskim reševalcem

Glavni varnostni inženir DO ZPT Emil Kohne, dipl. inž., je na letošnji proslavi dneva rudarjev s krajšim uvodnim nagovorom objavil imena jamskih reševalcev našega kombinata, ki so prejeli plakete in umetniške grafike kot nagrado in priznanje za njihovo večletno delo v jamskih reševalnih moštvih.

I. Reševalna postaja Hrastnik Bronaste plakete za 5-letno aktivno delo v tej reševalni postaji so prejeli: Franc Teršek, Anton Volavšek, Jože Resman, Rudi Povodnik, Jože Rak, Jože Bočko, Rudi Hribšek, Peter Orožen in Albin Potisek.

II. Reševalna postaja Trbovlje Zlati plaketi sta za nad 15-letno aktivno delo v jamskih reševalnih moštvih prejela Franc Žveglič in Miha Podlesnik, za 10-letno aktivno delo sta prejela srebrni plaketi Stanko Jeler in Rajko Beravs, bronasto plaketo za 5-letno delo na Karel Žibret. Jeler in Beravs sta prejela tudi umetniško grafiko.

III. Reševalna postaja Zagorje Srebrni plaketi sta za nad 10-letno aktivno delo v tem reševalnem moštvu prejela Drago Borišek, dipl. inž., in Jože Herman, dipl. inž.. Hkrati sta prejela tudi umetniško grafiko.

Skupno je bilo letos podeljenih:

- 2 zlati plaketi
- 4 srebrne plakete
- 10 bronastih plaket

Posebnega priznanja so bili deležni jamski reševalci, ki so pomagali reševati človeška življenja — jamarje v jami Bilpa v Kočevju v preteklem letu: Rudi Kreže, Jože Albert, Stane Gračnar, Milan Drnovšek in Oto Mlinar, vsi iz reševalne postaje Trbovlje. Vsak od teh je dobil v zahvalo in spomin umetniško rudarsko grafiko.

Javno pohvalo so prejeli za izjemne napore in prizadeva-

nja člani celotnega kolektiva TOZD Premogovnik Ojstro, za njihovo izredno angažiranje pri reševanju družbenega premoženja po vdoru vode in blata 24. maja letos na odkopno čelo v polju Terezija II. Tudi tem je bila izročena umetniška rudarska grafika.

Vsem tovarišem, ki skrbe za za varnost in življenje svojih sodelavcev in ki so tokrat prejeli zaslužena priznanja, toplo čestitamo!

Pomoč otrokom in vdovam ponesrečenih tovarišev

Naš kombinat že vrsto let ob dnevu rudarjev iz sklada skupne porabe, ki ga združujejo vse temeljne organizacije združenega dela, nakazuje določeno denarno pomoč otrokom in vdovam smrtno ponesrečenih delavcev našega kombinata.

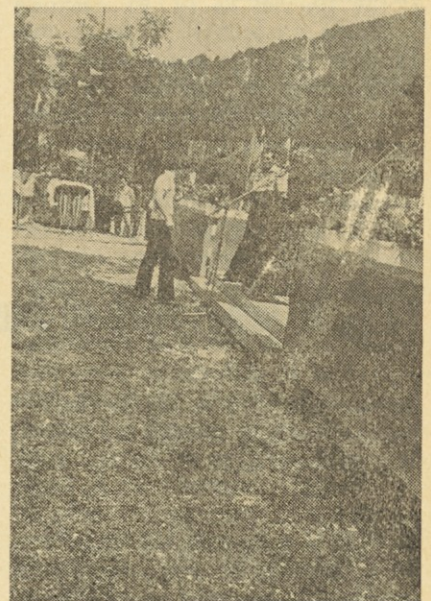
Letos je denarno pomoč prejelo 74 vdov po 3.400,00 din, 4 predšolski otroci po 2.100,00 din, 21 osnovnošolskih otrok po 2.700,00 din, 6 otrok, ki se šolajo v poklicnih šolah po 3.400,00 dinarjev, 6 otrok ki se šolajo na srednjih šolah po 3.400,00 din, 3 otroci, ki se šolajo na višjih šolah po 4.000,00 din in 1 otrok, ki se šola na visoki šoli po 4.000,00 din. Skupno je bilo nakazanih 115 pomoči, v skupnem znesku 373.500,00 din. Zneski, ki so bili izplačani v letošnjem letu so nekoliko višji od lanskoletnih.

Prepričani smo, da bomo v skladu z možnostmi tudi v bodoče vsaj deloma lahko nadoknadili družinam izgubljenega očeta in moža.

Pokali zmagovalnim ekipam

V počastitev letošnjega dneva rudarjev je koordinacijski odbor osnovnih organizacij Zveze sindikatov pri REKZ, tudi letos organiziral športna tekmovanja, ki jih je izpeljala komisija za telesno kulturo in rekreacijo. Ekipе posameznih temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti so tekmovalе v osmih disciplinah. Tekmovanj se je udeležilo 436 delavcev-športnikov iz REK Zasavje. Nekatere ekipe so dosegle zelo dobre rezultate. Vsi pa so pokazali izredno športno zavzetost. Zelo dobre rezultate so dosegle ekipe iz DO TET.

V imenu komisije za telesno kulturo in rekreacijo pri sindikalni organizaciji REKZ je Stane Lipovšek na proslavi dneva

Predstavniki sindikalne organizacije REK Zasavje Stane Lipovšek, je objavil rezultate športnih tekmovanj, v katerih so sodelovali delavci v ekipah posameznih osnovnih organizacij sindikata. Zmagovalnim ekipam je razdelil priznanja — pokale. (Foto J. Kirič)

rudarjev, 30. junija v Hrastniku podelil športne pokale za zmage v posameznih disciplinah naslednjim ekipam: (prva mesta)

- mali nogomet
 - 1. mesto — ekipa DO TET
- košarka
 - 1. mesto — ekipa DO TET
- kegljanje
 - 1. mesto — ekipa TOZD
RESD Trbovlje
- odbojka
 - 1. mesto — ekipa DO TET
- balinanje
 - 1. mesto — ekipa TOZD
Jama Trbovlje
- šah
 - 1. mesto — ekipa DO TET
- streljanje
 - 1. mesto — ekipa TOZD
Jama Hrastnik
- ribolov
 - 1. mesto — ekipa DO TET

Vsem zmagovalnim ekipam čestitamo k zmagam, kar velja seveda tudi za vse ostale ekipe, čeravno niso osvojile prvega mesta. Tudi pri nas velja olimpijsko načelo: Pomembno je sodelovati!

Srebrno priznanje glasilu Srečno

Predstavnika medobčinskega sveta zveze rezervnih vojaških starešin Zasavja, sekretar Rudi Matko in Peter Schneider, dipl. inž. rud., sta na letošnji proslavi dneva rudarjev podelila v imenu republiškega odbora ZRVS srebrno plaketo ZRVS Jugoslavije, našemu glasilu Srečno.

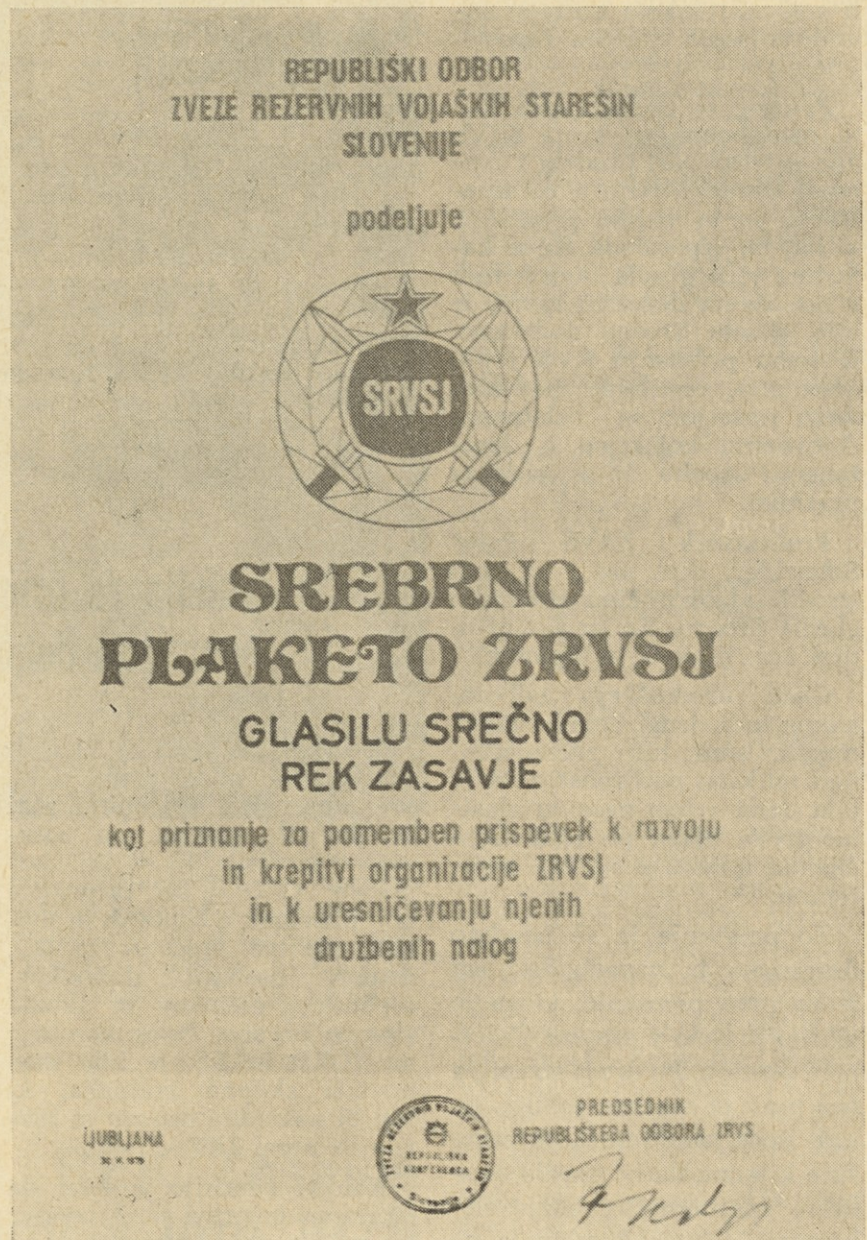
Tovariš Rudi Matko je ob tej podelitvi prebral vsem navzočim naslednjo utemeljitev:

Tovarišice in tovariši!

V okviru dneva rudarjev slavi kolektiv REK Zasavje še en pomemben jubilej. Letos namreč poteka prav ob dnevu rudarjev 15 let odkar izhaja in-

formativno glasilo tega kolektiva Srečno. Glasilo Srečno je v pogledu notranjega obveščanja članov kolektiva REK Zasavje, pa tudi občanov v naših revirjih, doseglo velik pomen in uspeh. Njegova vsebina je pestra in razumljiva za vsako-

gar. Precej prostora namenja glasilo tudi tematiki s področja splošne ljudske obrambe, obrambnim pripravam, varnosti in družbeni samozaščiti, kakor tudi negovanju tradicij NOB, kar je v tem času zelo aktualno.

Na letošnji proslavi dneva rudarjev, dne 30. 6. 1979 sta predstavnik ZRVS Trbovlje v imenu Republiškega odbora zveze rezervnih vojaških starešin Trbovlje, podelila našemu glasilu Srečno srebrno plaketo ZRVS Jugoslavije, kot priznanje za pomemben prispevek k razvoju in krepitvi organizacije rezervnih vojaških starešin in uresničevanju njenih družbenih nalog. V imenu uredniškega odbora je priznanje prevzel odgovorni urednik Emil Kohne.

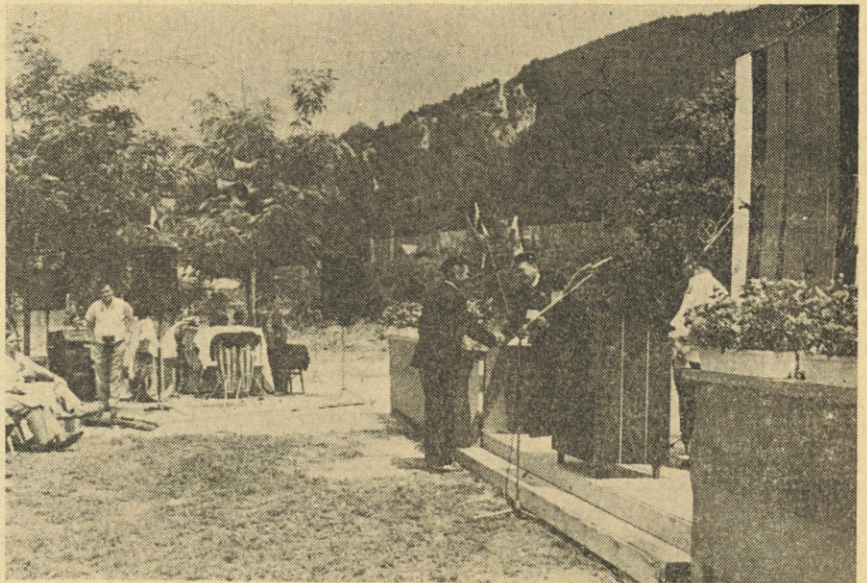
ZRVS zelo ceni prizadevanja članov uredniškega odbora tega glasila za redno objavljanje tovrstnih prispevkov. Zavaljo tega je na pobudo informativno propagandne komisije, občinska komisija ZRVS Trbovlje, na svoji letošnji delovni konferenci posredovala predlog, da se uredništvu glasila Srečno v znak priznanja podeli srebrna plaketa zveze rezervnih vojaških starešin Jugoslavije.

Predlog so podprli tudi člani medobčinskega sveta ZRVS aprila letos. Naš predlog z ustrezno obrazložitvijo je bil upoštevan in to visoko priznanje, ki naj bo vzpodbuda, da se kakovost tega glasila obdrži tudi v bodoče na doseženi ravni, je bilo glasilu Srečno dodeljeno. K temu priznanju RVS toplo čestitamo, čestitamo pa tudi vsem rudarjem in celotnemu delovnemu kolektivu k doseženemu uspehu in k vašemu prazniku.

Predstavniki ZRVS Peter Schneider, dipl. inž., je nato izročil odgovornemu uredniku glasila Srečno, Emilu Kohnetu, dipl. inž., plaketo in diplomu.

Člani uredniškega odbora, kakor tudi drugi delavci kombinata, smo bili presenečeni nad tolikšno pozornostjo, ki je bila dana s tem našemu glasilu, preko njega pa tudi vsem članom kolektiva našega kombinata.

To priznanje je še posebno dragoceno in vzpodbudno, saj je to prvo priznanje, ki ga je glasilo prejelo v svojem 15-letnem obstoju. Po drugi strani pa nas prav ta majhen jubilej, pa tudi podeljeno priznanje zavezuje k temu, da bo glasilo ostalo še kvalitetnejše, bližje slehernemu delavcu kombinata, pa tudi krajanom v revirjih.

Tovariša Rudi Matko in Peter Schneider, dipl. inž., sta v imenu ZRVS Trbovlje oziroma v imenu ZRVS Jugoslavije izročila odgovornemu uredniku glasila Srečno, Emilu Kohnetu, dipl. inž., srebrno plaketo ZRVS Jugoslavije, s katero je ta organizacija počastila 15-letnico izhajanja glasila Srečno. (Foto J. Kirič)

Komisija za pripravo pravilnika o delitvi osebnega dohodka je končala z delom

Skladno s 128. in 179. členom zakona o združenem delu, samoupravnimi splošnimi akti in določili statuta, so posamezne komisije, ki so jih imenovale TOZD in DS, pripravile nov pravilnik o osnovah in merilih delitve sredstev za OD, drugih osebnih dohodkov, osebnih prejemkov in sklada skupne porabe. Poleg komisije na TOZD in DS, je bila imenovana skupna komisija, ki naj bi uskladila osnove in merila na ravni ZPT.

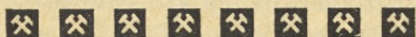
Naloga komisije je bila, da izdela in pripravi nove osnove in merila za nagrajevanje po delu in rezultatih dela.

Ko so komisije bile praktično pred zaključkom dela, je prišel v javno obravnavo panoški sporazum za elektrogospodarstvo Slovenije (EGS) in je bilo potrebno osnove in merila za nagrajevanje po delu

in rezultatih dela uskladiti z navedenim panoškim sporazumom. Ker je panoški sporazum imel za osnovo drugo metodoogijo, kot so jo uporabljale komisije pri pripravi prvega osnutka, je to pomenilo začeti z delom na novo.

Po panoškem sporazumu je bilo potrebno vsa dela in opravila opredeliti in razvrstiti v VIII skupin z ozirom na zahtevnost in sestavljenost del in nalog, doprinosu k ustvarjenemu prihodku in gospodarnosti. Poleg načela delitve po delu in rezultatih dela je bilo treba upoštevati načelo solidarnosti.

Za določitev relativnega razmerja (RR) za posamezna dela in opravila DO ZPT so se ta razdelila v VIII skupin po kriterijih v panoškem sporazumu za elektrogospodarstvo Slovenije.

Poleg razvrstitve v posamezne skupine po zahtevnosti oz. sestavljenosti del od najbolj enostavnega do najbolj zahtevnega oz. sestavljenega dela, so se za določitev relativnega razmerja upoštevali še psihosenzorni in fizični naporji ter delovni pogoji.

Delo komisij je bilo zelo zahtevno in odgovorno še toliko bolj, ker je bilo pri dosedanjem obračunavanju OD porušeno razmerje prvotnega pravilnika. Vsi zaposleni v jami na neposredni proizvodnji so imeli do sedaj višjo osnovo kot

ostali zaposleni v DO-ZPT, čeprav je prvotno sprejeti in potrjeni pravilnik imel ravno tako isto osnovo za vse zaposlene v SOZD REK Zasavje.

Novi pravilnik o merilih in osnovah za obračunavanje OD je preстал vse faze javnih obravnav in usklajevanja in je

na vseh TOZD in DS sprejet.

Sklep samoupravnih organov je bil, da se preide na obračunavanje OD po novosprejetem pravilniku z 1. 6. 1979.

Jože Herman

Dne 12. 6. t.l. so se delavci vseh TOZD in delovnih skupnosti DO Zasavski premogovniki udeležili referenduma, na katerem so se odločali za oziroma proti sprejetju pravilnika o osnovah in merilih delitve sredstev za OD, drugih osebnih dohodkov, osebnih prejemkov in sklada skupne porabe. Pravilnik je bil z večino glasov sprejet in je stopil v veljavo takoj. (Foto J. Kirič)

REK Zasavje med največjimi v letu 1978

V Gospodarskem vestniku številka 25, z dne 26. 6. 1979, je bil objavljen pregled 200 največjih delovnih organizacij v SR Sloveniji v letu 1978. Tak pregled ponavadi objavljajo podobni časopisi in revije vsa-

ko leto tako za področje naše republike, kakor tudi za področje Jugoslavije, objavljajo pa tudi podatke o največjih podjetjih na svetu. Podatke so pripravili na temelju zaključnih računov. Sestavljanci pre-

gleda so upoštevali kriterije razvrščanja, za katerega pa niso prepričani, če bodo poželi splošno odobravanje.

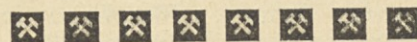
Upoštevali so podatke, ki jih zakon o združenem delu določa za izračunavanje kazalcev poslovnega uspeha. Smatrajo, da je to edina in najprimernejša osnova tudi za sestavo liste največjih v Sloveniji. Za takšno listo namreč po njihovem mnenju zadostujejo podatki o dogodku, številu zaposlenih, o uporabljenih poslovnih sredstvih in o celotnem prihodku.

Po tem pregledu je REK Zasavje uvrščen na 12. mesto v letu 1978, in sicer z naslednjimi kazalci, ki ga uvrščajo na to mesto v naši republiki:

dohodek v 000 din	827.891
indeks 1978/77	189,9
mesto	11
povprečno število zaposlenih	4.563
indeks 1978/77	98,4
mesto	17
uporab. poslov. sredstva v 000 din (povprečje)	2.703.446
indeks 1978/77	121,0
mesto	57
celotni prihodek v 000 din	1.569.523
indeks 1978/77	123,4

Po tem pregledu zaseda I. mesto med največjimi delovnimi organizacijami Železniško transportno podjetje Ljubljana, II. mesto Iskra Kranj, III. REK Velenje, IV. SŽ Železarna Jesenice, V. mesto GIP Gradis Ljubljana, VI. ZIV TAM Maribor, VIII. Železarna Ravne, VIII. Gorenje Velenje, IX. Slovenija vino Ljubljana, X. DES Ljubljana, XI. IMV Novo Mesto, XII. REK Zasavje, XIII. Krka Novo mesto, XIV. Slovenijales Ljubljana, itd.

Strojna tovarna Trbovlje je na 80. mestu, Steklarna Hrastnik na 158. mestu in GIP Beton Zasavje iz Zagorja na 96 do 97 mestu.

S presežki samoupravnih interesnih skupnosti ravnajmo stabilizacijsko

Svet za razvoj samoupravljanja pri republiškem svetu zveze sindikatov Slovenije je nedavno tega obravnaval izvajanje dogovorov in samoupravnih sporazumov ter na tej podlagi sprejetih ukrepov o vračanju presežkov sredstev samoupravnih interesnih skupnosti temeljnim organizacijam združenega dela. Ugotovil je, da nekatere samoupravne interesne skupnosti ne upoštevajo in ne uresničujejo samoupravnih odločitev iz samoupravnih sporazumov o temeljnih planov glede usklajevanja obveznosti temeljnih organizacij z dogovorjeno višino sredstev.

Za leto 1978 smo namreč načrtovali, da se bo iz osebnih dohodkov in iz dohodka tozdev zbralo na računih samoupravnih interesnih skupnosti za družbene dejavnosti 28,24 milijarde dinarjev. Na teh računih pa se je zbralo precej več denarja — 29,84 milijarde dinarjev. Razliko je seveda treba vrniti, ali pa presežke obračunati kot dohodek za letos, s tem da se ustrezno zmanjša prispevna stopnja. Večina samoupravnih interesnih skupnosti je upoštevala sklepe zborov Skupščine SR Slovenije in presežke v glavnem obračunala za to leto. Precej pa je tudi takih

samoupravnih interesnih skupnosti na občinski ravni, ki niso ravnale tako, kot je bilo dogovorjeno.

Po podatkih službe družbenega knjigovodstva so imele občinske samoupravne interesne skupnosti 970 milijonov dinarjev presežkov. Da bi nekako »zadržale« ta višek, nekatere samoupravne interesne skupnosti dajejo temeljnim organizacijam združenega dela v sprejemanje nekatere »nove« samoupravne sporazume z obveznostmi iz dohodka, ki niso usklajene z dogovorjeno višino sredstev po samoupravnih sporazumih o temeljnih planov. Pojavile so se celo težnje, da bi presežke namenjali za druge, nedogovorjene naložbe na področju nematerialne dejavnosti, kot so poslovne stavbe, rekreacijski centri in podobno.

Takšnih teženj seveda ne moremo podpirati, saj bi s tem rušili vrsto dogovorjenih stvari in majali zaupanje delavcev, ki imajo pravico in dolžnost o tem odločati oziroma se dogovarjati. V dokumentih 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije je namreč zapisano tudi to stališče: »Delavci morajo imeti možnost, da pred začetkom poslovnega leta oziroma v ro-

kih, ki so določeni za sprejem planov, ocenijo svoj ekonomski položaj, pogoje gospodarjenja ter skupne in splošne potrebe in da se izrečejo o programih ter obveznostih, ki jih prevzemajo v temeljnih organizacijah. Ko spremljajo izvajanje programov dela in dohodka v samoupravnih interesnih skupnostih, se morajo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela opredeliti tudi o razpravljanju oziroma o razpravljanju presežkov zbranih sredstev posameznih samoupravnih interesnih skupnosti.« Glede na to so zlasti občinski sveti zveze sindikatov dolžni pozorno spremljati izvajanje sprejetih ukrepov in preprečiti vsak poskus planiranja in porabe sredstev, ki ni usklajena z dogovorjeno višino sredstev iz samoupravnih sporazumov o temeljnih planov. S tem bomo preprečili čezmerno zajemanje sredstev za financiranje splošnih in skupnih potreb ter prispevali k razbremenjevanju gospodarstva in h krepitvi njegove reprodukcijske in akumulativne sposobnosti. Skratka, to bo tudi eden izmed primerov prizadevanj za gospodarsko stabilizacijo.

Peter Štefanič

Zagorski delegati o izgubi

Delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti občine Zagorje, so 29. junija t.l. razpravljali in sklepali o poročilu o vzrokih izkazane izgube v razdobju januar — marec t.l. v TOZD Premogovnik Kotredež in TOZD Premogovnik Kisovec. Hkrati so obravnavali vprašanje izgube v tovarni Energoinvest-Varnost. Skupščina je sprejela poročilo, ki ga je pri-

pravil izvršni svet občine Zagorje na temelju zbranih podatkov v delovnih kolektivih in na temelju dodatnih razgovorov. Stališče izvršnega sveta zagorske občine ugotavlja, da izguba v Kotredežu in Kisovcu izvira iz nedodelanih dohodkovnih odnosov med EGS in REK, in to preko 30% izkazane izgube, nadalje zaradi neizvajanja dogovorjenih norm skozi dohodkovne odnose ter verjetno iz

pozno predloženega programa ali prepočasnega reševanja zahtevka po posebnih finančnih sredstvih za ustanovitev proizvodnje premoga v TOZD Premogovnik Kisovec. Vodstvo TOZD in DO mora vložiti še dodatne napore, da bi uredili odnose z EGS, hkrati pa je delavce treba sproti in pravilno informirati o motnjah v poslovanju. Izvršni svet je tudi ugotovil, da je bilo planiranje

za letošnje prvo četrtletje ne-kvalitetno in zato nerealno ter da je potrebno delovanje strokovnih služb ter zaostriiti odgovornost za pravilno prikazovanje podatkov. O vzrokih izgube pa je 28. junija 1979 razpravljaj tudi družbeno-politični zbor občine Zagorje. Vsi trije zbori so sprejeli stališča in priporočila kako nastajanje izgube v bodoče preprečiti. Iz sprejetih stališč in priporočil lahko povzamemo, da izguba v obravnavanem obdobju ni odraz realnega po-

slovanja v TOZD Premogovnik Kisovec, nadalje, da niso bile izpeljane dogovorjene naloge med DO ZPT in IS skupščine občine Zagorje z dne 20. 11. 1978 ter, da delavci še vedno niso razpravljali o programu postopnega zapiranja TOZD Premogovnik Kisovec, o programih pa tudi ni bil seznanjen izvršni svet občine. Nadaljnja stališča in priporočila se nanašajo na zagotovitev zaposlitve delavcev iz Kisovca v drugih TOZD kombinata (ter da je treba predvideni izpad gospo-

darskega potenciala nadomestiti z nadomestnimi zmogljivostmi v krajevni skupnosti Kisovec oziroma občini Zagorje. Program zapiranja Kisovca je treba predložiti skupno z mnenji poročevalcev v javno razpravo kolektivom vseh TOZD bivšega rudnika Zagorje.

S sprejetimi sklepi in stališči so bili seznanjeni TOZD Premogovnik Kotredež, TOZD Premogovnik Kisovec in REK Zasavje.

Naravne nevarnosti v podzemnem rudarstvu

V času od 17. do 23. junija letos je bil v Katowicach, LR Poljska, poljsko-jugoslovanski simpozij in to že osmi po vrsti. Te simpozije prirejata Zveza rudarskih inženirjev in tehnikov Poljske in naša Zveza rudarskih, geoloških in metalurških inženirjev in tehnikov Jugoslavije.

Prirejanje teh strokovnih simpozijev je že dolgoletna praksa obeh Zvez in poteka izmenoma v LR Poljski in v SFR Jugoslaviji.

Tema letošnjega simpozija je bila: »Naravne nevarnosti v podzemnem rudarstvu«, zato sta z jugoslovanske strani sodelovala tudi jugoslovanski komitet za varnost in varstvo pri delu ter jugoslovanski komitet za podzemno eksploatacijo mineralnih surovin.

Problematika, ki je bila obravnavana na simpoziju je bila razdeljena na pet področij, in sicer:

- nevarnosti eksplozije premogovega prahu in metana;
- vodnih vdorov;
- rudarskega reševalstva, jamskih ognjev, varnosti in higiene dela;
- izbruhov plinov in vdorov materiala;
- hribinskih udarov na pripravah in odkopih.

Poljski rudarski strokovni delavci so pripravili za simpozij 13 in jugoslovanski 14 referatov, v katerih je bila zajeta problematika iz navedenih področij, ki se pojavlja, tako v poljskih kot v jugoslovanskih premogovnikih.

Za posamezna področja so jugoslovanski strokovnjaki pripravili naslednja predavanja:

— izkušnje o oceni nevarnosti eksplozije premogovega prahu v premogovnikih SR BiH,

— problematika izbire kriterija za oceno nevarnosti eksplozije metana pri jamski eksploataciji premoga,

— preprečevanje nevarnosti vdora vode pri odkopavanju premoga pod ravnimi koriti,

— lomi na sistemu podgradnje »Tübing« in vdor vode v izvažalnem jašku Tušanj kot posledica nekontroliranega izluževanja soli,

— potencialne nevarnosti in njihovo preprečevanje v rudniku Trepča — Stari trg,

— borbe z jamskim ognjem v starem delu s pomočjo izolacije in ventilacijskih metod,

— analiza izvora pojava toplote s povečevanjem globine eksploatacije,

— rudnik Bor, tehnologija miniranja - faktor varnega dela pri podzemni eksploataciji - nekatere karakteristike invalidiziranja pri eksploataciji premoga v premogovnikih BiH;

— pogoji za nastanek in potek izbruha plinov iz premoškega sloja v RL Velenje;

— specifične karakteristike izbruha plinov in materiala v rudniku rjavega premoga Soko;

— vpliv napajanja premoškega sloja z vodo pod visokim pritiskom na spremembo mehaničnih lastnosti premoga in s tem na znižanje rušilnega delovanja hribinskih udarov;

— nekateri aspekti varnosti pri odkopavanju debelih premoških slojev, problematika gradnje rudarskih objektov v elastično - plastičnih delovnih sredinah;

— ista tematika in problematika je bila zajeta tudi v referatih poljskih izvedencev za njihove pogoje rudarjenja. Ker so bila vsa predavanja in razprave simultano prevajana na srbohrvatski in poljski jezik, ni bilo jezikovnih težav.

Žal nam je bilo, da pri problematiki vdorov vode nismo s predavanjem sodelovali tudi mi z ugotovitvami in ukrepi naših

pojavnov vdorov vode in blata na področju premogovnikov Hrastnik in Ojstro, podanih na našem zadnjem posvetovanju o vdorih.

Simpozij je vključeval tudi razne ogledе, in sicer:

Ogled poizkusnega rudnika »Barbare« v Mikolovu, ogled rudnika črnega premoga »Pokoj« v Rudi Šezijski.

Ogled in demonstracija sodobnih reševalnih naprav v centralni reševalni postaji jamskih reševalcev v Bitomu. Ogled postaje za razplinjevanje — črpanje metana na rudniku črnega premoga »Jastrzebie« v Jastšembiu. Majše skupine so si

ogledale tudi laboratorije rudarskega inštituta v Katowicach in rudarske visoke šole v Krakowu.

Simpoziju je prisostvovalo z jugoslovanske strani 70 in s poljske strani 120 udeležencev. Iz SR Slovenije 3 iz REK Velenje in 2 iz REK Zasavje.

Ker so bile na simpoziju obravnavane za naše zasavsko rudarstvo aktualne teme in sodobnimi dosežki tehničnega rudarstva bosta udeleženca posvetovanja s članki v našem glasilu »Srečno« skušala del teh posredovati kolektivu.

A. J.

Ob dnevu samoupravljalcev — priznanja najboljšim

Dne 27. 6. 1950 je ljudska skupščina FLRJ sprejela temeljni zakon o prevzemu tak-

ratnih državnih podjetij in višjih gospodarskih združenj v upravljanje po delovnih ko-

Dne 22. junija je bila ob 17,45 odprta likovna razstava del dveh rudarjev, ki sta zaposlena v jami premogovnika Trbovlje, Alojza Lesarja in Jožeta Potokarja. Potokar je razstavljal v čakalnici TOZD Premogovnik Trbovlje, slike v risbi in tušu izdelane na rudarsko temo, Lesar pa je razstavljal plastike v lesu, prav tako večinoma na rudarsko temo. Otvoritve se je udeležilo precejšnje število rudarjev in drugih udeležencev. Razstavo je odprl z uvodnim nagovorom predstavnik sindikalne organizacije tovariš Gosak. Moški zbor Zarja je pod vodstvom Riharda Beuermana zapel tri borbene pesmi. (Foto A. Bregant)

lektivih. S tem zakonom je prvič v zgodovini zagotovljena tudi pravna podlaga za uresničitev idej Pariške komune, da je treba izročiti tovarne delavcem.

V počastitev tega pomembnega zgodovinskega dne proslavljamo v Jugoslaviji vsako leto 27. junija dan samoupravljalcev. Ta dan dobe najboljši delavci in kolektivi razna priznanja. Tako je odbor za sindikalna priznanja pri republikem svetu zveze sindikatov Slovenije, letos podelil ta priznanja samoupravljalca naslednjim: Stol-Kamnik, Železarna Jesenice, Radenska-Radenci, Vzgojno varstveni zavod Seme-dela pri Kopru, Krka-TOZD Zdravila Novo mesto, Ivan Drekonja iz Nove gorice, Anton Fajfarič iz TGA Kidričevo, Jožica Farčnik-Mrvar iz Cinkarne Celje, Milena Jesenko iz Osnovne šole bratov Ribar v Brežicah, Aton Kralj iz KZ Metlika, Hermina Leskovšek-Šerman iz Inštituta Jožef Štefan iz Ljubljane, Alojz Otoničar iz Bresta v Cerknici, Drago Peterlin iz GIP Beton-Zasavje v Zagorju, Milan Tribušon iz predilnice v Trziču in Franc Zidar iz Trimo v Trebnjem.

Vsem prejemnikom priznanj tople čestitke!

NOVI ČLANI PREDSEDSTVA CK ZKJ

Koncem junija je CK ZKJ na svoji seji izvolil nove člane predsedstva CK ZKJ. Za nove člane je izvolil: Dobrosava Čulajiča, Andreja Marinca, Lazarja Mojsova in Hamdija Pozderca.

Na isti seji pa je razrešil dolžnosti naslednje člane predsedstva: Lazarja Koliševskega, Cvijetina Mijatoviča in Vidoja Žarkoviča.

CK ZKJ pa je izvolil tudi nekatere nove člane CK ZKJ. Po smrti tovariša Edvarda Kardelja je CK ZKJ izvolil za člana CK ZKJ Sergeja Kraigherja, namesto Stanka Lepeja pa Zvoneta Dragana.

////////////////////////////////////

Aktivnost samoupravnih organov

DO TERMOELEKTRARNA TRBOVLJE

Delavski svet DO TET je imel svojo tretjo sejo v tej mandatni dobi 6. 7. 1979. Sklicana je bila izredno, na njej pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— Na znaje je sprejel obrazilitev tehniškega vodje Hinka Kusa, dipl. inž., o nujnosti rekonstrukcije kotla IV. Delavski svet je potrdil predlog s predračunsko vrednostjo 100 milijonov din, s tem, da je treba zagotoviti finančna sredstva preko strokovnih in samoupravnih organov EGS; za podpis pogodbe je treba v letu 1979 zagotoviti avans v višini 10 milijonov din.

— V zvezi z najetjem kredita za zaloge premoga je sklenil, da je treba razčistiti element prihodka energetskega goriva za TOZD Transport goriva. EGS nakazuje sredstva preko predhodnega računa na SOZD REK EK ta pa ga razporedi na žiro račune TOZD TET, kar pa DS DO TET smatra, da ni prav.

— Vlogo posebne finančne službe SOZD REK pri Interenski skupnosti elektrogospodarstva, ki je bila naslovljena poslovnemu odboru za investicije za odobritev likvidnostnega kredita v TOZD proizvodnja električne energije TET, smatra delavski svet DO TET kot neveljavno.

— Sklenil je razveljaviti sklep OOKZ o začasnih prerazporeditvah. O tem bo odločal odbor za organizacijsko kadrovske zadeve DO TET na predlog komisij za delovna razmerja TOZD in DS.

— Pooblastil je Danijela Klanjška, da se udeleži tematskega posvetovanja o organiziranosti EGS, Petra Jamnika pa da se udeleži razprav o samoupravnih sporazumih glede razvoja energetike za naslednje srednjeročno obdobje in razprav o samoupravnih sporazumih o skupnih osnovah in me-

rilih za razporejanje ČD in delitve sredstev za OD energetskega gospodarstva Slovenije ter samoupravnega sporazuma o zagotavljanju udeležbe o skupnem prihodu v prometu z električno energijo.

Četrta seja delavskega sveta DO TET je bila 12. julija tega leta. Bila je izredna, udeležila pa sta se je tudi predstavnika SOZD REK in DO ZPT.

— Sprejel je na znanje informacijo direktorja DO TET glede sklepa, ki ga je sprejel ta organ na svoji prejšnji seji in se nanaša na najetje kredita za TOZD električne energije. Na temelju tega pojasnila je delavski svet svoj sklep z dne 6. 7. 1979 glede najetja likvidnostnega kredita razveljavil in sklenil predlagati TOZD TG, da najame pri poslovnemu odboru za investicije ISE likvidnostni kredit za kritje zalog na deponiji s tem, da se upošteva-jo še dodatni sklepi in sicer, da odplačevanje kredita ni le problem TOZD TG pač pa naj delavski svet DO ZPT sprejme ustrezen sklep, da bo likvidnostni kredit najet na ISE, skupen rizik DO ZPT in DO TET. Hkrati je zadolžil DO ZPT in DO TET, da preko posebne finančne službe REK izdela obračun in obrazložitev za dodelitev trajnih obratnih sredstev DO TET za kritje zalog premoga v deponiji.

— V zvezi z začasnimi prerazporeditvami je sklenil, da je treba preveriti vse odločbe o začasnih prerazporeditvah za posamezne delovne naloge in opravila. Kadrovska služba bo pripravila pregled začasnih odločb za sejo odbora za organizacijsko kadrovske zadeve. Ta odbor bo odločal o začasnih prerazporeditvah, odločitev pa mora potrditi DS DO TET, odločbe pa izdaja in podpisuje vodja kadrovske službe na temelju sklepa DS DO TET. Sklenil je, da se na podlagi sklepa DS DO TET z dne 11. 6. izda Dragu Nučiču časna odločba

za izvajanje delovnih opravil »sovodenje DO — investicije, do dokončanja kombinirane plinsko parne elektrarne.

— Problematike aktiva invalidov ni podrobneje obravnaval, ker predlog ni bil dovolj strokovno obdelan.

— Sklenil je, da se 14. julija obratuje solidarno v smislu zakonskih predpisov.

— Odobril je poravnavo stroškov za reklamo NK Rudar.

— Ustrezen sklep je sprejel v zvezi s pozitivno rešitvijo nekaterih vlog in plačevanju iz sredstev vseh štirih TOZD.

— Ustrezen sklep je sprejel še v zvezi z določanjem delegatov s strani TOZD in DS skupno delegacijo podpisnikov samoupravnih sporazumov o skupnih osnovah in merilih za razporejanje ČD in delitev sredstev za OD v EGS.

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

6. seja delavskega sveta DO RGD je bila junija tega leta, na njej pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— Strokovni kolegij naj ponovno razpravlja o visokih zalogah materiala in razprodaji nekaterih vrst tega materiala.

— Sprejel je predlog, da naj bi se zmanjšal delež TOZD GRAMAT pri kritju stroškov za DS SS DO RGD.

— Potrdil je finančno poročilo za obdobje januar — april 1979.

— Potrdil je bilanco sredstev sklada skupne porabe za leto 1979.

— Strinjaj se je s tem, da bo treba popraviti pravilnik o delitvi OD pri DO RGD, potem ko bo opravljena dokončna uskladitev pri SOZD REK.

— Imenoval je 5-člansko razpisno komisijo za razpis prostih del in nalog vodje DS SS DO RGD.

— Sprejel je tri samoupravne splošne akte poslovne skupnosti RUDIS.

— Na znanje je sprejel poročilo o poteku referenduma o spremembi firme sestavljene organizacije.

— Na znanje je sprejel informacijo SVD službe o odpravi pomanjkljivosti na gradbišču v Kotredežu in o sklepu republiškega rudarskega inšpektorata, da je potrebno poiskati novo lokacijo za kamnolom Vode in odpraviti nekatere pomanjkljivosti.

— Razglasil je veljavnost statuta DO RGD.

— Imenoval je Ludvika Zalokarja v komisijo za priznanja in odlikovanja SOZD REKZ.

— Soglašal je s predlogom komisije za priznanja in odlikovanja SOZD REKZ za letošnjo podelitev zlatih in srebrnih plaket.

— Potrdil je Jožeta Hermana, dipl. inž. kot kandidata SOZD REKZ za izvršilni odbor

splošnega združenja premogovnikov v Beogradu.

— Sklenil je, da neupravičeni izostanki z dela v letošnjem letu izključujejo izplačilo nagrade ob dnevu rudarjev v letošnjem letu.

— Odobril je nabavo osebnega avtomobila za potrebe DO RGD. Nabaviti je avto znamke Renault R 30.

— Sklenil je, da naj kadrovski sektor SOZD REK — DS ASO izvede postopek za uveljavitev novih stopenj benifikacije za določena dela in naloge v DO RGD. Prav tako je sprejel poročilo naj pravna služba REK čimprej dokonča postopek za registracijo DO RGD pri registrskem sodišču.

SOZD REKZ Izvršilni odbor

7. seja tega odbora je bila 21. 6. 1979. Udeležili pa so se je tudi strokovni in politični delavci. Obravnavali so in sklepali o naslednjih zadevah:

— Pripravil je predlog za odpravo in potrditev na seji delavskega sveta SOZD, da se 3. 7. 1979 izplača po 500 din vsem zaposlenim v REKZ, ki so bili sprejeti v delovno razmerje do 1. junija in ki bodo v staležu zaposlenih na dan 3. julija. Neupravičeni izostanki v letošnjem letu izključujejo izplačilo nagrade.

— Ustrezen sklep je sprejel tudi v zvezi s proslavo dneva rudarjev dne 30. 6. 1979 v Hrastrniku. Strinjal se s tem, da se povabi s področja Trbovelj iz Zagorja delegaciji po 40 upokoencev, medtem ko bi v Hrastrniku povabili vse upokoence. To načelo naj bi veljalo tudi za prihodnja leta.

— Na znanje je sprejel informacijo komisije za priznanja in odlikovanja SOZD o tem, kdo bo prejel letos od predlaganih kandidatov zlato in srebrno plaketo. Odbor je predlagal, da naj bi prihodnje leto upoštevali pri obravnavi tudi tiste, ki letos niso prejeli priznanja.

— Na znanje je sprejel informacijo o odkritju spominskega obeležja stavkajočih rudarjev v razdobju 1889 do 1941 na upravni zgradbi TOZD Premogovnik Trbovlje ter informacijo o programu letošnje proslave dneva rudarjev.

— Kadrovska služba SOZD je dobila nalogo, da pošlje vsem TOZD in DS osnutek sprememb in dopolnitev pravilnika o delovnih razmerjih glede na bodoče zaposlovanje upokoencev.

Delavski svet

8. zasedanje delavskega sveta SOZD REKZ je bilo 26. 6. 1979. Na njej pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— Na temelju podane informacije o izidu referenduma o spremembi firme SOZD REKZ v SOZD REK Edvarda Kardelja, je sprejel ugotovitveni sklep o poimenovanju doseganje SOZD Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje v SOZD Revirski energetski kom-

Dne 22. 6. je bila ob 16,30 v gledališki dvorani Delavskega doma v Trbovljah, proslava v počastitev dneva samoupravljalcev, ki ga vsako leto praznujemo 27. junija. Organizirala sta jo občinski svet zveze sindikatov Trbovlje in klub samoupravljalcev Trbovlje. V kulturnem delu programa je sodeloval moški zbor Zarja pod vodstvom Riharda Beuermana, podeljena pa so bila priznanja prvim delavskim svetom v Trbovljah. (Foto A. Bregant)

binat Edvarda Kardelja. S tem se slavnostno ta sklep razglasi 30. 6. 1979 na proslavi dneva rudarjev.

— Potrdil je predlog komisije za priznanja in odlikovanja SOZD REKZ, da prejmeta zlati plaketi SOZD REKZ Edvard Kardelj — posmrtno in Miha Marinko, član sveta federacije in častni član REKZ srebrne plakete pa prejmejo Strmšek Ivan iz TOZD Premogovnik Hrastnik, Šipek Franc iz TOZD RESD Trbovlje, Seme Jani iz DO TET, Jermol Adolf iz DS TSO REKZ in Kobav Ivan iz TOZD Separacija Trbovlje.

— Sprejel je ustrezen sklep glede izplačila denarne nagrade ob dnevu rudarjev v višini po 500,00 din.

— Odobril je 9.923,40 din za nabavo nekaterih osnovnih sredstev za počitniški dom na Rabu.

— Odobril je nabavo premoega bivšim upokojenim članom kolektiva, in to določeno količino pod ugodnejšimi pogoji.

— Sklenil je, da naj za drugi jubilej tega leta, to je ponedeljek, delavski svet vsake DO sklepa posebej o dela prostem dnevu in nadomestitvi z obratovanjem na prosto soboto v juliju.

— Seznanjen je bil s problematiko, ki nastaja pri izdelavi investicijskega programa cen storitev v TOZD RESD in drugih delavnicah, ki izdelujejo opremo. Pooblastil je DS TSO, da izdela oceno te problematike s predlogi možnih rešitev, o čemer bi razpravljali na eni prihodnjih sej delavskega sveta SOZD.

DELA VSKI SVET SOZD EGS

4. seja delavskega sveta združenih elektrogospodarskih podjetij Slovenije oz. SOZD Elektrogospodarstva Slovenije, je bila 12. 6. 1979. Na njej pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— Ustrezen sklep je sprejel v zvezi z razporejanjem skupnega prihodka v prometu z električno energijo za razdobje

januar — avgust 1979.

— Sprejel je dopolnjen aneks IV k investicijskemu programu za izgradnjo kombinirane plinsko parne elektrarne Brestanica.

— Sprejel je investicijski program za stanovanjsko izgradnjo toplotarne Ljubljana, II. faza, vključno z dinamiko vlaganj sredstev. Sprejel je investicijski program za razne razdelilne transformatorske postaje in daljnovode.

— Sklenil je razpisati dela in naloge generalnega direktorja SOZD EGS in šest delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi za mandatno dobo štirih let. Imenoval je v ta namen tudi posebno razpisno komisijo.

— Sprejel je predlog somoupravnega sporazuma o merilih in postopku za uresničevanje kreditnih odnosov s tujino, ki ga je določila skupščina SISEOT, 20. 3. 1979.

— Sprejel je sporazum o medsebojnih obveznostih pri pripravi za realizacijo združenega dela in sredstev pri graditvi termoenergetskega objekta in rudnika ustrezne kapacitete in njihovega korišćenja, sklenjenega med Elektroprivredo BiH, Titovih rudnika in Elektrogospodarstva Slovenije. Za pripravo investicijske dokumentacije za TE Tuzla B in Rudnik Banoviči znašajo obveznosti elektrogospodarstva v razdobju 1979—81, skupno 64,586.000.00 din.

— Sprejetih je bilo vrsto sklepov v zvezi z rebalansom plana graditve elektroenergetskih objektov za leto 1979.

— Ustrezen sklep je sprejel v zvezi s spremembo samoupravnega sporazuma s SISEOT.

— Imenoval je dva delegata — predstavnika EGS v Elektrotinstitut Milan Vidmar.

— Sprejeti so bili štirje sklepi, ki se nanašajo na program dela za pripravo srednjeročnega programa razvoja elektrogospodarstva SRS za obdobje 1981—85—90 in dolgoročnega plana razvoja elektrogospodar-

stva SRS za obdobje 1981—2000.

— Na znanje je sprejel poročilo o delu aktivnosti komisije za uresničevanje zakona o združenem delu.

— Sprejel je sklep z ugotovitvijo, da je posledica naravne katastrofe v jami Ojstro DO ZPT SOZD REKZ takšnega obsega, da terjaja pomoč širše družbene skupnosti pri odpravi posledic škode in čimprejšnjo sanacijo ter zagotovitev normalne proizvodnje v ZPT, v skladu s sprejeto energetsko bilanco za leto 1979 in 1980. Po prvih ocenah REK Zasavje je potrebna za zagotovitev socialne varnosti delavcev TOZD Premogovnik Ojstro in pokritje stroškov in dohodka in zato, da TOZD ob periodičnih obračunih in letnem zaključnem računu ne bo zapadel v izgubo, dotacija za pokritje izpadlega prihodka in večjih stroškov v skupnem znesku 39,182.240,00 din. Za denarno nadomestilo vrednosti uničenih osnovnih sredstev pa je potreben sanacijski kredit v skupnem znesku 31,533.850,00 din. Delavski svet svet smatra, da bi bilo treba vire potrebnih sredstev na podlagi sanacijskega programa zagotoviti, tako v okviru ISE, kakor tudi v okviru republiških in občinskih skupnih rezerv.

SAMOUPRAVNA INTERESNA SKUPNOST ELEKTROGOSPODARSTVA SLOVENIJE

POLOVNI ODBOR ZA INVESTICIJE V ELEKTROGOSPODARSTVU

12. seja tega odbora je bila 13. 6. tega leta. Na njej pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— Sprejel je informacijo v zvezi z aktivnostjo EGS glede zakupa električne energije v drugih republikah in je dal k temu svoje soglasje.

— Načelno je sprejel investicijski program REKV — DO Rudnika lignita Velenje za izgradnjo nadomestnih objektov stebra 16 jame Preloge v predračunski vrednosti 2.278,670.646

din s tem, da ga je treba dopolniti s pripombami in dodatnimi predlogi. S tem v zvezi je sprejel še več dodatnih sklepov. Med drugim tudi tega, da sprejme investicijski program za prvo fazo izgradnje in je odobril v ta namen investicijski znesek v višini 926.000.000,00 din.

— Sprejel je plan graditve elektroenergetskih objektov za leto 1979 — dokončno.

— Načelno se je strinjal s tem, da je treba odobriti določena sredstva za likvidacijo premogovnika Kisovec, ker je to negativna investicija. O dokončni višini sredstev za likvidacijo tega premogovnika se dogovore predstavnik REKZ LB, EGS in ISE.

Soglašal pa je tudi s tem, da se pristopi k sofinanciranju razširitve proizvodnih zmogljivosti delovne organizacije TLGE SİPOREX Zagorje.

Poslovni odbor je nadaljeval s sejo dne 19. 6. 1979 in je sprejel naslednje sklepe:

— Zadolžil je EGS, da doprihodnje seje poslovnega odbora izdela metodologijo za spremljanje izvajanja plana in graditve elektroenergetskih objektov pa tudi analizo vzrokov zaradi katerih je poraba investicijskih sredstev v prvi polovici tega leta majhna in občutno odstopa od plana.

— Sprejel je vrsto sklepov, ki se nanašajo na program priprave srednjeročnega plana razvoja elektrogospodarstva Slovenije v obdobju 1981—1990 in dolgoročnega plana za obdobje 1981—2000. Med drugim je poslovni odbor menil, da je v bodoče umestna izgradnja kombiniranih termoelektarn in je zaradi tega čimpreje potrebno dokončati modernizacijo in predvidene investicije za premogovnike v Velenju in v Zasavju. Hkrati je naročil EGS, da preveri oskrbo z gorivom za potrebe novih elektrarn med drugim tudi za TET III.

— Soglašal je, da se znesek 30.000.000,00 din, ki je bil odobren kot kratkoročni kredit

za obratna sredstva, vključi v novi program REK Zasavje, kot trajno obratno sredstvo. Predračunska vrednost novega programa pa mora biti usklajena z letnim planom graditve in s srednjeročnim planom. Predračunska vrednost novega programa je 2 milijardi 579 milijonov din, v okviru te vrednosti mora biti vključenih tudi 30 milijonov din. V to predračunsko vrednost je vključen tudi družbeni standard. Če bo prišlo do sprememb predračunske vrednosti bo potrebno izdelati

Pred kratkim je bil v Trbovljah sekretar predsedstva CK ZKS tovariš Franc Setinc, ki je obiskal trboveljsko Strojno tovarno in sodeloval na seminarju za sekretarje osnovnih organizacij zveze komunistov Trbovlje na Kleku.

Njegova razprava na Kleku je opozorila na številne probleme in napake, ki jih delamo v naši vsakodnevni družbenopolitični praksi. Med drugim je izpostavil nakatera področja, ki so po njegovem mnenju še posebej pomembna za nemoten razvoj našega samoupravnega socialističnega sistema.

Najprej je spregovoril nekaj o **POLITIČNIH KOORDINACIJAH**:

»Ugotavljam, da so politične koordinacije marsikje cokla razvoja, da destimulirajo delo recimo sindikalnih skupin, samoupravnih skupin in tako naprej. S tem seveda ne mislim, da politične koordinacije niso potrebne. Samo delati morajo pravilno.

Nobena politična koordinacija ne more sprejemati sklepov namesto samoupravnih organov, namesto družbenopolitičnih organizacij, namesto OOKK. Kjer se to dogaja je to samovolja.

aneks k investicijskemu programu.

— Sprejel je vrsto sklepov finančnega značaja, ki se nanašajo na odplačevanje anuitet inozemskih kreditov v letih 1979 do 1980.

— Na koncu je sprejel dva sklepa, ki se nanašata na vprašanje likvidnostne problematike elektrogospodarstva in odobril podaljšanje koriščenja energetskih sredstev za zgraditev daljnovoda Ljubljana — Divača—Matulji.

Vsestransko delovanje ZK

Mnogo prekinitev dela je v sedanjem času prav zaradi nepravilnega dela političnih koordinacij, ki si prilaščajo oblast in vsiljujejo svojo voljo samoupravljalcem in političnim ljudem.

V Strojni tovarni smo ugotavljali, da je eden izmed vzrokov za slabo delo sindikalnih skupin tudi v tem, ker se preredko dogaja, da bi odgovorni ljudje tudi iz političnih koordinacij prišli v sindikalne skupine in bi ob diskusijah delavcev rekli; Poslušajte, nismo potegnili črte pod naše predloge. Mislimo, da so vaši predlogi pametni in da jih je treba upoštevati!»

Če bi delavec večkrat doživel, da rečejo odgovorni: »Vaši predlogi so pametni, treba jih je upoštevati«, bi začeli verjeti, da imajo take sindikalne skupine smisel, da so potrebne, da lahko vplivajo na odločitve. Če se pa pogosto dogaja, če je izkušnja delavcev taka, da hodijo na sindikalne skupine, ampak da ni haska od tega, kar nihče ne upošteva teh predlogov, temveč samo enostransko informacijo, čes: »To predlagamo, to smo sklenili in tako dalje«, potem pa počasi splahni interes. Delavci ne verjamejo, pravijo: »Saj tako mimo nas odločajo, kaj bomo pa sploh na sestanke ho-

dili« in veste, v tem je glavni problem. Delavec bo dobil interes za delovanje v sindikalnih skupinah in tudi v drugih oblikah samoupravnega življenja takrat, kadar bo začel verjeti, da njegova beseda nekaj pomeni, da jo upoštevajo, tudi če je nerodno, če je ostro povedano, da ima svojo vsebino, da ima revolucionarno zrno in da jo spoštujejo. To je najpomembnejša stimulacija za delo sindikalnih skupin.«

SODELOVANJE MED ZVEZO KOMUNISTOV IN SINDIKATI

O tem je tovariš Šetinc dejal:

»Zveza komunistov sploh ne more upravičevati svoje revolucionarne in svoje avantgardne vloge, če ne deluje znotraj sindikatov. To je več kot delovanje. TO JE DELO, TO JE POTRDATEV REVOLUCIONARNOSTI.

Če ne deluje v sekciji socialistične zveze, v socialistični zvezi, v KS, v sindikatu in tako dalje, potem je to partija, ki je sama sebi namen. Potem je to sekta, ki je zaprta vase in kjer ocenjuje aktivnost po sestankih, po tem kaj rečeš na sestankih in potem pride to s sestankov kot vsiljevanje, kot direktiva. Doseči bi morali to, da bo Zveza komunistov delovala tako, da bo usmerjala aktivnost svojih članov v DPO, v samoupravne organe, ampak ne z direktivami. Vsako stališče, ki je lahko najnaprednejše oblikovano na sestanku partij je treba preveriti, ga obogatiti, ga oplemenititi s pripombami, s stališči, s predlogi ljudi.

Komunisti nimamo nobene knjige, kjer so zapisani vsi odgovori. Saj nismo pojedli vse pameti. Navsezadnje marksizem je živa stvar, marksizem se bogati, oplaja ob življenju, ob realnosti. Zato je potrebno, da delujemo znotraj in da ne ocenjujemo aktivnost zgolj po sestankih, po udeležbi na sestankih, po razpravah na partijskih sestankih, ampak da ocenjujemo aktivnost komunistov po tem, kaj veljajo na sindikalnem sestanku, v sin-

dikalni skupini, kaj pomenijo, koliko so prepričljivi, koliko so ugledni. In koliko jih ljudje sprejemajo, koliko jim verjamejo in koliko so se pripravljene tudi spopasti, če je treba proti zaostali miselnosti«.

O NADZORNIKU je tovariš Šetinc dejal:

»Tovariši Popit vas je pred dvema letoma opozoril na to. Nadzorniki morajo biti politični ljudje. To ni stvar samo partije in sindikatov.

Že po upravni liniji, že po liniji poslovnega vodstva jih je treba usmeriti v to, da bodo tudi politični ljudje. Da bodo čutili politično odgovornost. To ni vprašanje prostovoljne opredelitve: Ali hoče, ali noče.

Pri nas je gospodarstvo in samoupravljanje ena stvar. To nista dva ločena sektorja, je rekel Roman Albrecht na zadnji seji Centralnega komiteja, ampak sta to dve strani istega problema. Če hočeš razvijati samoupravljanje, če hočeš razvijati gospodarstvo na pravi način, moraš biti tudi politično orientiran. Ne mislim, da moraš biti član ZK, ampak moraš imeti jasno smer razvoja.

Nadzorniki morajo biti tudi politično osveščeni. In če niso, nimajo pogojev, da so nadzorniki.

Pred dvema leti je tovariš Popit opozarjal na to, ko ste ga opozarjali, da so dostikrat nadzorniki krivi, ker so premalo politično osveščeni. Podprl vas je in rekel, da je treba z nadzorniki več delati in da to ni samo stvar ZK ampak, da je to stvar tudi poslovnega kadra, da se ukvarja.

Hvale vredna je trboveljska iniciativa, da organizira seminar tudi zanje. (zakaj pa ne? Saj dostikrat je tudi član ZK nemočen proti takšnemu nadzorniku). Član ZK naj bi se boril za napredek, on (nadzornik) pa mu meče pod noge, ker vidi samo svojo strokovnost, politika pa mu je deveta briga. V takem primeru je treba nastopiti odločno in zahtevati (od nadzornikov), da so tudi politični ljudje. Nadzornik je tudi dolžan, da pravilno informira delavce o političnih in ne samo o strokovnih zadevah. To je treba zahtevati, tu ni popuščanja«.

(Iz Informacij Revirskega komiteja ZKS št. 4/79)

REK EK — pokrovitelj pionirske delovne brigade

V nedeljo, 15. julija je bil ob 7. uri pred upravnim poslopijem SOZD REK Edvarda Kardelja na Trgu revolucije v Trbovljah zbor udeležencev revirske pionirske delovne brigade »Rdeči revirji«. Pokrovitelj te brigade je naš kombinat. Od njih so se poslovili ob navzočnosti številnih predstavnikov našega kombinata, družbenopolitičnih organizacij, staršev in drugih občanov, predstavniki pokrovitelja. Ob tej priliki je imel poslovljni nagovor predstavnik REK EK in jim ob koncu svojih besed predal prapor kot simbol revolucionarnosti in trdega dela rudarjev in

drugih delavcev kombinata. Hkrati pa jim je želel, da dobro opravijo svoje delo in svoje poslanstvo in da se zdravi vrnejo domov po končanem delu.

Brigada šteje 56 brigadirjev — iz Hrastnika, Trbovelj, Zagorja. Vodi jo komandant Matjaž Čeperlin, pionir iz Hrastnika. Z brigado je odšlo tudi šest mentorjev iz vseh revirskih občin. Brigada je zaposlena pri urejanju ceste in kanalizacije v Gornjih Petrovcih v okviru akcije Goričko 79. Brigadarji se bodo vrnili po 21 dneh dela, to je 4. avgusta tega leta.

Otroci ponesrečenih članov kolektiva na morju

Sindikalna organizacija REK je tudi v letošnjem letu organizirala 10-dnevno letovanje otrok smrtno ponesrečenih članov kolektiva našega kombinata. Udeležilo se ga je 34 sinov in hčera ponesrečenih članov kolektiva v starosti od 7 do 20 let. Letovanja so se letos udeležili tudi otroci iz

BiH. Letovali so v času od 30. junija do 10. julija v počitniškem domu našega kombinata na Rabu. Spremljali so jih štiri člani sindikalne organizacije pod vodstvom Ivana Tomšiča, socialnega delavca iz DO RGD.

Stroški za letovanje so šli v breme solidarnostnega sklada za pomoč otrokom smrtno po-

nesrečenih članov kolektiva, v katerega plačujemo člani kolektiva vsako leto po 20,00 din. Sklad upravlja koordinacijski odbor osnovnih organizacij zveze sindikatov pri REK Zavsavje. Upamo, da bomo lahko v naslednji številki objavili daljši prispevek o letovanju teh otrok v letošnjem letu.

Akcija NNNP v DO TE Trbovlje

V vsesplošni družbeni akciji za krepitev, usposabljanje in preverjanje obrambno-varnostne pripravljenosti delovnih ljudi in občanov ter vseh družbenih dejavnikov pod geslom NNNP, tudi DO TET pri svojem delu na tem področju dosega pozitivne premike. Znano je, da je težišče aktivnosti v

organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, torej tam, kjer delovni človek združuje svoje delo in kjer kot občan živi. Delovanje elektroenergetskega sistema SR Slovenije in oskrba gospodarstva in občanov z električno energijo, je v dokajšnji meri odvisno od varnega in nemotene-

ga obratovanja TET. Pri tem moramo zlasti upoštevati, da sta LO in DSZ sestavini našega vsakodnevnega ravnanja, vsakogar od nas pri svojem delu.

V DO TET smo že v aprilu sprejeli akcijski program, katerega postopoma uresničujemo in ki bo dosegel svoj cilj 29. in 30. 9. 79. Najprej smo pristopili k obnovi načrta za nemoteno obratovanje v izrednih razmerah z vsemi zadolžitvami posameznikov in njihovimi nalogami. V teku pa so tudi dela na ažuriranju vseh ostalih dokumentov za LO in DSZ. Imeli smo že tudi nekaj konkretnih akcij, h katerim smo člani pristopili z vso odgovornostjo. V dneh od 2. do 4. 6. 1979 smo se v okviru EGS vključili v vajo telefonskih zvez preko LB posrednika. Uspešno smo sodelovali tudi v občinski vaji RTC, ki je bila v juniju. V istem mesecu je bila tudi vaja združenega odreda CZ, kjer je sodelovalo precejšnje število naših delavcev.

V počastitev pomembnih obletnic ZK, revolucionarnih sindikatov in SKOJ, se je centralne proslave na Vrheh udeležilo veliko število naših delavcev. V počastitev navedenih obletnic je občinski svet ZSS organiziral 23. 6. 1979 tekmovanje pod geslom SINDIKATI V SLO katerega se je udeležilo iz

Ob odkritju spominskega obeležja, dne 22. 6., v spomin stavkajočim rudarjem in drugim delavcem do leta 1941, so izvedli pevci moškega pevskega zbora Zarja Svobode Center, Delavska godba Trbovlje in učenci osnovne šole PE Točke Čeč, krajši kulturni program. Slavnostni govor je imel Vinko Kovačič, predsednik medobčinskega sveta zveze sindikatov revirskih občin, ki je ploščo tudi odkril, v varstvo pa jo je prevzel Ivan Žibret gospodar čela iz jame Trbovlje. (Foto A. Bregant)

TET 5 štiričlanskih ekip. Pred tekmovanjem smo za naše udeležence pripravili kratko predavanje iz knjižice sindikatov, naše obrambe ter izveček iz zakona o LO.

V akcijskem programu načrtujemo za 29. in 30. 9. 1979 obratovanje, oziroma proizvodnjo v vojnih razmerah na ne-

zasedenem ozemlju. Za izvedbo celotne akcije NNNP se zavedamo, da bo potrebno še marsikaj storiti, težav in nalog je še precej, vendar smo se v akcijo vključili z vso odgovornostjo in računamo na zadovoljiv uspeh.

Milan Zorko

Predsednik komisije za SLO in DZS občinskega sveta Zveze sindikatov Trbovlje Ciril Urek, je spregovoril udeležencem tekmovanja v okviru akcije »Nič nas ne sme presenetiti«.

(Foto Svetislav Nikolič)

Zasavski rudar je bil vedno revolucionar

Ob dnevu rudarjev razpisujemo že vrsto let med učenci osnovnih šol, nad katerimi imajo naše TOZD oziroma delovne organizacije patronat v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju ter poklicne šole RŠC, naloge z različnimi temami, ki pa so v bistvu povezane s praznovanjem vsakoletnega dneva rudarjev. Tako smo po sklepu odbora, ki je imel na skrbi izvedbo proslave dneva rudarjev, razpisali podobno nalogo tudi v letošnjem letu. Letošnja naloga se je glasila: »Zasavski rudar je bil vedno revolucionar«. Naslov naloge je povezan s praznova-

njem letošnjih jubilejev partije, sindikatov in mladine. Do odrejenega roka smo prejeli nekaj najboljših spisov na razpisano temo, od katerih smo izbrali prispevek učencev 5. c razreda osnovne šole Tone Okrogar iz Zagorja, ki so napisali prispevek pod naslovom »Rudarji so junaki dela« in Nataše Ložina, prav tako iz Zagorja, ki je napisala svoj prispevek na razpisano temo. Že dve leti pa pogrešamo sodelovanje osnovne šole Trbovlje, pa tudi poklicne šole Rudarski šolski center iz Zagorja.

Oba nagrajena spisa sta bila nagrajena s po 500,00 dinarjev. Nagrada je bila izročena na proslavi dneva rudarjev, 30. junija v Hrastniku s krajšo obrazilo, v današnji številki pa objavljamo oba nagrajena prispevka.

RUDARJI SO JUNAKI DELA

Takrat, ko so bili kapitalisti lastniki rudnikov, so rudarji težko delali, a slabo živeli. Za svoje pravice so se borili s stankami. Mnogo zavednih rudarjev je zato izgubilo delo. Odhajali so v tujino za kruhom.

Takrat, ko so fašisti zasedli našo domovino, so rudarji vedeli, kaj to pomeni. Upri so se! Zamenjali so krampe in lopate s puško in mitraljezom. Po vojni, ko je bila domovina svobodna, a porušena, so rudarji zopet vedeli, ka je njihovo delo. Premog so potrebovale tovarne, železnice in domovi. Po letvah so se spuščali v rudnik in lezli po nizkih rovih. Premog so odkopavali največ ročno. Delo je bilo odvisno le od njihovih rok. Uporabljali so krampe in lopate, od strojev pa le vrtačni stroj. Delali so v skupinah — brigadah, ki so med seboj tekmovali. Nakopali so potrebni premog — črno zlato. To so bili udarniki naše domovine.

Danes je njihovo delo veliko lažje. Premog odkopavajo s stroji, uporabljajo nakladalce, rovi so dobro zračeni in poskrbljeno je za varnost pri delu.

Rudarji imajo svoje člane v samoupravnih organih. Odločajo o delu in dohodku. Med rudarji je vedno več delavcev iz drugih republik. Čeprav je v Zagorju rudarstvo že zelo staro, pa je vendarle čedalje manj rudarjev domačinov; delovno silo nadomeščajo delavci iz bratskih republik.

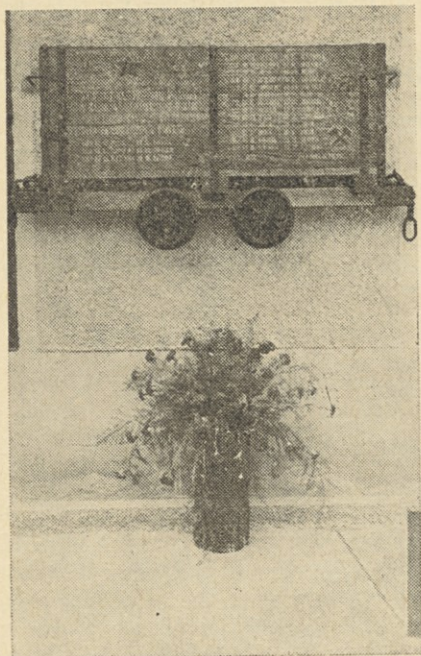
Govori se, da bodo zaprli kišovsko jamo, ker premoga ni. Vendar vztrajno iščejo nova nahajališča. V kotredeški jami

bodo odprli nove odkope, ker premog je in bo potreben naši družbi.

5. c razred
OŠ Tone Okrogar

ZASAVSKI RUDAR JE BIL VEDNO REVOLUCIONAR

Že od nekdanj je bil zasavski rudar velik revolucionar. Na svoji več desetletij dolgi poti je doživljal življenjske preizkušnje, zmage, pa tudi poraze. Rudarji so se morali boriti proti izkoriščanju, ki so ga povzročali lastniki rudnikov, kapitalisti mogočne TPD (Trboveljska premogokopna družba). Zaradi njih so trpele celotne rudarske družine. Vendar rudarji niso klonili. Že v letih 1941—1945 se jim je pridružilo na tisoče in tisoče revirskih partizanov ter aktivistov OF slovenskega ljudstva. S skupnim delom so rudarji in prebivalstvo v najtežjih letih obstoja jugoslovanskih narodov pod vodstvom

Dne 22. junija t.l. je bilo odkrito na upravnem poslopiju TOZD Premogovnik Trbovlje spominsko obeležje v obliki stranice lesenega hunta, v spomin stavkajočim rudarjem v letih od 1889 do 1941.

(Foto A. Bregant)

KPJ ter s Titom na čelu priborili nam vsem novo, boljše in pravičnejšo družbo. To pa je bila več desetletij dolga bitka naših rudarjev za boljše in pravičnejše delovne razmere.

V vseh treh revirskih krajih: Zagorju, Trbovljah in Hrastniku, je delalo leta 1881 tisoč rudarjev, leta 1890 pa že dva tisoč tristo. Delovne sile je bilo dovolj, hkrati je bila poceni, zato so lastniki rudnikov uporabljali najhujše metode izkoriščanja za kopičenje bogastva. Po letu 1876 pa so začeli podjetniki rudarje priganjati še k težjemu fizičnemu delu, hkrati so jim zniževali mezde. Zaradi takšnih razmer so se začele v letih 1880 do 1889 organizirati posamezne skupine za spopade s lastniki rudnikov. Do prvega večjega upora je prišlo leta 1883 v rudniku Ojstro v Hrastniku. Rudarji so protestirali zaradi slabih delovnih pogojev. Vendar so prišli orožniki in stavko v treh dneh zatrli. Odpustili so sto delavcev, devet najglasnejših pa so obsodili na zaporne kazni. Leta 1889 pa so se razmere v rudnikih še poslabšale. Zato se je začela stavka rudarjev, ki je trajala od 22. julija do 19. avgusta. Ko so prišli nočni delavci v rudniku Zagorje iz jame, je vseh sedemsto rudarjev naslednje izmene sklenilo, da ne bodo odšli prej na delo, dokler lastniki ne bodo ugodili njihovim zahtevam. Prav tako so naslednji dan storili hrastniški in trboveljski rudarji. Tako je stavka zajela okrog dva tisoč delavcev.

Njihove zahteve so bile:

- enotno razmerje med plačami in stroški preživljanja;
- nihče ne sme biti pomeščen iz višje v nižjo kategorijo;
- premog mora ostati za vse rudarje v nezmanjšani količini, vseeno v kateri kategoriji je rudar;
- nihče ne sme biti plačan pod minimalno mezdo;
- vsak delavec mora po osmih letih službe dobiti kopaško kategorijo;

— nobene redukcije! Delovni čas naj se zmanjša ob nezmanjšani mezd;

— v času praznovanja naj praznujejo vsi ali pa nihče;

— te zahteve morajo obojestransko držati šest mesecev.

Izmed teh zahtev so delavci dosegli le dvanajst odstotno zvišanje mezd, hkrati pa so spoznali, da lahko le v enotnem in organiziranem nastopu uveljavijo svoje pravice. Prav zaradi tega spoznanja so se rudarji po številnih neuspehkih povezali s SKOJ, ki je bil ustanovljen v Zagrebu 10. 10. 1919, s KPJ, katera je bila ustanovljena v Beogradu na kongresu zedinjenja od 20. do 23. aprila ter z združevanjem sindikatov, čigar kongres je bil prav tako leta 1919. Stavke so bile zdaj bolj enotno organizirane, vendar trajnih uspehov še vedno ni bilo.

Eno najvidnejših mest v zgodovini naše partije med vojnama, zavzema boj rudarjev in revirskih delavcev z ORJUNO, ki je hotela v Trbovljah, 1. junija leta 1924 razviti svoj prapor jugoslovanskega fašizma. Skojevci so 25. maja v Trbovljah pozvali delavsko mladino in delavce v boj proti fašizmu. Revirji so se pripravljali na odločilen spopad. 1. junija je po glavni cesti prikorakala skupina oboroženih mož (okrog petsto). Borci PAČ (proletarske akcijske čete) in delavci revirjev so jim zaustavili pot. Začel se je srdit spopad med delavci in orjunaši, vendar so se fašisti po prvem udarcu panično umaknili. V ponovnem spopadu pa so orožniki ujeli Franca Fakina, ga mučili ter nato v kamnolomu ustrelili, pred odhodom iz Trbovelj, pa zažgali še rudarski dom. Vlada, ki je podpirala fašistično orjuno, pa je ukazala aretacijo vseh prvotnojunjskih borcev. Okrožno sodišče v Celju je na sodni razpravi od 25. do 27. novembra 1924 obtožilo aretirance na množičen upor proti fašistom. Obtoženi komunisti so odkrito priznali svoje komunistično prepričanje, hkrati pa so

odločno zanikali uporabo orožja pri spopadu. Takšno je bilo namreč tudi partijsko napotilo. Ker sodišče ni imelo nobenih dokazov za obsodbo, se je proces končal z zmago obtožencev. Večino je sodišče moralo izpustiti na svobodo, nekateri pa so bili obsojeni na krajše zaporne kazni, ki niso bile v zvezi z glavno obtožbo. Hkrati pa je morala vlada zaradi pritiska demokratične javnosti prepovedati delovanje ORJUNE. Od 1926 do 1928, se je partija še vedno ukvarjala z raznimi idejnimi spori v svojih vrstah. Z uvedbo monarhofašistične diktature, pa se je pritisk na komuniste še povečal, kar je trajalo vse do leta 1937. V noči od 17. do 18. aprila so se namreč

na Čebinah sestali delegati KP in ustanovili KPS. KPS je opozarjala, da slovenskemu narodu grozi fašizem in da se je treba povezati z vsemi demokratičnimi silami OF v Jugoslaviji, ker bodo le tako dosegli zedinjenje Slovenije. Zato je bila KP edina politična stranka Jugoslavije, ki je napad leta 1941 ni prenesel in je bila na vojno pripravljena.

Gladovne stavke zasavskih rudarjev so privedle do organiziranega upora skupno s slovenskimi komunisti, skojevci in delavci. Ta upor pa je prešel v množično vstajo celotnega jugoslovanskega naroda.

Nataša Ložina, 6. c
OŠ Ivan Skvarča, Zagorje o/S

Po delu tudi uspehi niso izostali

V petek, 6. julija so se v prostorih OK ZSMS Zagorje sestali člani COP (centra za obveščanje in propagando) pri predsedstvu OK ZSMS na dvanajsti redni seji.

Pregledali in ocenili so svoje delo v prvi polovici letošnjega leta. Z rezultati svojega dela so lahko resnično zadovoljni, saj jim je uspelo sleherni mesec izdati občinsko mesečno glasilo

Mladinska delovna akcija Kotredež 79. Izkop primarnega vodovodnega omrežja v krajevni skupnosti Kotredež. Delo poteka v okviru občinske lokalne akcije na eno prostih sobot.

(Foto D. Jamnik)

ZSMS »Mladi poročevalec« (šest številčk) in dve posebni izdaji, in sicer ob smrti Edvarda Kardelja in dnevu mladosti. Člani COP so poleg tega vse skozi sodelovali na vseh področjih mladinskega dela. Vključili so se v veliko nagradno akcijo »200 naročnikov« uredništva revije Antena ter jo med prvimi v Sloveniji pripeljali do zaključka. Z uspehom v akciji so si izborili zabavnoglasbeno prireditev ter si s tako pridobljenim denarjem pomagali pri opremlenju MDA »Franc Farčnik«, ki je odšla na MDA »Avtocesta bratstva in enotnosti 79« v SR Makedonijo. Sodelovanje in pomoč s Centrom za MDA se je odvijalo vse leto evidentiranja brigadirjev za MDA, obveščanja o letošnjem mladinskem prostovoljnem delu in propagiranju (plakatiranje).

Uspelo jim je že tudi delno vzpostaviti poverjeniško in dopisniško mrežo po osnovnih organizacijah ZSMS, ki je in bo znatno pripomogla k demokratičnemu informiranju (prelivanje informacij iz baze in v njo) in obenem zagotovila izvajanje besed zapisanih v zvezni ustavi, da ima vsak pravico biti obveščen in je hkrati dolžan obveščati. Uredništvo informativnega političnega glasila ZSMS — Mladina je organizirala »Dneve mladine« v zagorski občini. Pripravili so regijski seminar za člane COP ter predsednike komisij in centrov za informiranje v OO ZSMS, sodelovali (dopisovali) s številnimi sredstvi javnega obveščanja (lokalno radijsko postajo Trbovlje, REK Zasavje, Mladino, Anteno, Komunistom).

V akcijski program za naslednje obdobje do konca leta 1979 so si poleg stalnih nalog zastavili še izvedbo seminarja za dopisnike občinskega glasila v mesecu novembru in ureditev fotodokumentacijskega gradiva o delu mladine v Zagorju. Navezali pa bodo tudi trdnejše stike pri izmenjavi mladinskih informacij z mladimi v pobratenem mestu Aleksincu v SR Srbiji.

Drago Jamnik

Trboveljski pionirji v zvezni delovni brigadi

V poznih večernih urah 9. 6. tl. je odpeljal ekspresni vlak pet pionirjev in pionirk šestih razredov osnovne šole Revirski borci Trbovlje in mentorke v zvezno delovno brigado Ilidža pri Sarajevu za en mesec. Zanesljivo je bila to za nas pionirje prva večja odsotnost iz domačega kraja, od staršev, znancev in prijateljev. Že sama vožnja v spalnikih vlaka nas je držala napetost, saj smo komaj pričakovali, da vidimo Sarajevo in okolje kjer bomo živeli cel mesec. Prišli smo med prvimi v naselje, zato smo z nestrpnostjo pričakovali še ostale pionirje iz drugih krajev Jugoslavije. V teku dneva smo bili zbrani; naša brigada je štela 39 pionirjev iz Priboja na Limu, Skopja, Beočina, Žabljaka, Bosanskog Grahova, Sarajeva in Trbovelj. V naselju, ki je štelo približno 800 brigadirjev smo bili najbolj simpatična brigada.

V začetku so bile težave z zgodnjim vstajanjem, potem pa smo se privadili in nadalje ni bilo problemov. Čeprav smo se tu prvič videli s pionirji drugih narodnosti, ni bilo težav, da se seznanimo in začnemo skupaj delati. Mentorji so nam nudili veliko pomoč, kakor tudi stari brigadirji v naselju. Večina nas pionirjev in pionirk je bila prvič na takšni akciji, zato je bilo v začetku težko. Zdi se mi, da je imel štab akcije to v planu, zato smo imeli potem lažje delo. Delali smo na urejanju korita reke Miljacke in naselja tako, da smo bili vsi zadovoljni. To so pokazale norme, katere smo precej prekorčili. Za nas je bil to nov način življenja, vendar smo se hitro znašli tako, da nam je bilo življenje v naselju pravi užitek. Smeh se je slišal pozno v noč. V prostem času smo imeli organizirano zabavo in in krožke (angleški, nemški, prvo pomoč, radioamaterji) itd.. Prav tako smo imeli izlete v Sarajevo, dolino Sutjeske in drugam.

Nas pionirje je povezovalo veliko prijateljstvo. Tu je bila možnost, da se spoznamo s pionirji vse domovine. Čeprav smo mladi, se zavedamo, da tudi mi doprinašamo k urejanju naše domovine in širjenju bratstva in enotnosti med narodi, zato sem prepričan, da bo še marsikateri pionir v naslednjih letih sodeloval v tej ali drugi brigadi širom domovine.

Za pridnost v akciji sta dobila pionir in pionirka naše šole udarniško značko, vsi pa diplomirane za uspešno delo v brigadi. Prav tako je brigada dobila priznanje - udarniška brigada.

Odhod je bil boleč, bili smo solzni, menjavali smo naslove s ciljem, da si bomo lahko dopisovali.

Po enem mesecu smo prispešli v Zidani most, kjer so nas pričakovali starši. Snidenje z njimi je bilo nepozabno.

Zahvaljujem se v imenu udeležencev zvezne brigade osnovni šoli Revirski borci, ki nam je omogočila udeležbo v zvezni pionirski delovni brigadi SORA SARAJEVO NA ILIDŽI in mentorki Bojani Kos, ki je skrbela za našo prijetno počutje.

V zvezni delovni brigadi so bili pionirji Erik Kos, Tina Trugar, Karmen Gorenc, Toni Lisec in Matjaž Tomažin. Za pridnost pa sta prejela udarniško značko Erik Kos in Tina Trugar.

Matjaž Tomažin, 6. c.
OŠ Trbovlje

Klub trboveljskih študentov je delaven

Ob bilanci dela KTŠ v letu 1978/79 ne moremo mimo naših naporov v preteklem, sedanjem in prihodnjem obdobju.

Jeseni lanskega leta smo na letni skupščini trdno sklenili, da »pljunemo v roke« in zavremo vse govornice o pasivnosti naše sredine. Programi posameznih komisij (za šport in rekreacijo, informiranje, kulturo, vzgojo in politično izobraževanje) so kmalu »čakali« na realizacijo. Udeležbe na sestankih (v petkih ob 17,30 v domu DPO), mnenj, pobud, stališč ni manjkalo. Želja vseh nas je bila, da se čimveč študentov vključi v naše vrste in delo ter da svojo aktivnost posredujemo občanom, ne le študentom.

Približal se je slovenski kulturni praznik. Nismo ostali križem rok. Z recitalom, ki smo ga predstavili delavcem TOZD

SIMD DO IMD SOZD Edvarda Kardelja, skupnih služb DO RGD in v bolnišnici Trbovlje, smo obudili delo dr. Franceta Prešerna. Povemo naj, da združeno delo ni pokazalo večjega zanimanja za ta prizadevanja, saj smo se s prošnjami obrnili še na nekatere delovne organizacije, ki pa se niso pozitivno odzvale. Žal...

Teden po tem so se nam srednješolci zahvalili za informativni dan, na katerem so bili seznanjeni s študijem na višjih in visokih šolah. Ob dnevu žensk nismo pozabili na bolnice, ki smo jim pripravili kratek recital. Prispevek v oddaji za mlade je bil na Radiu Trbovlje toplo sprejet.

Vključevanje v javno razpravo o zakonu o usmerjenem izobraževanju ni pomenilo ovire, da ne bi dali deleža pri obnovi mladinskega kluba. Delegacija KTŠ je na Ravnah na Koro-

škem prisostvovala odhodu štafete mladosti s pozdravi predsedniku Titu. Športa in rekreacije vseskozi nismo zanemarjali.

Prostorska stiska je začasno okrnila aktivnost KTS v okviru mednarodnega leta otroka, ki smo mu namenili osrednjo pozornost. Ena izmed akcij v tem okviru, je bila oddaja, ki smo jo posneli na Radiu Trbovlje.

Izpiti, ki jim sledijo počitnice so nekoliko upočasnili aktivnost KTS. In kako naprej?

Predvsem moremo in moramo bolj sodelovati z osnovnošolci, sredješolci, bodisi v obliki mentorstva, ki bi ga lahko študentje prevzeli v društvih OZN, marksističnih krožkih, dramskih sekcijah... ali pa bi skupno organizirali večje akcije.

Jeseni hočemo »spraviti pod streho« ostali del programa ob mednarodnem letu otroka, in sicer: proslavo, bilten in fotografsko razstavo v otroški bolnici Trbovlje, na temo »otroci naše bogastvo in sreča«. Glede na konferenco neuvrščenih v Havani bo vsekakor zanimivo in aktualno predavanje na temo: »Neuvrščenost kot neblokovo gibanje in rezultat antikolonialne in antiimperialistične revolucije« (tema je okvirna). Nenevarnost bo potrebno pripraviti tudi letno skupščino.

Torej čaka nas delovna in živahna jesen.

Božo Marot

9. orientacijski pohod

Odbor tabora I. štajerskega bataljona je organiziral 9. orientacijski pohod po poteh partizanskega Zagorja v počastitev 60. obletnice ZKJ, revolucionarnih sindikatov in SKOJ.

Manifestativne prireditve so se začele odvijati že v četrtek, 19. julija s štafetnim tekom od Orehovice do spomenika revolucije v Zagorju.

V petek, 20. 7. si lahko vsi ljubitelji sedme umetnosti ogledajo v Delavskem domu domači partizanski film »Pod Učko goro«.

V soboto, 21. 7. pa so se pomirili strelci na strelišču Ruardi nad Zagorjem.

V nedeljo, 22. julija v počastitev dneva vstaje slovenskega naroda je bil pohod patrol, organizacij in društev združen z množičnim pohodom občanov na Pleše, kjer je bila ob 10. uri pred spomenikom krajša slovesnost. Po slovesnostnem govoru in kulturnem programu je bilo tovariško srečanje, ki ga je popestril še ansambel Veseli planšarji.

Drago Jamnik

Iz mladih varnostnikov VOS je bil junija 1944 ustanovljen I. štajerski bataljon VDV

V številki 6/79 našega glasila **Srečno** smo pričeli objavljati prispevek Karla Forteje-Marka pod gornjim naslovom. Kot že tolikokrat nam je tudi tokrat tiskarski škrat zagodel določen spodrsrljaj. Na koncu že objavljenega prispevka bi moralo stati, da nadaljevanje sledi v tej številki in da je avtor prispevka Karel Forte-Marko. Opravičujemo se avtorju in bralcem za pomanjkljivost.

V tej številki nadaljujemo z objavljanjem njegovega prispevka.

ZAČETKI ORGANIZACIJE PARTIZANSKE OBVEŠČEVALNE IN PROTIOBVEŠČEVALNE SLUŽBE NA ŠTAJERSKEM

Zaradi specifičnih razmer so na Štajerskem z izgraditvijo VOS nekoliko kasnili. Brez dvoma je bilo potrebno prav na tem področju organizirati poseben aparat Partije za zaščito pred vdori gestapa v vrste KP in OF. Posebej še zato, ker je bil nemški gestapo neprimereno bolje organiziran kot italijanski policijski aparat, razpolagal je z izkušnjami v boju z najmočnejšo partijo v Evropi, ki jo je še pred pričetkom vojne skoraj popolnoma uničil. Predvsem pa tudi zato, ker so

nacisti takoj po okupaciji začeli z nezaslišanim nasiljem ustrahovati cela področja Štajerske. Vendar pa le niso mogli leta 1941 popolnoma uničiti partizanov in terenskih organizacij. Vztrajnosti ter nadčloveškim naporom štajerskih partizanov in aktivistov je treba zahvaliti, da so iskre upora tlele na območju revirjev, Savinjske doline, Kozjanskega, Pohorja, Dravskega polja in da se je ogenj upora 1942. leta širil še na Koroško.

Do prihoda II. grupe odredov na Štajersko, septembra 1942. leta je tam deloval pod poveljstvom Rudija Kneza-Silasa prvi štajerski bataljon s približno 200 borci in borkami. Po vdorih 1941. leta pa se je nemški policijski aparat poleti 1942 z vso silo ponovno zagnal v organizacije OF in partizanske enote ter partijske organizacije. V relativno kratkem času je vdrl v organizacijo v Savinjski dolini, likvidiral sekretarje za okrožje Litija, Kozje, Celje, Savinjsko dolino in Maribor. Samo v avgustu je na področju Štajerske aretiral prek 600 ljudi, kot je to razbrati iz poročila komandanta varnostne policije in varnostne službe. Tudi v zimi 1942/43 je gibanje doživelo nove udarce.

Druga grupa odredov je v času svojega formiranja na Dolenjskem in začetku pohoda na Štajersko imela dobro organizirano obveščevalno in protiobveščevalno službo, ki sta ob podpori Narodne zaščite in ljudstva uspešno in učinkovito delovali, jasno, v drugih razmerah in drugačni razširjenosti in moči narodnoosvobodilnega gibanja. Na Štajerskem je bil položaj drugačen.

Prvi poskusi organizacije varnostne službe v revirjih datirajo v poletje 1942. Takrat je sekretar Okrožnega komiteja KP za revirje Fric Keršič-Gal organiziral prve varnostnike-legalce, po večini rudarje. Vodstvo je poveril Ernestu Koželju, ki je v središču Trbovelj likvidiral zloglasnega okupatorskega hlapca žandarja »Huljo«. V Mariboru pa je jeseni 1942 varnostnik Pohorskega bataljona Don, izvršil smrtno obsodbo nad izdajalko Omanovo-Darjo, ki je v letu 1941 skupaj z gestapom redčila vrste štajerskih aktivistov. Zaradi njene izdaje so padale javke in tehnike. Po revirjih je vohljala za novim sekretarjem Pokrajinskega komiteja Sergejem Kraigherjem. Tu ni uspela, marsikdo na Štajerskem pa ji je nasedel.

Akcije, ki sem jih navedel so izvršili organizirani varnostniki, čeprav je sličnih akcij, kot so jih izvrševali ljubljanski vosovci, bilo na Štajerskem v letu 1941 že precej, le da jih ni opravljala posebna organizacija, ampak mladinci, aktivisti in prvi partizani — zažig nemških avtomobilov aprila 1941 v Mariboru, vdor partizanov brežiške čete v zapore v Sevnici, sabotáže v Zagorju, miniranje proge med Trbovljami in Hrastnikom, miniranje krškega mostu, trosilne akcije v revirjih, razbitje nemških propagandnih tabel v Trbovljah in druge. Tudi obveščevalno službo so na Štajerskem organizirali prvi partizani in aktivisti, ki pa je bila šibka in nezadostna.

V konec decembra 1942. leta lahko štejemo poskuse sistematične izgraditve partizanske obveščevalne in protiobveščevalne

službe na Štajerskem. V brošuri navodil za partizanske komisarje, je takratni komisar II. grupe odredov in član Pokrajinskega komiteja Partije za Štajersko Dušan Kveder-Tomaž Poljanec, v osmem poglavju posebej obdelal posamezne načine za boj z izdajalci: »Sovražnik skuša zatreti«, je pisal, »zmagoslavni polet našega osvobodilnega gibanja ne samo z udarci na zunaj, temveč tudi z rovarjenjem znotraj. Vohuni, petokolonci, belogardistični izdajalci, provokatorji, kapitulanti in dezertjerji, to so njihovi agenti, ki naj bi zanje odprli fronto znotraj naših vrst. Ti izdajalci, ki izvirajo iz krogov lumpenproletariata, kriminalcev in avanturistov, malomeščanskih kapitulantov, so napravili do sedaj že veliko škode našim enotam, kakor tudi organizacijam OF, posebno na področju, ki ga je okupiral nemški fašizem.«

Potem, ko je navedel posamezne primere izdajstva, vohunstva, kapitulantstva, kriminala in dezerterstva, je dal tudi smernice za uspešen boj proti tem pojavom. Poleg intenzivnega političnega dela tudi okrepljeno budnost in konspiracijo, podporo vseh partizanov v boju proti navedenim pojavom ter naglasil potrebo za izgraditev posebnega aparata za zatiranje naštetih pojavov.

Še pred pomladjo 1943 se je začelo gibanje na Štajerskem ponovno krepiti. Počasi, vendar stalno so prihajali v partizanske bataljone novi borci. Stara resnica je, da s samo obveščevalno službo ni moči doseči dokončne zmage nad sovražnikom. To je končno potrdil tudi poraz nemškega obveščevalnega aparata na naših tleh. Obveščevalna služba je toliko močna in učinkovita, kolikor uživa podporo ljudskih množic. To pa si je mlada partizanska obveščevalna služba na Štajerskem tudi pridobivala. Vse pogostejši so bili primeri pravočasnega odkrivanja izdajalcev v lastnih vrstah in na terenu. Pod partizanskimi streli so padali ovaduhi, petokolona-

ši, raztrganci in pripadniki najrazličnejših gestapovskih skupin. Kolikor bolj je raslo gibanje, toliko bolj se je vzporedno z njim razvijala tudi varnostnoobveščevalna služba in obratno.

»V zasavskem bataljonu, ki mu je poveljeval Franc Poglajen-Kranjc«, pripoveduje Mitja Ribičič-Ciril, »so imeli dobro organizirano obveščevalno službo. Organiziral jo je bataljonski obveščevalec Ivan Tlačer-Luka. On je na široko razpredel mrežo mladih fantov in deklet po vaseh in zaselkih v zasavskih hribih. Vsi ti so po skrivnih poteh, takoj ko je krenila večja nemška patrolja iz katerekoli postojanke, obveščala bataljon o nemških namerah. Ta mreža je delovala brezhibno in hitreje od sovražnika. Ponoči so ti obveščevalci šteli število avtomobilskih žarometov po cestah, pri mostovih pa so preštevali ropot, tako da je bataljonski štab lahko redno spremljal gibanje sovražnika ali njegove eventualne koncentracije.«

Sovražnika so morali tudi bolje spoznati. Proučevati je bilo treba zanj strateško in ekonomsko občutljiva mesta, kjer naj bi mu z manjšimi silami prizadejali čimveč škode. Spoznati je bilo treba tudi sovražnikovo organizacijo, razmestitev njegovih enot, število in oborožitev. Tudi to je bila naloga obveščevalne službe. Protiobveščevalna služba pa je imela nalogo s svojimi zvezami varovati gibanje in partizansko vojsko pred vdori sovražnika in tako preprečevati nove žrtve med partizani in aktivisti.

O organizaciji še učinkovitejše obveščevalne službe na Štajerskem je razpravljala tudi partijska konferenca v Dešnu, v začetku leta 1943, ki je proučila stanje, dala oceno dela in nov zagon razvoju narodnoosvobodilnega gibanja na Štajerskem. Vojaško jo je zaščitil Kamniško-savinjski odred. Sicer pa so jo obveščevalno varovali revirčani, ki so organizirali obveščevalno službo od revirjev preko Vač in Moravč v De-

šen in litijski aktivisti z zvezami ob zasavski cesti do Dolskega in od tod v Dešen. Med drugimi pomembnimi sklepi je bil poseben sklep o okrepitvi obveščevalne službe, »ki naj bi prodrla v same okupatorjeve vrste, okupatorjeve sodelavce in izdajalce pa kaznovala«.

Nekaj mesecev po navodilih CK KPS in po dešenski konferenci je bila po vseh bataljoni na Štajerskem in Koroškem na področju poveljstva IV. operativne cone postavljena mreža bataljonskih obveščevalcev, ki so delovali v vojski in na terenu, kjer se je enota zadrževala.

Vse obdobje, od prihoda II. grupe odredov na Štajersko, je v štabu grupe, kasneje v štabu IV. operativne cone odgovarjal za organizacijo obveščevalne službe Knez Rudi — Silas, prej komandant I. Štajerskega bataljona. Revirska prvoborka Olga Kastelic — Marjetka je o njem zapisala: ³ »Bil je gverilec v pravem pomenu besede, imel je izredno razvit čut za orientacijo podnevi in ponoči, bil je izredno dober vojak in strateg, izredno pošten in vzdržljiv. Pred vojno je slovel kot športnik, maratonski tekač. Razdalje mu niso pomenile nič. Rekel je na primer, da gremo večerjati, pa smo hodili pet ur daleč in nato pet ur nazaj. In prav po zaslugi takega Silasovega čuta za orientacijo smo se umaknili iz obroča skozi edino vrzel, ki je obstajala. To je bilo zarana zjutraj še pred svitom. Vseh 85, kolikor nas je bilo tedaj v taborišču, se je izmuznilo Nemcem. Ti so potem udarili v prazno taborišče...«

Prav navedene Silasove osebne značilnosti, prav tako pa tudi vojaškopolični položaj na Štajerskem, so vplivali tako na organizacijo in orientacijo obveščevalne službe na tem področju. Zaradi svoje izdržljivosti je Silas na maratonskih pohodih s patrolo, ki ga je spremljala, opravljaj naloge sam, na Pohorju, na Litijskem, na Koroškem, v Savinjski dolini in v revirjih. Vzdrževal je zveze z mrežo obveščevalcev na

terenu, kjer se je gibal. Takšno prakso je zadržal, ko je bil poleti 1943 postavljen za načelnika Pokrajinske komisije VOS. Ugotovili smo že, da so bataljonski in kasneje odredni obveščevalci razvili obveščevalno in protiobveščevalno službo v vojski in na terenu. To organizacijo v vojski je zadržal, ni mu pa relativno dolgo uspelo vzpostaviti okrožnih komisij VOS po okrožjih, prav tako ni izpopolnil pokrajinske komisije. Zadrževal se je v štabu zone ali se gibal sam. Sam razvoj gibanja, kot tudi razvoj dogodkov na svetovnih, jugoslovanskih, prav tako pa na slovenskem bojišču je narekoval, da se tudi na Štajerskem organizira ustrezna obveščevalna služba v skladu z navodili Centralnega komiteja. Položaj na Štajerskem je prav tako dokazoval, da so Nemci kaj kmalu ugotovili, da so z udarci in vdori v terenske organizacije praktično udarjali po partizanskem zaledju in kasneje zadajali hude udarce tudi partizanskim enotam. Za varnost enot je bilo življenjskega pomena zaledje. Kjer so bile močne terenske organizacije, tam so bile močne in varne tudi partizanske enote in obratno, kjer so

bile močne partizanske enote, je bilo razvito tudi močno gibanje na terenu, s tem pa tudi solidna osnova tako za vojaško kot tudi množično civilno terensko obveščevalno službo. Vsega tega so se odgovorni zavedali tudi na Štajerskem. Zato so takoj po ustanovitvi Šlandrove brigade, sredi leta 1943, dodelili nekaj borcev VOS. Takratni sekretar Pokrajinskega komiteja za Štajersko Peter Stante-Skala piše: ⁴ »Štab brigade je dal dva vodnika in dvajset borcev za VOS. Brigada nam je sama hotela odstopiti trideset borcev, ki bi prišli v poštev za VOS. Ko pa sem videl v kakšnem položaju je brigada, sem pomoč zavrnil. Dobro sem vedel, kaj pomeni, če ji jemlješ najboljše borce, saj sem sam to izkusil.«

Iz ohranjenih dokumentov VOS za Štajersko je razvidno, da je Silas kot načelnik VOS IV. operativne zone prvič podpisal poročilo o hajki na Kamniško — Savinjski odred. Poročilo je datirano s 1. junijem 1943, drugi podpisnik je legendarni komandant Marok — Lojze Kolman.⁵ Že avgusta 1943 pa je Silas poslal organizacijsko poročilo Centralni komisiji VOS.⁶ V poročilu je na-

Ob otvoritvi fotorazstave, ki jo je pripravil Revirski muzej ljudske revolucije Trbovlje za občinski praznik, 1. 6. 1979 v avli Delavskega doma, je nastopil moški pevski zbor Zarja Svobode Center. (Foto S. Weiss)

vedel, da je VOS organiziran samo v vojski in da delata v štabu enot in Šlandrove brigade načelnik VOS in njegov namestnik. Hkrati je sporočil, da so v vseh bataljonih, Koroskem, Pohorskem, Kozjanskem in Kamniško-zasavskem, postavljeni bataljonski obveščevalci.

Silas je poleg organizacijskih poslov — nanj so bila naslovljena tudi vsa obveščevalna poročila iz vojske — neposredno opravljal še naloge varnostne službe s pomočjo posebej odbrane patrolje varnostnikov.

(nadaljevanje sledi)

Karel Forte-Marko

³ Bitka kakor življenje dolga str. 35, Cankarjeva založba 1975

⁴ Bitka kakor življenje dolga, str. 542, Cankarjeva založba 1975

⁵ Original v arhivu Republiškega sekretariata za notr. zadeve Slovenije v Ljubljani (RSNZ)

⁶ Original datiran s 23. avgustom 1943 v arhivu RSNZ

Knjiga je bila že od nekdaj vir znanja, človečnosti, modrosti in sredstvo za medsebojno spoznavanje in zблиževanje, čeprav so jo včasih tudi zlorabljali.

Dobra knjiga... ni nikoli ostala last zgolj ene same države ali naroda... Taka knjiga je del kulturne zakladnice in last vsega človeštva.

Josip Broz-Tito

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

POLLETNA PROIZVODNJA JUGOSLOVANSKIH PREMGOVNIKOV

Prvi podatki govore o tem, da so v razdobju od 1. 1. do 30. 6. 1979 jugoslovanski premogovniki proizvedli skupno 20 milijonov 714.000 ton premoga vseh vrst, to je črnega in rjavega premoga ter lignita. V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta je letošnja proizvodnja višja za 1,371.000 ton, oziroma 7,1 %. Če pa nakopani premog preračunamo v kalorije, se pa dejanska proizvodnja poveča le za 6,8 %. To pomeni, da je naraščala le proizvodnja lignita, ne pa tudi proizvodnja rjavega in črnega premoga.

Letošnji načrt proizvodnje premoga v Jugoslaviji znaša 47 milijonov ton, vendar pa polletni podatki dokazujejo, da bo to količino zelo težko nakopati. Predvsem v drugih republikah ni tolikšnega povpraševanja po premogu kot bi pričakovali. Konjunktura pa se bo po vsej verjetnosti pričela septembra t.l., ker kupci ponavadi šele v avgustu oziroma septembru naročajo premog v večjih količinah. Zmogljivosti premogovnikov so precej večje, kar je dokazala tudi proizvodnja v maju oziroma juniju. Tudi elektrogospodarstvo zaradi remonta termoelektrarn v letnem času ponavadi zelo zmanjša svoja naročila, tako da je premog postal praviloma sezonsko blago. Tako stanje traja ponavadi do jeseni, ko začnejo obratovati termoelektrarne in ko pričnejo drugi porabniki, to je predvsem široka poraba, nakupovati večje količine premoga.

OMEJITEV GRADENJ TOPLARN NA MAZUT

Dne 17. julija tega leta so delegati zveznega zbora zvezne skupščine sprejeli zakon očasni omejitvi uporabe družbe-

nih sredstev za graditev toplarn, elektrarn in energetskih objektov na tekoča goriva. Sprejetje tega zakona se je nekoliko zavleklo zaradi posebnega postopka, ki ga je sprožila delegacija iz Sap Vojvodina. S sprejetjem tega zakona pristopamo tudi na tem področju k omejevanju in varčevanju tekočih goriv.

RAZVOJ JUGOSLOVANSKEGA ELEKTROGOSPODARSTVA DO LETA 2000

Na podlagi doslej izdelanih študij, kot tudi predhodnih podatkov republiških in pokrajinskih elektrogospodarskih organizacij, je v osnutku samoupravnega sporazuma zajet tudi orientacijski prikaz skupnih potrebnih zmogljivosti jugoslovanskega elektrogospodarstva do leta 2000. Te potrebe naj bi od 11.156 megavatov (MW) v letu 1978, dosegle 62.012 MW v letu 2000. Viri električne energije, ki naj bi bili realizirani v obdobju od leta 1980 do leta 2000, v skupni moči MW 45.041, pa bi izgledali takole: hidroelektrarne — 12.754 MW, termoelektrarne 23.602 MW in nuklearne elektrarne — 8.675 MW. Razen tega je v tem obdobju predvidena izgradnja prenosnega omrežja visoke napetosti 400 kV, 220 kV, 110 kV ter omrežja najvišje napetosti, kakor tudi distribucijskega in nizkonapetostnega omrežja.

PREMOG ZA VSE

Pred nedavnim sta se tovarna — zavod Crvena zastava in premogovniki Rembas integrirali. Cilj integracije ni zapiranje premogovnikov pač pa povečanje proizvodnje premoga. Združili so se za to, da bi povečali v Rembasu proizvodnjo premoga do 700.000 ton letno, medtem ko znaša sedanja letna proizvodnja blizu 400.000 ton; to je hkrati tudi pot do skupnega dohodka rudarjev in ko-

vinarjev. S srednjeročnim programom je predvideno, da bodo vložili v razvoj premogovnikov 550 milijonov din. Del programa že uresničujejo in računajo, da ga bodo v celoti izpekljali. Razvoj premogovnikov mora biti skrb vseh tistih, ki računajo na premog kot na trajni vir oskrbe z energijo.

SOCIALISTIČNA ZVEZA O VARČEVANJU Z ENERGIJO

Dne 6. julija je v Beogradu razpravljal odbor predsedstva zvezne konference SZDL o pričetku družbene akcije za varčevanje z energijo. Sklenil je takoj poslati proglas vsem delavcem, delovnim ljudem in občanom, temeljnim in delovnim organizacijam ter drugim koristnikom vseh oblik energije, da povečajo obseg in vrsto varčevanja in da se čimbolj racionalno obnašajo pri porabi posameznih vrst energije. Križa v pomanjkanju energije, posebno nafte in plina je v svetu čedalje večja, za to bo tudi pri nas imela dolgoročni značaj. Nastaja potreba po tem, da je varčevanje z vsemi viri in oblikami energije sestavni del našega vsakdanjega življenja. To varčevanje pa mora biti dolgoročnega značaja in zajeto v programih razvoja vseh temeljnih in delovnih organizacij, posebno še v naslednjem srednjeročnem razdobju. Program varčevanja z energijo bo v središču pozornosti tudi na eni prihodnjih sej predsedstva zvezne konference SZDL, ki bo v jeseni t.l. Takrat bodo še širše in temeljiteje obravnavali pomanjkanje energije, pa tudi nujnost konkretnega pričetka varčevanja z vsemi oblikami in viri energije. Nujno je, da se v naših TOZD in DS ter delovnih organizacijah ob teh razpravah vnočič povrnemo na konkretno varčevanje z energijo, kjerkoli se le da. Vemo, da jo porabimo mnogo več, kot bi jo sicer morali glede na obseg proizvodnje premoga, drugih proizvodov in storitev. S tem se bomo vključili v vsejugoslovansko akcijo za varčevanje z ener-

gijo, po drugi strani pa nam bo vsaka privarčevana kilovatna ura električne energije pomenila tudi v bilanci dohodka nekoliko več kot sicer.

Akcija, ki jo sedaj pričinja zvezna konferenca SZDL ni nekaj novega. Vemo, da so republiške institucije Slovenije že pred dvemi, tremi leti pričele s kompletno akcijo za varčevanje z energijo na vseh ravneh. Dosežen je bil določen uspeh, vendar pa smo še daleč od tistega, kakršnega smo pričakovali.

ODPIRANJE PREMOGOVNIKA NA KITAJSKEM

Dne 27. junija letos so podpisali v Beogradu protokol o poteku razgovorov, ki so ga vodili predstavniki LR Kitajske in predstavniki jugoslovanske strani o razgovorih, ki so se nanašali na odpiranje premogovnika, katerega premog bi bil namenjen za koksiranje v Kitajski ter o oskrbovanju jugoslovanskega gospodarstva s premogom za koksiranje iz te države. Kitajsko stran je vodil šef delegacije Jiang Ksue Le, jugoslovansko pa Dorko Škoberner, komercialni direktor RUDIS iz Trbovelj.

Namen obiska kitajskih gostov je, da na temelju dogovorov maršala Tita in predsednika LR Kitajske o sodelovanju pri razvoju rudarstva, dejansko preidemo tudi k realizaciji sklenjenega dogovora. Obiskali so štiri naše republike, dvanajst mest in preko trideset tovarn in premogovnikov. Povsod so bili lepo sprejeti. Z jugoslovansko stranjo so ugotovili, da obstajajo osnove in možnosti za skupno razvijanje omenjenega projekta. Projekt je velik in logično je, da vsebuje mnogo vprašanj o katerih se morajo še podrobneje razgovarjati, da bi lahko na koncu sklenili dokončen dogovor.

Po mnenju Dorka Škoberneta je posel, ki ga sklepajo s Kitajci zelo zanimiv za vrsto jugoslovanskih industrijskih

podjetij. Med drugim so Kitajci obiskali naš kombinat in si predvsem ogledali separacijo premoga, bili pa so tudi v STT in v Energoinvestu — Varnosti v Zagorju. Po besedah inž. Škoberneta bo znašala vrednost skupnega posla okoli 150 milijonov dolarjev. Pri izvedbi projekta pa bi sodelovale tri skupine naših organizacij. RUDIS bi zastopal pri izvedbi tega projekta proizvajalce opreme in izvajalce del, medtem ko bi bančne posle prevzela Gospodarska banka iz Sarajeva. Premogovnik, katerega naj bi odprli s sodelovanjem naših strokovnjakov in industrije, ima po grobi oceni okoli 30 milijard ton kakovostnega črnega premoga. Zaključni razgovori bodo sledili v septembru tega leta v Pekingu.

ZDRUŽEVANJE PREMOGOVNIKOV IN TERMOELEKTRARN JE NUJNO

V Bosni in Hercegovini so ugotovili, da je nesporna ugotovitev, da neenaki pogoji gospodarjenja, pri čemer ne kaže zanemariti subjektivnega faktorja, v veliki meri onemogočajo objektivno možnost in edino sprejemljiv proces poslovne integracije med premogovniki in gravitirajočih termoelektrarn. Ta neizenačenost in neenaki pogoji v ustvarjanju in razdelitvi dohodka, pomeni po njihovem mnenju limitirajoči faktor v dohodkovnem povezovanju posameznih med seboj odvisnih delov energetike. Glede na ta dejstva postajajo zaman vsi napor in vsa prizadevanja, da se prekorači obstoječe kupoprodajne odnose med dvema izrazito sorodnima dejavnostima, ki imata po vseh tehničnih in tehnoloških značilnostih dele enotnega sistema. Pri reševanju tovrstne problematike se zgledujejo po rešitvah, ki so jih sprejeli premogovniki in termoelektrarne v Sloveniji. Poudarjajo, da je vprašanje tesne povezave med termoelektrarnami in proizvajalci premoga iz-

redno pomembno, tako za proizvajalca, kakor tudi za energetska stabilnost. V Bosni in Hercegovini sedaj nakopljejo letno 6,25 milijonov ton premoga za potrebe TE, kar je več kot polovico skupne proizvodnje energetskega goriva v tej republiki. Ko bodo dokončali še TE v Ugljeviku in Gacku, in razširili nekatere obstoječe zmogljivosti TE v tej republiki, bodo potrebovali 10,5 milijonov ton premoga za TE. Očividno je to visoka stopnja medsebojne odvisnosti dveh energetskih medijev, kar nujno terja ustrezno rešitev integralnega poslovanja proizvajalcev premoga in električne energije.

V SRBIJI VEČ PREMOGA

S premestitvijo severnega kopa bodo v resavsko-moravskem bazenu odpravili ozko grlo pri kopanju premoga. Zaradi zakasnitve pri delih bodo kop dokončno premestili šele tik pred koncem leta, dela v jamah Jelovac, Senjski rudnik in Strmosten pa bodo pospešili, da bodo zagotovili več premoga v času, ko je na trgu povpraševanje po »črnem zlatu« največje.

Resavski rudniki izvajajo obsežnejša dela pri rekonstrukciji in modernizaciji pridobivanja premoga, v ta dela pa bodo vložili več kot 350 milijonov dinarjev.

SVETOVNA KONFERENCA O ENERGIJI BO JESENI

V času od 16. novembra do 7. decembra letos bo v Montrealu v Kanadi mednarodna konferenca o energiji. To bo največji sestanek strokovnjakov raznih vrst, ki bodo razpravljali o problematiki energije. Udeležili se je bodo predstavniki iz več kot 100 držav. Konferenco organizira inštitut za izobraževanje in raziskovanje pri Združenih narodih.

PODPORA HITREJŠEMU RAZVOJU PREMGOVNIKOV

Zvezni izvršni svet je pred nedavnim sprejel predloge ekonomskih ukrepov za podprepi-

te razvoja premogovnikov. To je nova šansa za jugoslovanske rudarje. Naloge — predlogi so bili poslani organom federacije, republikam, pokrajinama, bankam, združenemu delu in premogovnikom. Vsak od naštetih naj bi s svojim delovanjem doprinesel svoj delež k ekonomskemu izboljšanju položaja premogovnikov. Gre za pospešitev razvoja te nadvse pomembne dejavnosti, ki ne dosega načrtovane rasti proizvodnje, ponekod pa celo stagnira. Odveč je naglašati pomembnost večje proizvodnje premoga v teh dneh, ko se dnevno soočamo z energetskimi problemi in težavami, ki so povezane z uvozom nafte in naftnih derivatov. Gre za to, da bi namenili več sredstev za razvoj premogovnikov. O tem smo že večkrat pisali, vendar vse kaže, da se bodo stvari premaknile na bolje tudi v zveznem merilu.

V KAKNJU RUDARJI PROIZVAJAJO GOBE

Koncem t.l. naj bi v Kaknju pričel obratovati objekt za proizvodnjo gob — šampijonov. Investitor tega objekta je delovna organizacija »Rudar« iz Kaknja, ki je združena v UPI. Za postavitve objekta so namenili okoli 80 milijonov din. V načrtu imajo, da bodo dnevno proizvedli 2 toni gob — šampijonov. Od te količine bodo 3/4 prodali svežih, 1/4 pa bodo konzervirali. Pri tržni analizi so ugotovili, da ne bo vprašanja prodaje. Pri proizvodnji šampijonov bodo zaposlili 150 delavcev — delovnih invalidov oziroma rudarjev z zmanjšano delovno sposobnostjo.

RAŠA — NUJNOST ODPIRANJA NOVIH PREMGOVNIKOV

Na skupščini zveze sindikatov občine Labin, je bilo precej govora o stopnjah rasti splošne in skupne porabe, kar mora iti skupno s stopnjo rasti dohodka. Precej pa je bilo razprav tudi o nezadovoljstvu v zvezi z delom in načinom dela interes-

nih skupnosti na njihovem območju.

Dobršen del razprave pa je bil namenjen problematiki dela istrskih premogovnikov. Rudarji namreč v jamah tega premogovnika pridobivajo premog pod zelo težkimi pogoji. Zato so sklenili, da je treba pospešiti delo na odpiranju novih jam v Ripendi in Tupljaku. Na probleme financiranja in počasnega tempa pri izgradnji novih odkopov, so bili opozorjeni vsi odgovorni faktorji v občini in republiki. Rudarji Raše in njihovi organi so storili vse, kar je bilo v njihovi moči, vendar načrti razvoja ne gredo vštric z njihovimi željami.

SODELOVANJE — TVEGANJE IN DOBIČEK

Rudnik rjavega premoga Bogovina pri Baljevcu in termoelektrarna Morava-Sviljanac, bosta delila tveganje in dobiček dolgoročne skupne proizvodnje premoga in električne energije. Po samoupravnem sporazumu o združevanju dela in sredstev, bo termoelektrarna v prihodnjih desetih letih vlagala v raziskave in izkoriščanje novih nahajališč premoga v Bogovini, rudnik pa bo dobavljal 1,5 milijona ton premoga vsako leto po internih cenah. Sorazmerno z naložbami bosta delila tudi dohodek od prodane električne energije iz Svilanjca.

V ZDA VEČ PREMOGA

Že večkrat smo poročali o tendencah ameriške vlade in gospodarstva, da nameravajo dati premogu večjo veljavo kot doslej, čeravno so ZDA ena redkih držav, ki vrednosti premoga ni nikoli bistveno zmanjšala. V naslednjih dvanajstih letih bodo proizvodnjo premoga podvojili, tako domnevajo njihovi načrtovalci. Za večjo proizvodnjo premoga so se odločili predvsem zaradi vse manjših rezerv nafte na svetu, pa tudi zaradi njene vse višje cene. Po drugi strani pa tudi obetajoča jedrska energija nima tako rožnatih perspektiv kot včasih slišimo. Pri odločit-

vi o večji proizvodnji premoga, pa hkrati zagotavljajo svoji javnosti, da bodo pri odpiranju novih premogovnikov skušali napraviti čim manj škode naravnemu okolju.

DELEŽ POSAMEZNIH ENERGETSKIH VIROV V SVETOVNI

ENERGETSKI PRESKRBI

V svetovni energetske preskrbi, razen v državah SEV in LR Kitajski, prevladuje delež surove nafte. Po posameznih področjih je delež energetskih virov t.j. surove nafte, zemeljskega plina, premoga ter jedrske in vodne energije in ostalih virov naslednji (v odstotkih): Japonska 73, 3, 17 ter 7, Zahodna Evropa 55, 13, 21 ter 11, države v razvoju 51, 10, 30 ter 9, ZDA 47, 27, 19 ter 7, države SEV in LR Kitajska 28, 17, 51 ter 4.

SVETOVNE ENERGETSKE ZALOGE

Energetske rezerve predstavljajo 3/4 celotnih zalog rudnin, ki se pridobivajo tehničnim potom. Ob sedanji stopnji izkoriščanja bodo svetovne zaloge zemeljskega plina s 313 mlrd. ton PE (premogovne enote) zadostovale še za naslednjih 69 let. Rezerve surove nafte v višini 418 mlrd. ton PE (vključno pesek in naftni skriljavci 1.163 mlrd PE) pa bodo zadostovale za razdobje naslednjih 48 let. Črni premog z rezervami 423 mlrd. PE bo kril potrebe še 173 let, rezerve rjavega premoga v višini 1.425 mlrd. ton PE pa bodo zadostovale še za nadaljnji 102 leti.

PRIDOBIVANJE PREMOGA V ES + 25 %

Komisija ES je izdelala energetske program, po katerem se bo delež jedrske energije in premoga v prihodnjih letih v energetske preskrbi ES povečal na 75 %, uvoz surove nafte pa bo s 470 milij. ton omejen na raven leta 1978. Do leta 1990 se bo proizvodnja premoga dvignila za 25 % na predvidenih 250 milij. ton, kar pred-

stavlja raven leta 1973. Istočasno se bo povečal tudi uvoz premoga iz tretjih držav, tako da se bodo do leta 1990 sedanje uvožene količine podvojile. Za realizacijo programa predvideva komisija do leta 1990 letne investicije v višini 50 mlrd. \$.

O ENERGETSKI PRIHODNOSTI

Pred nedavnim je član izvršnega sveta, ki je hkrati tudi predsednik zveze energetikov Jugoslavije, Vajo Skendič, seznanil javnost s pripravami na izdelavo študije o dolgoročni usmeritvi Jugoslavije za smotrno proizvodnjo, predelavo, prenos in uporabo posameznih vrst energije. Podrobneje bodo o tem razpravljali v začetku prihodnjega leta v Opatiji, ko bo gradivo že pripravljeno za razpravo. Na tem posvetovanju bo govor o bližnji in daljnji energetske prihodnosti Jugoslavije. Brez dvoma bo dan največji poudarek prizadevanjem za odkrivanje primarnih virov energije, beseda pa bo tekla tudi o učinkovitosti obstoječih virov — premoga, nafte in plina. Gre za to, kako bi v bodoče čim racionalneje in čim boljše izkoriščali obstoječe vire energije.

V ZDA BODO NAKOPALI VEČ PREMOGA

Proizvodnja premoga v ZDA bo letos po predvidevanjih ustreznega strokovnega združenja dosegla 724 milijonov ton. To bi bilo v primerjavi z letom 1977 povečanje za 2,3 %. To leto je namreč zadnje, s katerim je možna zanesljiva primerjava po razpoložljivih podatkih.

Podatki za leto 1978 namreč ne morejo služiti za primerjavo, ker nakopane količine ne predstavljajo dejanskih možnosti. Tega leta je bila namreč velika rudarska stavka, ki je trajala kar tri mesece in je seveda zapustila posledice tudi v delovnih rezultatih oziroma količinah nakopanega premoga.

PREMOG PRETVARJAJO V PLIN

V laboratorijih japonske družbe »Sumitomo Metal Industries LTD«, so izpopolnili proces spreminjanja premoga v čisti plin kot nadomestilo za nafto. Pričakujejo, da bodo jeklarne družbe »Sumitomo« postopoma prenehale uporabljati nafto.

V kratkem bodo zgradili poskusno tovarno za plinifikacijo premoga z zmogljivostjo 6.000 kubičnih metrov na uro, pridobljenega iz 2,5 tone premoga. S tem so dejansko uporabili postopek, s katerim v plavžih iz surovega železa pridobivajo jeklo. Z uporabo te tehnologije je mogoče plinificirati 98 odstotkov premoga.

TERMoeLEKTRARNO »GACKO« GRADE BREZ ODDIHA

Termoelektrarna »Gacko« bo v dobrem letu dni začela poskusno obratovati. Tako trdi 350 graditeljev iz vse države, ki svoje trditve utemeljujejo predvsem z dejstvom, da je gradnja doslej potekala tako kot je bilo predvideno. Na tem gradbišču že dolgo ne poznajo izmen. Delajo udarniško, od sončnega zahoda. Ko so betonirali turbinsko mizo, so ves mesec delali noč in dan. Ta delovna vnema je graditeljem omogočila, da so kljub hudi zimi izgubili zelo malo delovnih dni. Prispela je že skoraj vsa oprema, ki je v glavnem domače izdelave. Dograditev te elektrarne, v kateri bo vgrajeno nič manj kot 50.000 ton opreme, je odvisna od tega, kdaj bo prispela ostala oprema.

VEČ PREMOGA IZ KITAJSKIH PREMogOVNIKOV

LR Kitajska uresničuje enega najpomembnejših proizvodnih načrtov pri kopanju premoga v severovzhodni provinci Liaoning.

To je eden izmed osmih velikih kitajskih načrtov za povečanje zmogljivosti v proizvodnji premoga. Potencialne

zmogljivosti premogovnikov v Liaoningu ocenjujejo na 13 milijonov ton premoga letno.

V DRŽAVAH SEV GRADIJO 150 JEDRSKIH CENTRAL

Da bi zagotovili energetske preskrbo za prihodnja desetletja bodo države SEV zgradile do leta 1990 150 jedrskih elektrarn s kapaciteto 150 milij. kW. Generalni sporazum za ta mamutski projekt je bil koncem junija podpisan na sestanku SEV v Moskvi. Večino načrtovanih jedrskih central bodo zgradili v zahodni SZ, vse države SEV pa bodo gradnjo sofinansirale. Do leta 1990 bodo 1/3 potreb teh držav krili z jedrsko energijo. Sedaj dobivajo vse države 80% svoje nafte iz SZ, in tudi njim se je podražila nafta po splošni podražitvi OPEC-dobaviteljev od 16 transf. rubljev po toni v letu 1974 na 70 transf. rubljev letos, vseeno pa je to 20% manj kot dosedanja OPEC cena. Z druge strani pa financirajo vse države SEV skupni razvojni sklad v višini 9 mlrd. rubljev (27 mlrd. DM) za izgradnjo energetskih rezerv.

PREMOGOVNIK ŠTAVALJ BO PODVOJIL IZKOP

V premogovniku Štavalj pri Sjenici bodo v kratkem obnovili proizvodne zmogljivosti. V prvi polovici prihodnjega leta bodo v jami namestili sodobno mehanizacijo, ki bo znatno pripomogla k zvišanju proizvodnje. Pričakujemo, da bodo v tem premogovniku že leta 1981 nakopali 150 tisoč ton premoga, kar bi bilo za dva in polkrat več od proizvodnje, ki jo pričakujejo v tem letu. Poleg tega, da se bo produktivnost zvečala, bodo manjši proizvodni stroški, rešen pa bo tudi problem fluktuacije delovne sile, saj se bo z mehaniziranim odkopom število delavcev zmanjšalo.

PREMOGOVNIKI SO LANI POVEČALI SVOJE ZMOGLJIVOSTI

Koncem junija t.l. je republiški izvršni svet obravnaval vpra-

šanja s področja energetike. Tako je bil govor o izvajanju investicij v elektrogospodarstvu, gradnji rafinerije v Lendavi, odpiranje rudnika urana v Žirovskem vrhu in o pritekanju predvidenega denarja za naložbe. Ugotovili so, da so sorazmerno najmanj investirali tisti premogovniki v Sloveniji, ki pridobivajo premog za široko porabo. Podpisan je sicer samoupravni sporazum s porabniki premoga, z namenom, da bi s prispevki podprli njihov razvoj, ker gre 3/4 pridobljenega premoga v glavnem za široko porabo, vendar pritekanje denarja ne poteka v skladu s podpisom in dogovorom. Prizadeti smo tako pri Zasavskih premogovnikih, z denarnimi težavami pa se otepa tudi rudnik rjavega premoga Kanižarica. Neizenačeni finančni pogoji, tako je ugotovil republiški izvršni svet, pa povzročajo nekatere dejavnosti v energetskem gospodarstvu precejšnje težave pri odplačevanju posojil. Stremeti je treba za tem in to naj bi bila tudi naloga, da je treba postaviti vse energetske gradnje v štrik elektrogospodarstvu in delu premogovništva. Tem smo namreč doslej omogočali, da se razvijajo ob podpori družbe.

ENERGETSKA BODOČNOST ZDA

Skupina ekonomskih strokovnjakov ZDA je pred nedavnim ugotovila, da njihova država lahko doseže visoko stopnjo samostojnosti na področju energije, če bi sprejeli usmeritev na večjo proizvodnjo premoga in nuklearno energijo. Po študiji njihovih strokovnjakov imajo v ZDA zadostne rezerve premoga in urana, tako da bi lahko razvili tehnologijo pretvaranja premoga v tekoče in plinasto gorivo. Predvidevajo, da bo poraba energije v ZDA do leta 2000 naraščala okoli 1,8% letno.

ENERGETSKA KRIZA NA ŠVEDSKEM

Pomanjkanje raznih vrst nafte in njena podražitev je hudo

prizadela tudi Švedsko. Ta je namreč v celoti oziroma popolnoma odvisna od uvoza. Uvedli so vrsto ukrepov v pogledu varčevanja. Med drugim so zmanjšali na avtomobilskih cestah hitrost motornih vozil na največ 90 km/uro, od občanov pa zahtevajo, da varčujejo z energijo na vseh področjih. Za 30% so zmanjšali dobave kurilnega olja in nafte za dizelske motorje. Zelo je prizadet letalski promet. Tako pričakujejo, da bodo v jeseni racionirali bencin in gorivo za ogrevanje hiš oziroma stanovanj. Mnenja so namreč, da občani ne bodo prostovoljno varčevali v tem pogledu, pa tudi šoferji se bodo, kakor domnevajo, redko držali predpisov o omejitvi, zato bodo po vsej verjetnosti prešli k administrativnim ukrepom.

PROIZVODNJA SINTETIČNEGA GORIVA

Predstavniški dom ZDA je odobril predlog zakona, na temelju katerega bodo pričeli s proizvodnjo sintetičnega goriva v ZDA v naslednjem petletnem obdobju. Sintetično gorivo bi pridobivali iz premoga, škripljavcev in iz drugega materiala. Do leta 1981 naj bi dnevno proizvedli že okoli 500.000 barelov sintetičnega goriva. Pripravili so tudi predlog zakona za odobritev posebnih sredstev za zgraditev tovarn sintetičnega goriva.

MADŽARI VLAGAJO V ENERGETIKO

Letos načrtujejo, da bo Madžarska proizvedla skupno 31,5 milijard kWh električne energije, da bi s tem lahko zadovoljila potrebe industrije in prebivalstva, kar pomeni 5,5% večjo proizvodnjo napram lanskemu letu. Lastna proizvodnja bo znašala 25,5 milijard kWh, razliko pa bodo uvozili. Da bi čim racionalneje izkoristili električno energijo, so sprejeli vrsto ukrepov med njimi modernizacijo kotlovnih naprav, razvoj tehnologije, vzdrževanje termoelektrarn, itd. Da bi izboljšali energetske situacijo,

bodo letos precejšnja sredstva naložili v razvoj energetike — zgraditev jedrske elektrarne, daljnovidov in transformatorskih postaj, itd.

TRDA GORIVA REŠUJEJO ENERGETSKO KRIZO

Strokovnjaki mednarodne agencije za energijo — IEA, so že pred dvema leti izdelali oceno po kateri naj bi znašala proizvodnja premoga na svetu do leta 2020 letno preko 8 milijard ton. Prav tako je bil predviden bistveno povečan promet s premogom do tega leta. Po najnovejših uradnih podatkih znašajo svetovne rezerve premoga, ki jih je možno eksploatirati, 493 milijard 272 milijonov ton. Temu podatku je bilo pred nastopom naftne krize posvečeno zelo malo pozornosti. V bistvu večina ne ve, da premog danes predstavlja drugi svetovni vir energije, v bodoče pa bo to edino fosilno gorivo prihodnosti. V letu 1977 so na svetu proizvedli skupno 2.530 milijonov ton premoga, kar ustreza količini 1.770 milijonov ton nafte, kar je pokrilo okoli 27 % skupne svetovne porabe energije. Ta je namreč znašala v letu 1977 skupno 6.450 milijonov ton izraženo v nafti. Ta procent pa se je hitro povečeval do sredine prihodnjega desetletja, medtem ko se bodo rezerve nafte hkrati zmanjševale. Premog se za razliko od nafte nahaja po vsem svetu v velikih količinah. Od skupnih svetovnih rezerv je 34 milijard ton premoga oz. 7 % v Afriki, 127 milijard v Ameriki, (oziroma 26 %), 219 milijard oziroma 44 % v Aziji, 18 milijard oziroma 4 % v Avstraliji in 95 milijard oziroma 19 % v Evropi. Tem rezervam pa je treba dodati še blizu 144 milijard ton lignita. Skupno svetovno znane rezerve se gibajo okoli 10.000 milijard ton izraženo v premogu.

VARČEVANJE GORIVA IN ENERGIJE

Predsednik zveznega komiteja za energetiko in industrijo je pred kratkim dejal, da je vsa

pozornost osredotočena na racionalno porabo in varčevanje tekočih goriv. V pripravi so ukrepi, ki naj omogočijo hitrejšo zamenjavo uvožene energije z domačo. Ne bomo ostali torej le pri varčevanju bencina, pri omejevanju hitrosti avtomobilov na cesti oziroma dosledne uporabe voženj parnih oziroma neparnih vozil. Ukrepi pa bodo prizadeli tudi ostale naftne derivate, v prvi vrsti mazut in kurilno olje. Poraba mazuta je namreč prešla vse dovoljene meje, ki so bile sprejete s srednjeročnim programom države do leta 1981. Namesto predvidenih 5, sedanje potrebe cenijo na več kot 7 milijonov ton. V bodoče bodo imele prednost pri novih gradnjah elektrarne na premog, ne pa elektrarne na tekoče gorivo. Cel paket ukrepov bo omogočil znatno hitrejši razvoj premogovnikov, kakor pa je bilo to doslej. Podvzeti bodo večji ukrepi za porabo lignita ter črnega in rjavega premoga.

SPREJET JE NAČRT GRADNJE ELEKTROENERGETSKIH OBJEKTOV NA HRVATSKEM

Nedavno so na Hrvatskem sprejeli načrt gradnje elektroenergetskih objektov, za letošnje leto. Skupna vlaganja v objekte za proizvodnjo, prenos in distribucijo električne energije cenijo na 9,135 milijard dinarjev, od tega bodo 4,5 milijard vložili v gradnjo novih elektrarn. Pričakujejo, da bodo koncem tega leta pričeli z deli za zgraditev termoelektrarne Plomin II z močjo 160 MW. Z gradnjo naj bi pričeli v letu 1980, končali pa naj bi jo sredi leta 1984.

BLIZU ZAGREBA TERMALNA VODA

Na periferiji Zagreba je pred nedavnim vrtni stroj navrtal termalno vodo, ki ima na površini 52° celzija. Prihaja iz globine 800 m. Geologi domnevajo, da je širše področje Zagreba bogato na podzemskih termalnih vodah, ki bi jih lahko koristili v športno-rekreativne

namene, pa tudi kot toplotno energijo. Z vrtnanji bo Naftaplina — INA, nadaljeval tudi v drugih delih Hrvatske, kjer domnevajo, da v globini leži termalna voda.

PREMOG POMEMBEN ENERGETSKI VIR JAPONSKE

73 % potreb po energetskih virih krije Japonska s surovo nafto, katero pa morajo 99,6 % uvažati. Stroški naftnega uvoza bodo letos predvidoma dosegli 28 do 30 mlrd. \$. Da bi omilila vedno bolj pereč problem uvoza surove nafte, bo Japonska v prihodnjih letih dvignila proizvodnjo premoga, modernizirala obstoječe ter vzpostavila nove premogovnike. Japonske zaloge premoga cenijo na 20 mlrd. ton, pridobivanje le-tega pa se je od leta 1960 dalje znižalo od 52,6 milij. ton (delež v potrošnji primarnih energetskih potreb 35 %) na 19 milij. ton v letu 1978 (delež 4 %). Predvideno je tudi povečanje kapacitet termoelektrarn na bazi premoga, in sicer od sedanjih 3.700 MW na 9.800 MW v letu 1985. V sredini prihodnjega desetletja se bodo za to potrebne količine premoga povečale na 22 milij. ton, pri tem bo na uvoz odpadlo 15 do 16 milij. ton. Sedanji celotni uvoz premoga znaša prek 60 milij. ton, najpomembnejši dobavitelji pa so ZDA, Kanada, Južna Afrika, LR Kitajska in SZ.

PO ŠTEVILU OPRAVLJENIH DELOVNIH UR NA ZAPOSLENEGA V LETU 1978 VODI ŠVICA

Zahodnonemški inštitut za gospodarstvo je objavil, da je po številu opravljenih delovnih ur na zaposlenega v preteklem letu med industrijskimi državami ZRN skoraj na zadnjem mestu, vodilna pa je bila Švica. Tako so na primer v preteklem letu posamezne države na področju kovinske industrije, kjer je bilo največ uvedb skrajšane delovnega časa, zabeležile naslednje število opravljenih

delovnih ur na zaposlenega: Svica 2.006, Velika Britanija 1.856, Francija 1.856, Italija 1.848, Danska 1.844, Norveška 1.824, Švedska 1.808, Avstrija 1.792, Nizozemska in ZRN pa po 1.784.

V nekaj vrstah

INFORMACIJA O IZPLAČANIH OSEBNIH DOHODKIH

Podružnica službe družbenega knjigovodstva — SDK Trbovlje, je izdelala po naročilu izvršnega sveta skupščine občine Trbovlje, »Informacijo o izplačanih najvišjih in najnižjih osebnih dohodkih za redni delovni čas in o osebnih dohodkih preko rednega delovnega časa po profilih kadrov v občini Trbovlje«. O tej informaciji je razpravljala izvršni svet občine Trbovlje 5. 7. in do te informacije sprejel določena stališča. Ugotovil je namreč, da predložena informacija ne daje objektivne oziroma realne slike o dejanskem stanju problematike, ki jo obdeluje. To je mogoče doseči namreč le z analitičnim pristopom na podlagi objektivno izdelane metodologije. Sklenil je, da naj SDK vnovič izdela informacijo po stanju na dan 31. marca 1979.

Hkrati pa je IS ponovno opozoril vse dejavnike v materialni proizvodnji, da se morajo OD gibati v skladu z realno rastjo dohodka. Po tem pa se mora ravnati tudi nematerialna proizvodnja.

PROBLEMATIKA TOZD P. OJSTRO — PODPORA SINDIKATOV

Dne 27. junija t.l. je izvršni odbor republiškega odbora sindikata delavcev energetike Slovenije, obravnaval tudi problematiko TOZD Premogovnik Ojstro. Nastala je zavoljo vdora blata in vode, dne 24. maja na široko čelo. Znano je,

da sta blato in voda zalila eno najbolj mehaniziranih širokih čel, ki jih je imela DO Zasavski premogovniki. Zaradi visoke mehaniziranosti del, je bila predvidena tudi največja možna proizvodnja premoga. Na temelju poročila, ki ga je pripravila DO ZPT je odbor sklenil, da je nujno potrebno pomagati premogovniku Ojstro v okviru interesne skupnosti elektrogospodarstva. V celoti je treba pokriti škodo na opremi v vrednosti 31.533.850,00 din, ter škodo zaradi izpada proizvodnje (v skupnem prihodku) v znesku 33 milijonov din, ter za sanacijo oziroma čiščenje jamskih prostorov v znesku 6.184.240,00 din, skupno torej 70.718.090,00 din.

Nastala je izredno težka situacija tako za prizadeto TOZD Premogovnik Ojstro, kakor tudi za DO Zasavski premogovniki. Zaradi tega je sklenil izvršni odbor predlagati strokovnim službam in organom interesne skupnosti — ISE, da poiščejo vse možne poti za pokritje omenjenega zneska v izpadu dohodka in za nabavo nove opreme.

Hkrati pa je ta odbor obravnaval tudi problematiko, ki je nastopila v DO ZPT zaradi nepravočasne dobave elektrostrojne opreme za nekatere investicijske objekte, ki so že zgrajeni. Če bi bili ti objekti že opremljeni, bi v veliki meri vplivali na povečanje proizvodnje premoga, predvsem v jami Hrastnik.

Izvršni odbor je sklenil predlagati sklic predstavnikov Republiškega komiteja za energetiko, Gospodarske zbornice Slovenije in proizvajalcev domače opreme, da bi se dogovorili o pravočasnih dobavah nujno potrebne opreme za premogovnike.

OB OBČINSKEM PRAZNIKU HRASTNIKA — NEKAJ PODATKOV

Na slavnostni seji vseh treh zborov skupščine občine Hrastnik, ki je bila 30. junija v dvorani Delavskega doma v Hrast-

niku, v počastitev občinskega praznika, ki ga Hrastničani praznujejo vsako leto 3. julija, to je na isti dan kot slovenski rudarji, v počastitev spomina na gladovno stavko v juliju 1934, so bili navzoči seznanjeni o sedanjem trenutku v hrastniškem gospodarstvu. V prvih treh mesecih letošnjega leta so hrastniške organizacije združene dela povečale celotni prihodek v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta za 12,5%, porabljenega sredstva pa za 11,7%. Družbeni proizvod je porastel za 14,6%, dohodek za 14%, čisti dohodek pa za 12,9%. Izvoz je bil večji od lanskega v enakem obdobju za 21,5%, uvoz pa manjši za 17,3%. Število zaposlenih v gospodarstvu se je zmanjšalo za 2,9% (izračunano iz vkalkuliranih ur). Sredstva za razširitev materialne osnove so nižja letos za 16,7%. Od 10 delovnih organizacij v gospodarstvu je 5 TOZD imelo v prvih treh mesecih letos primanjkljaj. Slabša je tudi likvidnost gospodarstva. Zato je logično, da so v tem trenutku v Hrastniku v ospredju gospodarske teme. Ugotavljajo, da gre v večini delovnih organizacij za odstopanja od načrtovanih predvidevanj. Tako kot drugod, tako se tudi v Hrastniku kažejo vplivi stalnega zviševanja cen reprodukcijskega materiala in energije, po drugi strani pa tudi prepočasno uresničevanje stabilizacijskih in sanacijskih programov. Pred nami je torej mnogo prizadevanj in mnogo dela, da bi do konca t.l. ujeli predvideni tempo tako proizvodnje, kakor tudi produktivnosti, skratka dobrega gospodarjenja.

PLANSKO POSLOVNA SKUPNOST ZA PREMOG ODSLEJ V LJUBLJANI

Delegatska odbora plansko poslovne skupnosti za premog, ki deluje na območju Slovenije, je na svoji seji, dne 6. junija t.l. sklenila, da se opravljanje strokovnih in administrativnih del, prenese od dosedanjega

nosilca del REK Zasavje, na bodočega nosilca del Interesna skupnost za nafto in plin — ISNAP v Ljubljani. Za prenos so se odločili zaradi večje gospodarnosti, učinkovitosti in enotne strokovne obdelave vseh dejavnosti energetike. Strokovna služba te skupnosti, je v začetku julija obvestila vse poslovne partnerje in organizacije, da od 10. 7. 1979 dalje pošiljajo vso korespondenco na naslov ISNAP — Planska poslovna skupnost za premog, 61000 Ljubljana, Hajdrihova 2. Doslej je posle tajnika opravljal pri REK Zasavje Matjaž Hočevar, dipl. inž., od 10. 7. t.l. dalje, pa opravlja te posle Janez Novak, dipl. inž., pri ISNAP Ljubljana.

V PODKUMU REFERENDUM USPEL

Krajani KS Podkum so se koncem junija t.l. na referendumu odločili, da bodo z lastnimi prispevki omogočili asfaltiranje 10 km dolgega cestnega odseka na relaciji Zagorje—Podkum. Na temelju ugodnega izida glasovanja na referendumu, saj je za uvedbo samoprispevka glasovalo 86,42 % vseh krajanov, bodo leti 5 let dajali svoj prispevek ne le za asfaltiranje ceste, pač pa tudi za izboljšanje

telefonskih zvez. Z modernizacijo ceste bodo pričeli že prihodnje leto.

KONČANA DOPISNA ŠOLA MARKSIZMA

Koncem junija t.l. so v revirskih občinah Hrastnik, Trbovlje in Zagorje izročili potrdila o uspešni končani dopisni šoli marksizma. Prejelo jih je 56 komunistov.

Dopisno šolo je organiziralo medobčinsko marksistično središče politične šole CK ZKS pri revirskem komiteju ZKS v Trbovljah, ob pomoči komitejev občinskih konferenc ZKS iz Zasavja. V l. 1978 in 1979 je to šolo uspešno končalo 130 komunistov in to 33 iz Hrastnika, 63 iz Trbovelj in 34 iz Zagorja. Vsi ti bodo v svojih osnovnih organizacijah ZKS vodili idejnopolično usposabljanje članov ZK. Temu dajemo v revirjih še posebno pozornost.

V HRASTNIKU PODELILI PRIZNANJA

Na slavnostni seji vseh zborov skupščine občine Hrastnik, dne 30. 6. 1979 v Delavskem domu v Hrastniku, so ob letošnjem občinskem prazniku podelili priznanja občine Hrastnik. Pri-

znanje »zaslužni občan« sta letos prejela Vili Kuhar za družbenopolitično aktivnost in Ivan Kumlanc za kulturno in prosvetno delo.

Posebno priznanje pa so ob tej priliki še prejeli: Anton Žagar, Gvido Kosm, Jože Bočko, Pavle Bauerheim, Alojz Kovač, Jože Utenkar in Gasilsko društvo Hrastnik.

Vsem dobitnikom priznanj naše iskrene čestitke!

NOV ZDRAVSTVENI DOM V HRASTNIKU

V soboto, 30. 6. t.l. so v Hrastniku proslavili svoj občinski praznik. Po slavnostni seji, ki so jo imeli ob 8. uri v dvorani Delavskega doma v Hrastniku, so ob 9.30 slavili otvoritev novozgrajenega II. dela zdravstvenega doma. Gradnja je trajala dve leti, financirali pa so jo v glavnem iz samoprispevka občanov.

Zdravstveni dom je v glavnem dograjen. Prostori in najpotrebnejša oprema so na razpolago, sedaj pa nastopa vprašanje zadostnega števila ustreznih kadrov.

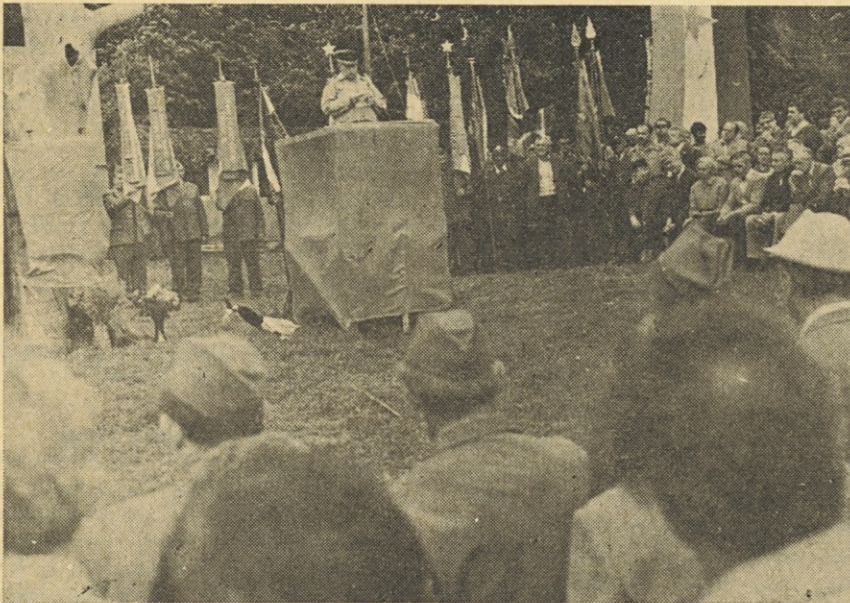
ANALIZA OSEBNIH DOHODKOV

V juniju in juliju so potekale na raznih ravneh, predvsem pa na sejah družbenopolitičnih organizacij, obširne razprave o izplačevanju osebnih dohodkov v posameznih organizacijah združenega dela. Zvišanje OD namreč ni šlo v skladu z dvigovanjem obsega proizvodnje in produktivnosti, pa tudi ne v skladu z gospodarnostjo v posameznih TOZD, delovnih skupnostih oz. delovnih organizacijah.

Neskladja so velika. Marsikje nastopa prav zaradi prekoračevanja oziroma preveč izplačanih OD do izgube. Razlike v OD za enake izobrazbene profile oz. za izvajanje enakih ali podobnih nalog v raznih OZD so precejšnje. Pri ocenjevanju nastale situacije se namreč marsikdo sprašuje, kje smo v tem pogledu pri izvajanju do-

Ob letošnjem 1. maju so čestitali predsedniku republike in predsedniku ZKJ tovarišu Titu godbenki Delavske godbe Trbovlje za budnico na Brdu pri Kranju.

V nedeljo, 1. julija t.l. je bil na Kalu slavnostni zbor borcev I. Štajerskega bataljona III. VDV brigade. Ob tej priliki so odkrili spominsko obeležje na Kalu. Izveden je bil tudi kulturni program. Te pomembne manifestacije so se udeležili številni občani ter vrsta znanih javnih in političnih delavcev. (Foto J. Kirič)

ločil zakona o združenem delu in resolucije za letošnje leto.

TRG FRANCA FAKINA — ODPRTO VPRAŠANJE

Krajevna skupnost Franca Fakina v Trbovljah, je pred nedavnim postavila Komunalni interesni skupnosti v Trbovljah, vprašanje glede ureditve Trga Franca Fakina. To območje je namreč eno redkih, ki doslej ni bilo deležno kake posebne skrbi. Komunalna skupnost Trbovlje je na stavljeno vprašanje sporočila, da je IBT že l. 1972 izdelal ustrezen projekt, katerega sedaj izpopolnjujejo. Z deli bodo pričeli ko bo projekt izdelan, odobren in zagotovljena potrebna sredstva. Ker gre v tem primeru za staro mestno jedro bodo potekala dela dalje časa ob razpoložljivih sredstvih.

KRAJANI O SLABI PRESKRBI

Koncem junija je potekala v Krajevni skupnosti Center, Trbovlje, širša razprava o preskrbi v Trbovljah, s posebnim ozikom na zmanjšanje števila trgovskih poslovalnic s špecerijo

na širšem in ožjem območju Trga revolucije.

V razpravi so krajanje grajali odločitev Trgovskega podjetja Prvi junij, ko je z zgraditvijo novih trgovskih lokalov v ožjem središču Trga revolucije, ukinilo tri ostale poslovalnice. To ukinitev in usmerjanje kupcev na novo samopostrežno trgovino v kletnih prostorih novozgrajenih lokalov, pa so grajali tudi zaradi nefunkcionalnega poslovanja nove samopostrežne trgovine. Prepričani smo, da so odgovorni v tem podjetju medtem poslovanje v tej enoti že reorganizirali in s tem omogočili hitrejši obračun in pretok kupcev. Mnogo je bilo govora tudi o ponesrečenem projektu in o odgovornosti za potrditev takšnega projekta.

NEURJE PREKINILO DELO

Dne 28. junija je neurje v poldanskih urah v Hrastniku povzročilo precejšnjo škodo. Ob 15.10 je bilo celo prekinjeno delo v jami v Hrastniku.

Izpadla je napetost na 35-kilovoltnem daljnovodu, ki napaja obe jami. Naprave za zračenje so obstale, enako tudi dru-

ge naprave. Šele ob ca. 18. uri so vnovič pričeli obratovati.

USTANOVLJENA GOBARSKA DRUŽINA

Pred dobrim mesecem dni so v Trbovljah ustanovili novo društvo: Gobarsko družino. Registrirala se je kot društvo. V programu imajo, da bodo svoje člane in druge občane poučevali o užitnih in strupenih gobah, prirejali izlete v kraje, znane po gobah, pripravljali razstave gob in skrbeli za strokovno literaturo. Obeta se nam tudi na tem področju strokovnejše delo in organizirano povezovanje občanov, ki se z nabiranjem gob bavijo že leta in leta.

Povojni razvoj zasavskih revirjev

(2. nadaljevanje)

Da bi zagotovili večjo stopnjo zaposlenosti je bilo v povojnem obdobju zgrajenih več novih industrijskih objektov lahke industrije, ki imajo odločujoč vpliv na spreminjajočo se strukturo gospodarstva in zagotavljajo združevanje dela zlasti ženskam in mladini. Takšne organizacije so: Mehanika, Tovarna pohišta, Grafično embalažno podjetje TIKA, Tovarna polprevodnikov ISKRA Trbovlje in obrat PEKO.

Razvoj industrije v trboveljski občini, ki je edinstven v zgodovini mesta, zatem večja stopnja zaposlenosti, nagla rast narodnega dohodka, ki je v primerjavi z predvojnim obdobjem porasel za nekaj desetkrat, je narekoval tudi hitrejšo rast obrti, trgovine,

gostinstva, turizma, prometa, komunalnega in stanovanjskega gospodarstva. Z izgradnjo Zlatarstva, Komunale, Komunalno obrtnega centra, podjetja za PTT, avtoservisa VOLAN, SAP ter ostalih manjših obratov, se je povečala obrtna in uslužnostna dejavnost, ki pa še vedno zaostaja za dejanskimi potrebami delovnih ljudi in občanov. Vidni uspehi so zaznani tudi pri razvoju trgovinske in gostinskoturistične dejavnosti. Tako turizmu kot rekreaciji delovnih ljudi in občanov se vseskozi daje izreden poudarek, pri čemer gre poudariti, da so bili ti objekti večinoma urejeni z udarniškim delom mladih delovnih ljudi, članov raznih planinskih in drugih društev. Vsekakor pa so lahko delovni ljudje in občani Trbovelj ter mladi iz revirjev ponosni na ureditev Ceste ustanovnega kongresa KPS.

Ob vsem tem gre poudariti tudi nenehno poglobljanje krajevne samouprave in iskanje načinov za resnično neposredno odločanje krajanov. Te težnje, napor in uspehi so med drugim vidni tudi skozi preoblikovanje poprejšnjih samo šestih v sedanjih 10 krajevnih skupnosti. Nova ustava je okrepila njihovo vlogo, tako da sedaj vse uspešneje in celoviteje rešujejo socialne, zdravstvene in druge probleme krajev ter skrbijo za razvoj vzgojnih in kulturnih institucij in krepijo samoupravljanje na področju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva. Izredno pomembno pa je, da so predlogi in pobude krajevnih skupnosti podlaga za načrtovanje razvoja trboveljske družbenopolitične skupnosti.

Uspehi v gospodarski rasti občine so vidni tudi iz naslednjih podatkov: v stari Jugoslaviji in prvo leto po osvoboditvi je bila v Trbovljah od 14.000 prebivalcev zaposlena manj kot tretjina. Zanimljivo majhen je bil odstotek zaposlenih žensk in mladine. Lani pa je združevalo delo od 18.358 občanov 10.317 delav-

cev, med njimi 4.016 žensk. Ob tem gre poudariti, da ima največje zasluge za velik gospodarski razvoj občine uvedba samoupravljanja po letu 1950. Proces socialističnega samoupravljanja je sprostil neizmerne in neizčrpne ustvarjalne težnje in zmožnosti delovnih ljudi. Razvil je nove socialistično samoupravne družbene odnose med ljudmi, ki so z združevanjem dela in sred-

stev pomagali premagovati in reševati porajajoče se naloge in probleme v razvoju družbenopolitične skupnosti.

Rast materialne osnove gospodarstva v občini je zagotovila in omogočila tudi hitrejšo rast družbenega in osebnega standarda delovnih ljudi, kot tudi v zunanji podobi mesta, ki korenito spreminja to podobo. Trbovlje so značilno industrijsko - rudarsko mesto,

Od lanskega novembra oziroma decembra dalje potekajo obširna regulacijska dela na Trboveljščici v vsej dolžini športnega stadiona v Trbovljah. Hkrati s postavitvijo struge polagajo tudi cevi za kolektor za odplake, hkrati pa so v teku tudi priprave za graditev nove ceste na tem območju. (Foto M. Cerinšek)

kjer so vidne razlike med starim in novim. Mesto je polno nasprotij, kajti po obrobni naseljih so še danes stare rudarske kolonije, ki so drugačne od stanovanjskih enot zgrajenih po osvoboditvi. Zaradi konfiguracije terena in rudarjenja in ker je urbani del mesta stisnjen v ozko dolino, se urbanistično zasnovana naselja in objekti trgovskoposlovnega in gospodarskega pomena gradijo v dolini. Vse to pa daje svojevrsten videz mestu, ki ga delno obroblyajo tudi naselja individualnih hiš. Vse to pa pogojuje ne le izredno gostoto naseljenosti, ampak tudi probleme pri stanovanjski gradnji in komunalnem urejanju mesta. Po osvoboditvi je bilo v Trbovljah zgrajenih nad 3.000 družbenih stanovanj in to večinoma v stolpnicah in urbanistično urejenih predelih mesta. Letno zgradilo 120—160 stanovanj.

Hitra rast gospodarstva in porast prebivalstva sta v povojnem obdobju sprožila nove obsežne potrebe in dejavnost na področju šolstva, vzgojno varstvene, športne in rekreativne, zatem kulturne, zdravstvene in socialno varstvene dejavnosti. Uspehi in dosežki so vidni, zahvaljujoč solidarnostnemu združevanju sredstev in razumevanja združene dela, na vsakem od naštetih področij — zgrajeni so novi vrtci, nove šole in tudi glasbena šola, zatem novi kulturni domovi, nove športno-rekreativne površine in objekti za zdravstveno dejavnost občanov in delovnih ljudi ter objekti za ostarele občane.

Krepko je porasel tudi osebni standard. Tako je na primer bilo v trboveljski občini 1945. leta 600 radijskih sprejemnikov, danes pa jih je že 6.489; ob začetku leta 1966 je bilo v občini 2.000 TV, danes jih je že 5.663, medtem ko leta 1945 v občini praktično ni bilo osebnih avtomobilov jih je danes že 4.261, kar pomeni da ima osebno vozilo že vsak četrti občan. Vsaka družina v občini ima časopis. Poprečni

osebni dohodek na zaposlenega so lani dosegli v trboveljski občini 6.329 din, od tega v gospodarstvu 6.279 in v negospodarstvu 6.681 diarjev, medtem ko je lanski narodni dohodek na prebivalca dosegel 95.000 dinarjev. Če primerjamo poprečne lanske osebne dohodeke v Sloveniji z trboveljskimi, bomo ugotovili, da so bili trboveljski za 7,2% nad republiškim poprečjem. Ti uspehi pa nikakor ne pomenijo, da so premoščeni vsi problemi v občini. V celovitem razvoju trboveljske družbenopolitične

skupnosti so še vedno prisotni nekateri problemi, ki terjajo nove napore delovnih ljudi in občanov, pri čemer je pomembno spoznanje, da je nujno v večji meri razreševati probleme nizke akumulativnosti, premogovništva in prestrukturiranja gospodarstva, krepiti terciarno in kvartalno dejavnost, izboljšati prometno povezanost občine z ostalimi regijami ter krepiti celotni družbeni standard.

(nadaljevanje sledi)

Janko Savšek

Narodni heroj Vratanar — odlikovan

Skupščina občine Trbovlje je 6. julija podelila v svojih prostorih državno odlikovanje narodnemu heroju Antonu Vratanarju — Antonesku, Red republike z zlatim vencem. Predsednik republike Tito ga je odlikoval s tem redom ob dnevu borca ob praznovanju njegove 60-letnice.

Antona Vratanarja že dolga leta dobro poznamo kot pristnega domačina — Trboveljčana in revirčana. Poznali smo ga pred vojno in poznali smo ga med vojno kot prvo-

borca, diverzanta, obveščevalca, partizanskega komandanta III. brigade VDV, skratka kot neustrašnega partizana. Vse njegovo delo je bilo tesno povezano z revolucionarnim bojem delavskega razreda v revirjih in izrednimi vojaškimi dejanji v boju z sovražnikom.

Čestitkam k podelitvi tega visokega priznanja se z najboljšimi željami pridružujemo tudi člani kolektiva REK Edvarda Kardelja. Želimo mu, da bi še dolgo živel in ustvarjal.

Rezultati 23. letnih športnih iger „ELEKTRA“

Zaključna manifestacija športno-rekreativne dejavnosti delavcev elektrogospodarstva Slovenije, je bila 28., 29. in 30. 6. 1979 na 23. letnih športnih igrah »ELEKTRA« v Ljubljani, katere so organizirali delavci Toplarne Ljubljana in skupnih služb EGS.

Tekmovanja se je udeležilo 17 moških in 12 ženskih ekip z okoli tisoč tekmovalci. Število udeležencev na igrah priča, da se vsi vedno bolj zavedamo pomembnosti rekreacije delovnega človeka.

Boji na športnem polju so bili zelo zanimivi in ostri; tako

so zmagovalne ekipe in posamezniki pokazali veliko športnega znanja in telesne pripravljenosti. Vsa tekmovanja so bila izvedena v lepem športnem parku »Kodeljevo« oziroma v njegovi neposredni bližini in gostitelji so dobro organizirali vsa tekmovanja.

Tudi delavci SOZD REK Edvarda Kardelja smo se udeležili teh iger, vendar je ekipa nastopila še pod imenom SOZD REK Zasavje in je štela 78 tekmovalcev. Ekipa je bila sestavljena iz tekmovalcev izbranih na osnovi tekmovalcev, ki smo jih organizirali preko

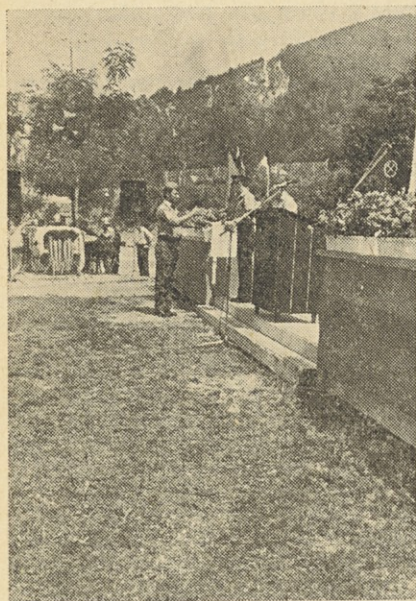
leta v počastitev dneva rudarjev.

Pri sestavljanju ekipe nam žal ni uspelo vključiti delavk iz našega kolektiva.

Ekipa je dosegla vrsto dobrih rezultatov in osvojila številna priznanja.

Uvrstitve ekip: mali nogomet — 1. mesto; namizni tenis — 1. mesto; streljanje z zračno puško I. ekipa — 1. mesto; plavanje — 3. mesto; šah — 3. mesto; streljanje II. ekipa 1. mesto; odbojka — 6. mesto; kegljanje 4. mesto in balinanje 6—7 mesto.

Med posamezniki je bil najuspešnejši Jani Kravogel, ki je osvojil zlato medaljo v plavanju in bronasto medaljo v teku na 100 m, uspešni so bili tudi kegljači, saj je Jože Vidmar osvojil zlato medaljo, Anton Tominšek pa srebrno, dvojni uspeh sta dosegla tudi Rajmond Cvetko in Pavel Hauptman v streljanju z zračno puško, pri plavanju pa so

Na dan proslave dneva rudarjev je potekalo na stadionu v Hrastniku tekmovanje rudarskih gasilskih disciplin iz Slovenije. Posameznim ekipam, teh je bilo 11, je predsednik gasilske čete v Hrastniku Lojze Verdaj, podelil udeležencem tekmovanja priznanja za dosežene rezultate. (Foto J. Kirič)

po starostnih kategorijah osvojili še Jože Zelenšek zlato medaljo, Marjan Gantar in Jože Arzenšek pa srebrni medalji, dvojno medaljo sta osvojila tudi Bojan Rus — srebrno in Bogdan Zalaznik bronasto v namiznem tenisu.

V duhu spoznavanja med tekmovalci pa je potekal tudi tovariški večer, na katerim so nastopili Veseli planšarji, za

smeh pa sta poskrbela Evgen Jurič in Vinko Simek, poznan pod imenom Jaka Šraufenci-ger.

Poročilo o letnih športnih igrah lahko sklenem s čestitko vsem tekmovalcem in obenem z vabilom vsem članom kolektiva, da se vključijo v rekreativno dejavnost.

Miloš Vengust

Povečanje pokojnin

Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji je na svoji zadnji seji koncem junija t.l. sklenila, da se z veljavnostjo od 1. julija 1979 dalje povečajo za 10% starostne, invalidske in družinske pokojnine. Ta odločitev temelji na samoupravnem sporazumu o temeljih plana te skupnosti za sedanje petletno obdobje. Na temelju tega sklepa so uskladili vse pokojnine, razen tistih, pri katerih so bili za izračun pokojninske osnove upoštevani osebni dohodki oziroma zavarovalne osnove iz leta 1979. Za enak odstotek se povečajo tudi vse pokojnine borcev NOB, odmerjene od zamenjane pokojninske osnove. Povečale pa so se tudi pokojnine z varstvenim dodatkom. Mejni

znesek najnižjih pokojninskih prejemkov, ob izpopolnjenih pogojih za polno pokojnino, se od dosedanjih 2.900 din poveča na 3.190,00 din. Odstotek povečanja pokojnin pa bodo upoštevali pri dokončni uskladitvi pokojnin s 1. januarjem 1980.

S tako odločitvijo delegatov skupščine skupnosti je zagotovljeno, da združimo v teku leta realno vrednost pokojnin ter z dosedanjimi uskladitvami dosežemo razmerje med povprečno pokojnino in povprečnim OD zaposlenega v naši republiki. Zaradi inflacijskih gibanj spričo tega ni bilo mogoče čakati na uskladitev do konca t.l. Medletna uskladitev pokojnin bo znašala 585,8 milijonov dinarjev dodatnih izdatkov.

Nekaj kratkih iz varstva pri delu

Zabušant — ogroža sodelavce!

Pred ponovno uporabo deske izruj stare žeblje!

Vedno si izberi primerno transportno sredstvo!

Breme zavaruj pred izpadanjem!

Orodje pred uporabo preglej in če ne ustreza ga popravi ali zamenjaj!

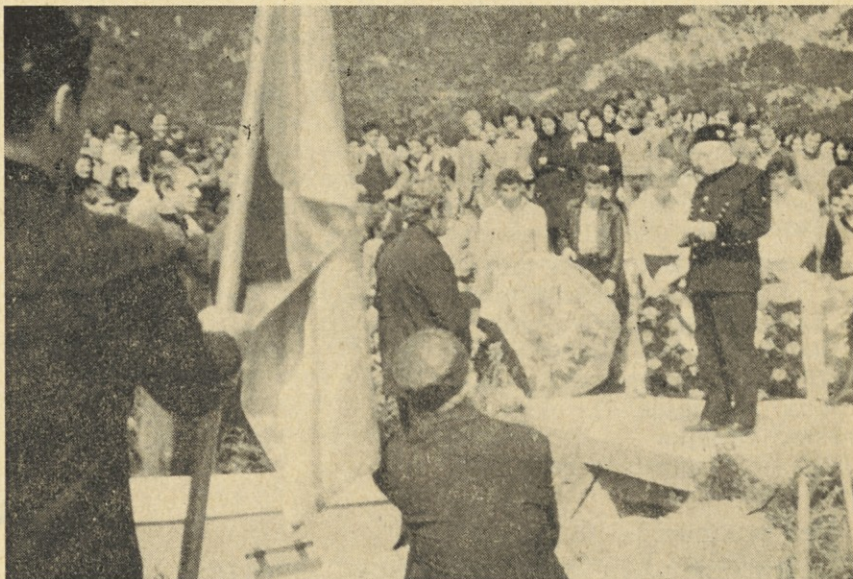
Bremena dvigaj z zravnano hrbtenico!

Športna obutev je za igrišča, ne pa za delovišča!

Vsako delo ima svoje specifične nevarnosti!

Akcija za pomoč nogometašem Rudarja

Občinski svet zveze sindikatov Trbovlje, samoupravna interesna telesnokulturna skupnost Trbovlje, ŠD Rudar in NK Rudar iz Trbovelj, so v teh dneh sprožili med občani Trbovelj široko akcijo za pomoč nogometnemu klubu Rudar, ki se je v pretekli sezoni z osvojitvijo I. mesta v slovenski nogometni ligi, uvrstil med druge zvezne ligaše v zahodni skupini. Ker klub sam, niti interesna skupnost za telesno kulturo, nima dovolj sredstev, predlagatelji predlagajo, da naj se delavci in drugi delovni ljudje Trbovelj, odločijo če bo Rudar tekmoval v zahodni skupini II. zvezne lige ali ne. Zavoljo tega so sprožili akcijo, da naj bi vsak delavec v času od 1. 8. 1979 do 1. 6. 1980 prispeval mesečno 0,7 % od neto osebnega dohodka. Akcija je našla vso podporo pri družbenopolitičnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah. Organizatorji računajo, da se bodo vsi delavci oziroma večina teh odločila za samoprispevek v predlagani obliki.

Dne 1. junija t.l. se je smrtno ponesrečil pri delu na gradbišču DO RGD—TOZD RIG v Radbodnu v ZR Nemčiji naš sodelavec Milorad Raškovič. Ob navzočnosti številnih občanov in sedmih naših sodelavcev iz DO RGD so ga 9. junija t.l. pokopali v njegovi rojstni vasi Kuta v Nikšiču v Črni gori. V imenu svojih delovnih tovarišev in REK Zasavje, DO RGD in TOZD, se je od njega poslovil Ludvik Zalokar. (Foto Avdija Smailović)

nega dela. Globoko pod zemljo rijemo in trgamo bogastvo iz neder matere narave, ki pa je včasih tudi kruta do nas in jo ne moremo popolnoma obvladati, kljub ogromnemu tehničnemu napredku v rudarstvu.

Tako je tudi 1. junija 1979 v Radbodnu v Zvezni republiki

Nemčiji, daleč od njegove rodne Črne gore zla usoda pretrgala življenjsko pot našemu rudarju Miloradu Reškoviču.

Pokojni Milorad se je leta 1972 zaposlil pri RGD, ko je leta izvajal investicijska dela v Črni gori v bližini njegove vasi. Nekaj časa je delal na

Miloradu Raškoviču v spomin

Ponosni smo na svoj rudarski poklic, mogoče zato, ker smo tako v preteklosti, kot sedanjosti pomemben člen celotnega razvoja neke dežele, ali pa tudi zato, ker je naš poklic še vedno pojem težkega in nevar-

Smrtno ponesrečenega Milorada Raškoviča so 9. junija v Kuti pri Nikšiču pospremili do njegovega zadnjega bivališča številni občani z venci in drugim cvetjem. (Foto Avdija Smailović)

gradbiščih v Zasavju, leta 1973 pa je odšel načasno delo na gradbišče v Zvezno republiko Nemčijo. Vzljudil je svoj poklic, zato je bil tudi pri svojem delu vzor vsem našim delavcem v ZRN in ne samo kot vesten delavec, temveč tudi vzor ponosnega in dostojnega člana naše socialistične samoupravne skupnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Od pokojnega Milorada se je v imenu Revirskega energetskega kombinata Edvarda Kardelja in DO RGD zadnjič poslovila delegacija uniformiranih sodelavcev DO RGD, ki je prisostvovala njegovemu pogrebu v rodni Črni gori. Kako spoštovan in priljubljen je bil pokojni Milorad tudi med svojimi sovaščani dokazuje veličastna povorka njegovih prijateljev.

Slava njegovemu spominu!

Ludvik Zalokar

občinah skupno 81, 174. 523, 00 din, vendar je bilo doslej vpisanega le 1, 352. 000, 00 din. Iz tega lahko povzamemo, da bo treba do konca t.l. storiti še marsikaj, da bomo lahko zbrali potrebna sredstva. Po orientacijskem razrezu po občinah naj bi na področju Hrastnika zbrali na račun obveznic cestnega posojila skupno 429. 338. 000 din, na področju Trbovelj 1. 413. 713, 00 din in na področju Zagorja ob Savi 504. 781, 00 din. Doslej pa smo v revirjih zbrali le okrog 180. 000, 00 din. Zahvala vsem, ki so doslej že prispevali obveznice namensko za razširitev in modernizacijo največje planinske postojanke v Jugoslaviji oziroma v Sloveniji, hkrati pa poziv vsem ostalim delavcem, delovnim ljudem in drugim občanom, da bi v najkrajšem možnem času prispevali del obveznic iz cestnega posojila, ki bi jih namenili za gornje namene.

Obveznice cestnega posojila zbirajo planinska društva v Zasavju. Oddajte jih njihovim drštvenim pisarnam ali pooblaščenim odbornikom, ki jih zbirajo v delovnih organizacijah in po domovih. Akcija velja vse leto, vendar je zaželeno, da obveznice oddate čimprej, ker bo Ljubljanska banka na temelju zbranih obveznic zagotovila investitorju ustrezno posojilo za pričetek del že v letošnjem letu. Gre torej zares! Akciji daje vso podporo republiška konferenca SZDL, pa tudi druge družbenopolitične organizacije.

Zdravila proti kašlju

Kašelj je koristna obrambna reakcija organizma za odstranjevanje sluzi, praha, gnoja in podobno. Posamezen, tako

imenovan »kašljaj«, je sunkovit izdihljaj, ki ga refleksno izzove draženje dihalne sluznice. Pomembno je, da je prav zaradi tega tešenje kašlja pravzaprav nevarno, ker se lahko na ta način zadržuje sekret v bronhijih. So pa tudi primeri, ko pride v poštev odstranjevanje kašlja. To je takrat, ko bolnik nima kaj izkašljati — imenujemo ga neproduktiven kašelj. Takšen kašelj bolniku ne koristi, lahko pa mu celo škoduje, ker mu moti spanec, ga izčrpava, pride do povišanega krvnega pritiska itd. Kašlja ne smemo popolnoma odstraniti, če obstaja močna sekrecija, niti ni racionalno predpisovati sredstva proti suhemu kašlju skupaj z sredstvi, ki povečujejo izločanje sluzi. Kašelj lahko ublažimo na dva načina, tako da:

— zmanjšamo razdražljivost središča za kašelj v možganih ali

— omamimo refleks za kašelj tam kjer nastane — na živčnih končičih v sapnični sluznici.

Ločimo tri vrste sredstev proti kašlju: tako imenovane ekspektoranse, antitusike in antiastmatike.

1. Ekspektoransi so sredstva, ki olajšajo izkašljevanje patološko povečanega bronhialnega sekreta. Njihov učinek je odvisen od same sestave bronhialnega sekreta, in sicer kolikor le-ta vsebuje vode, kakšna je njegova viskoznost, kolikšna je njegova moč vezanja na sluznico v dihalih. Po mehanizmu delovanja jih v grobem delimo na dve skupini:

a) Sekretolitični ekspektoransi: povečajo premajhno izločanje bronhialne sluznice in razredčujejo žilavi spotum (izpljunek). V tem primeru lahko uporabimo inhalacijo z navadno vodno paro, ki ugodno deluje na suho vnetje dihalih poti. Prav tako ugodno delujejo koncentrirane raztopine sladkorja — sirupi in med, ki dražijo sluznico že-

Prispevajmo za obnovitev in povečanje doma na Kredarici

V našem glasilu smo se že nekajkrat obrnili na člane kolektiva in njihove družinske člane s prošnjo, da bi prispevali sredstva v obliki obveznic za razširitev in modernizacijo Triglavskega doma na Kredarici.

Na zadnji skupščini Planinske zveze Slovenije, ki je bila junija t.l. so delegati ugotovili, da akcija stagnira in da doslej še ni bil dosežen pričakovani rezultat. V načrtu je bilo, da bi zbrali v vseh slovenskih

lodca, kar pa se odraža tudi na povečanem izločanju bronhialnih žlez.

Nekatere soli npr. amonijev klorid, ki ga vsebuje janežev sirup proti kašlju za otroke, pa se po zaužitju izločajo skozi bronhialne žleze, vežejo tam nase vodo in tako razredčujejo sluz.

b) Antisekretorni ekspektoransi: povzročajo dražljaj na bronhialni sluznici in nespecifično vnetje, v teku katerega se po predhodnem povečanju izločanja bronhialne sluzi, tvorba sluzi zmanjša. V poštev pridejo različna eterična olja npr. eukaliptovo, smrekovo, borovo, mentol, kafra. Uporabljajo se v obliki inhalacij — na 1 liter vrele vode vkapamo 10-20 kapljic eteričnega olja in inhaliramo.

Zdravilne rastline, ki vsebujejo eterična olja, pa se lahko uporabljajo tudi v obliki čajev (janežev, fenkljev) ali čajnih mešanic npr. prsni čaj. Pripravimo ga tako, da eno žlico čaja prelijemo s skodelico vrele vode in pustimo stati pol ure. Ko ga precedimo je najbolje, da ga sladkamo z medom ali ajbiševim sirupom.

Timijan, ki deluje zaradi eteričnega olja, pa vsebuje poleg tega še čreslovine, ki delujejo protivneto. Uporabljamo ga v obliki timijanovega sirupa.

Podobno delovanje ima tudi zdravilna rastlina materina dušica.

2. Atnitusiki so sredstva, ki delujejo proti suhemu kašlju. Uporabljamo jih takrat, kadar je kašelj zaradi vnetih dihalnih poti močnejši kot je potrebno, da se odstrani zbrani sekret. Prav tako ubeležimo produktivni kašelj, ki je ponavadi koristen, če je količina sekreta majhna v primerjavi z jakostjo kašlja. Zdravila se uporabljajo v obliki sirupov in tablet npr. Selvigon, Tussibex, Toclaste, Abehol Pholcodin.

Sem spadajo tudi takoimenovani demulcensi. To so indife-

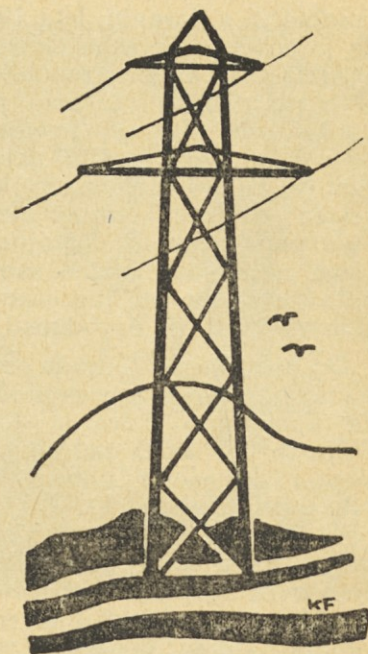
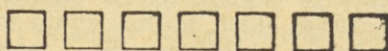
rentna sredstva, ki blažijo kašelj na ta način, da prekrijejo sluznico žrela in zmanjšajo dražljaje, ki povzročajo kašelj. V ta namen uporabljamo ajbišev in slezov sirup in čaj. Čaj iz slezovih koreninic pripravimo tako, da eno kavno žlico koreninic prelijemo s hladno vodo, pustimo stati pol do eno uro in vmes večkrat premešamo. Pred uporabo precedimo in pijemo večkrat na dan.

3. Antiastrmatiki so sredstva za odstranjevanje bronhialne astme. Za to bolezen je značilno, težko dihanje v napadih. Posebno težko je izdihovanje. Sopenje povzročajo krči sapičnih mišic in pa gosti izloček sluznih žlez, to je tako imenovan spotum. Bolniki so v obzoru modrikavi zaradi pomanjkanja kisika. Vzrokov za nastanek bronhialne astme je veliko. Pogosto nastane zaradi alergij (npr. na živalsko dlako, perje), pogosto tudi zaradi vnetij zgornjih dihalnih poti, pa tudi zaradi duševnih obremenitev (strah).

Zdravila, ki delujejo proti bronhialni astmi so iz različnih skupin, odvisno seveda od vzroka. Zdravljenje temelji na tem, da se mora akutni napad naglo prekiniti, po drugi strani pa odkloniti nagnjenje k napadom takega dihanja — to je zdraviti vzroke.

Čeprav so obolenja dihal v današnjem času zelo pogosta, da ne rečemo vsakodnevna, jih vseeno ne kaže zanemarjati. Akutne oblike, če jih seveda ne zdravimo pravilno, se kaj kmalu sprevržejo v kronične. Za dolgotrajnim kašljem pa se lahko skrivajo resna obolenja in ni odveč če ponovno poudarim, da nestrokovno jemanje sredstev proti kašlju bolezen le podaljša, če že ne tudi poslabša.

Milena Cerinšek

Nekaj podatkov iz elektrogospodarstva

(PO STANJU 31. 12. 1978)

Osnovni podatki o prenosnih napravah — daljnovodi

Napet. kV	Dajnov. dolž. km	Štev. vozlišč	Štev. polj
400	360	2	9
220	312	5	26
110	1614	65	302

Transformatorji

Napet. prestava	Število	Skupaj moč v MVA
400/231	2	800
400/115	2	600
220/115	7	1050
110/35	37	975
110/20	17	352
110/10	59	1910
110/X	10	329

Ostali podatki o distribucijskih napravah

Nadzem. vodi in kablovodi napet. dolžina v 1000 km	postaj tranfor.	Skup. Štev. instalir. transf. moč
110 kV	0,225	31
SN	10,4	3470 MVA
NN	31,6	6261
SN — srednja napetost (10, 20, 35 kV)		
NN — nizka napetost (0,4 kV)		

Poraba goriva za proizvodnjo električne in toplotne energije

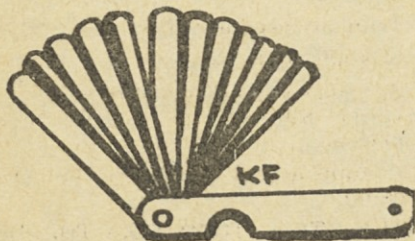
PREMOG — 10 ³ ton	1977	1979
REK Velenje	3160	4151
REK Zasavje	1023	807
Ostali	76	171
Skupaj	4259	5129
TEKOČE GORIVO — ton	1977	1978
TE Šoštanj	6479	4292
TE Trbovlje	12962	3654
TE Brestanica	37605	22511
TO Ljubljana	254	662
Skupaj	57300	31119

Koriščena energija

— električna energija	18,4 %
— trda goriva	17,6 %
— tek. in plin. goriva	61,0 %
— toplota iz toplarn	3,0 %

Poraba električne energije v %

— uporabniki 0,4 kV	9 %
— gospodinjstvo	23 %
— uporabniki 1—110 kV	39 %
— posebni uporabniki	29 %

ŽREB JE ODLOČIL

Uredništvo našega glasila je prejelo do vključno 7. julija 1979 na objavljeno križanko v številki 6/79, skupno 11 rešitev.

Med reševalce, ki so križanko pravilno rešili podeljuje uredništvo tri knjižne nagrade, ki jih prejmejo:

1. nagrada

Betka ŠKUFCA, Klek 34, 61420 Trbovlje

2. nagrada

Ivan RESTAR, Krnice 7, 61430 Hrastnik

3. nagrada

Vida BOČKO, Keršičeva 20 a 61420 Trbovlje

Vsem trem nagrajencem čestitamo!

Knjižne nagrade bomo vsem trem poslali po pošti.

Rešitev nagradne križanke

Križanka objavljena v številki 6/79 — pravilne rešitve

VODORAVNO:

GOLIA, STOLETJE, VPIS NADA, MENZA, OBTOK, SAT, PILA, DAGMAR, BERGANT, OŽINA, IRA, ZAVORA, RAA, VR, RINKA, ARIJ, RJAVEC, EB, OČ, ČOLN, VELEBIT, KOTREDEŽ, INSA, OL, VUK, TRENATA, ENCIKLOPEDIJA, I, AED, NIALA, ZASELEK, VO, TKALEC, KLOT, MICA, ATRI, IE, EO, AIN, GAZ, ESU, GOA, ZPT KRC, GANJEK, ŠPIK, ERO, NO, PEROCI, NL, NENORMALNOST, PREGIB, ZO, OLINT, ŠA, TOK, JEMEN, PO-

ET, NAČRTOVANJE, ALAN, OSRAMOTITEV, REAL, UR, JT, KOSEC, IRI, OKNICA, STRINA, BELI, BOGOVI, MANILA, RUDARSKI, ES, OBALA, ZOO, GEA, LTH, ČILE, PRAZNIK, OGLJE, I, NECKAR PASKVIL, JEŽ, L, AČ, KATORO, AKI, RALO, A, GORAN, SEČ, AJAS.

NAVPIČNO:

DIREKTIVA, GŠ NOPOJ, MARIBOR OTOPELOST, MOČ, EGAN, TE, RAINIER, SABINA, NM KORNATI, KOTAKTNA LEČA, ZA, ZACETEK, RT MORILEC, ARA, DADAIZEM, NOSILA, K, VAČE, LEPRA, ATENA, AK, OBOROŽENE, TOLŠČICA, PRAG, BERIL, NICE, NART, R, TO, TRAJNICA, OKNO, TE, ZAPOR, OG, NIL, ROSTOV, OZARA, KARE, SKAKAČ, TOV, RONSON, NARVAL, LI, KARIBU, IK, VSTAJE, OZON, PP, NERED, KVAS, SPA, ALOPAT, PER, JAILA, IKE, TITOV VELES, GORE, EL, IRGOLIČ, GOS, ŽREB, DEMAGOG, OBSEG, OL, PI, CIVILIZACIJA, KOKALJ, LENIN, TUJEC, NIBELUNGI, JERA, ITALA, KAKANJ, MARIO, LEŽAJ, AJDA, SENZEN, CVET, LA, EA, UKLON, AISHILOS.

MORNAR**in anekdote**

Mornar pride po dolgi plovbi po morju domov. Sinek ima seveda strah pred njim. »Nič se me ne boj«, ga tolaži mornar, »jaz sem vendar tvoj ata«, »Kaj, ti tudi?«, pravi sinko.

ZA KADILCE

Kdor bi rad kadil tam kjer je to prepovedano, naj tobačni dim izdihuje v plastično vrečko in jo potem odnese domov (To

bi bilo odlično na naših sejah).
Recept za omlete na Gorenjskem — »Najprej si sposodi dve jajci«.

Pepetu so ukradli avto. Ves zmešan vpraša prvega, ki je prišel mimo »Tovariš, ste vi ukradli moj avto?« »O prosim« pravi ta, »kar pregledajte moje žepe«.

Francka se je poročila z veliko starejšim moškim. Čez pol leta pravi sosedi. »Tako, zdaj je pa konec. Ločila se bom od mize in postelje«. Kaj?« je prestrašena soseda, »ali jesti tudi ne more več?«

Ko se je stara mama poročila, seveda s knapom, je bila strašno vesela, ko se je že drugi te-

den po poroki začel štrajk. Knapje so ostali doma. »Cele dneve sva bila z možem skupaj«, je pozneje pripovedovala. »Kar prepevala sem od sreče«. »Trapa«, ji je rekla njena mama, »boš že videla, kako boš pela, ko ne bo denarja, ko dec ne hodi na šiht«. »In res, čez mesec dni sva bila čisto suha. Prav trda nam je predla, ko ni bilo ničesar za v lonec. Takrat sem spoznala, kaj je knapovšna, pa tudi peti sem nehala. Kljub temu so vsi moji sinovi knapje, ki pa so hvalabogu dočakali boljše čase kot pa smo jih imeli mi«, je končala.

»Veste soseda, zaupno vam povem. moj mož je postal impotenten«.

»Ah«, je dejala soseda, »saj je moj tudi samo inšpektor«.

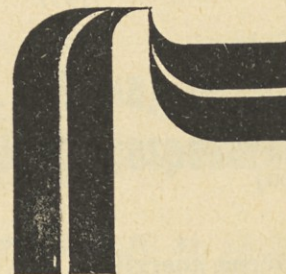
Pametne gospodinje si ne kvarijo oči z vdevanjem niti v iglo. Vzamejo enostavno lijak (trahter) in skozi njega vtaknejo nit v šivanko.

»Ali vam zajtrk prinesemo v kabino?« vpraša natak na ladji potnika, ki ima hudo morskobolezen. »Ni potrebno«, pravi ta »kar vrzite ga v morje«.

Mihec pravi svojemu očetu v kopalnici »Ata, tvoje noge so pa veliko bolj umazane kot moje«. »Boš tiho bizgec«, je hud oče, »navsezadnje sem tudi 30 let starejši od tebe«.

»S kom si pa ti poročen?« vpraša France Jožeta. »Z neko žensko«. »Ti si ja neumen«, »to vem sam«, pravi Franc. »Tako enostavno pa spet ni«, je hud Jože, »moja sestra je naprimer poročena z moškim«.

»Moj mož dela z menoj slabše kot s psom«, toži soseda. »Niti zlate verižice za okrog vratu mi noče kupiti«.

Glasilo Srečno izdaja SOZD Revirski energetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Glasilo ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž., Tine Lenarčič, Janez Oberžan, Anton Pikš in Mirko Suštar.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž.

Tehnični urednik: Tine Lenarčič.

Naklada 3.200 izvodov.

Za člane kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen.

Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tisk KTL — TOZD TIKa Trbovlje.